The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Socity of Canada „Daugavas Vanagi", — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone EM 8-0792. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N.Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.

WEDNESDAY, JANUARY 6, 1960.

LATVIJA
AMERIKA

2./931. n-rs. TREŠDIEN, 1960. GADA 6. JANVĀRĪ 10. gads.

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Redaktori: I. Viksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792. ASV red. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N. Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, tekstā $3.20-$-6.40 par vienu collas slejas telpu.

INDIJA STIPRINA SAVU ROBEŽU AIZSARDZĪBU

Eventuāli komūnistu Ķīnas agresijas mēģinājumi sastapsies ar spēcīgāku Indijas aizsardzību.

Tā kā robežstrīda beigas ar komūnistu Ķīnu nav saredzamas, Indijas valdība uzsākusi ziemeļaustrumu robežu steidzīgu nostiprināšanu. Kur vien iespējams, tiek pievesti palīgspēki un moderni ieroči. Tiek uzlaboti esošie ceļi, taisīti jauni līdz šim par nepieejamiem ieskatītos apgabalos un paplašināti sazināšanās tīkli.

Lai gan, no vienas puses, Indijas ministru prezidents Nēru vēl vienmēr cer, ka domstarpības izdosies nokārtot miermīlīgu sarunu ceļā, viņš tomēr rēķinās ar jaunu komūnistu Ķīnas agresiju. Un tādā gadījumā ķīnieši sastapsies ar daudz nopietnāku Indijas pretestību. Indijas padevīgā nostāja līdzšinējo Pekingas robežpārkāpumu laikā sacēla tādu troksni Indijā, radīja tādu kritiku pret valdības politiku vispār un jo sevišķi pret aizsardzības ministru Menonu, ka tamlīdzīgu nostāju Nēru vairs neuzdrošinās atkārtot. Domā, ka ar šādu apziņu vien jau pietiktu, lai atturētu komūnistu Ķīnu no tālākajiem mēģinājumiem. Ja tam vēl pieskaita Eizenhauera vizīti un solījumu palīdzēt, tad zīmes patiesi ir pret agresijas atkārtošanos. No otras puses komūnistu Ķīna vēl vienmēr turpina prasīt 40.000 kvadrātjūdžu Indijas zemes. Un, bez tam, saspīlējums ir nepieciešams Pekingas režīma turpināšanai. Tiklīdz tas mazināsies un ķīniešu tautas masas sāks domāt par citām lietām, komūnistiem var sākties grūtas dienas. Indijas politisko aprindu drošākais mīnējums šai sakarā ir, ka vēl ilgu laiku nekas nenoskaidros.es, ka saspīlējums turpināsies, bet ka vispārējai agresijai komūnistu Ķīna vēl nav nobriedusi.

BĒGĻI PATEICĀS ZVIEDRIJAS KARALIM

Soruden pagāja 15 gadu kopš nelaimīgā 1944. gada, kad Zviedrijā sāka ierasties bēgļi no Baltijas valstīm. Lai izteiktu pateicību Zviedrijai par tās humāno darbību, sniedzot palīdzību bēgļiem, latviešu, igauņu un lietuviešu pārstāvji 18. decembrī ieradās pie Zviedrijas karaļa Gustava un nodeva viņam adresi. Adreses vāku grezno trīs Baltijas valstu ģērboņi un Narvas kaujas lauka pieminekļa attēls. Šo pieminekli atklāja 1936. g. Igaunijas territorijā pie Narvas, vietā, kur Zviedrijas karalis Kārlis XII sakāva Pēteŗa I karaspēku. Pieminekli toreiz atklāja Zviedrijas kroņprincis, tagadējais Zviedrijas karalis. Kā latviešu pārstāvis pie karaļa ieradās J. Breikšs.

TORONTIEŠI GATAVOJAS TRADICIONĀLAI PRESES BALLEI

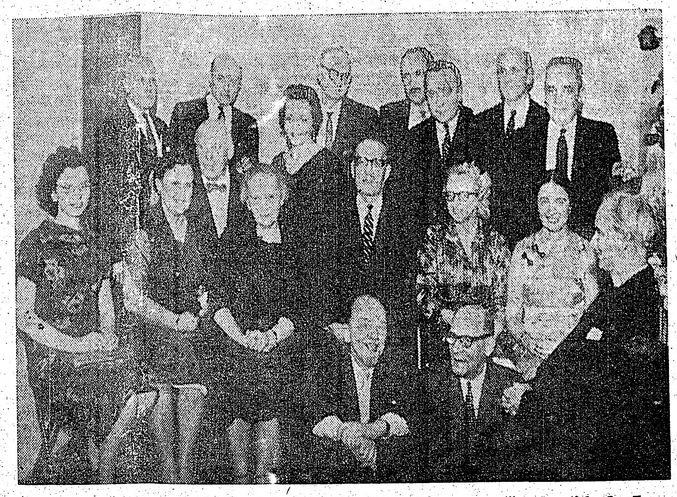

Sakarā ar Preses balli, kas paredzēta 23. janvārī Palace Pier zālē un šogad notiek tās rīkotājas Latviešu preses biedrības Kanadas kopas 10 gadu darbības ateeres zīmē, kopas pr-ks Dr. Tichovskis bija aicinājis savā dzīvoklī kopas valdi, preses darbiniekus, mākslinieku, literātus un organizāciju pārstāvjus uz apspriedi balles izkārtošanai. Pārrunas lielā sezonas sarīkojuma sekmēšanai deva labus panākumus. Attēlā — priekšā no kr.: M. Čulītis, J. Cīrulis, māc. A. Lūsis; sēž no kr.: I. Gubiņa, B. Senkēviča, A. Gailīte, Dr. H. Tichovskis, I. Viksna, V. Toma; stāv 1. r. no kr.: M. Vētra, A. Tichovska; stāv 2. r.: Ž. Zentiņš, V. Mukts, J. Vītols, Ed. Dzenis, Dr. E. Upenieks, H. Meres un B. Čevers. J. Kreiļa uzņ.

JAUNGADA VĒSTĪJUMS TAUTĀM AIZ DZELZS AIZKARA

Apspiesto Eiropas Nāciju Asambleja noraidījusi Jaungada vēstījumu tautiešiem aiz dzelzs aizkara. Vēstījumā teikts, ka jaunais gads var izrādīties par ievērojamāko no visiem gaŗajiem kopīgās ciņas gadiem tanī ziņā, ka Rietumi sapratīs, ka kompromisu ar Padomju Savienību iespējams panākt tikai uz noteikumiem, kas Rietumiem nav pieņemami. Brīvā pasaule ir nesalīdzināmi spēcīgāka par Padomju Savienību un tās dabas bagātības tālu pārsniedz ienaidnieka bagātības. Padomju jaunā taktika, sludinot miermīlīgu koeksistenci, iziet uz to, lai nodrošinātu Kremlim rīcības brīvību, bet tai pašā laikā padarot neiespējamu katru rietumnieku rīcību vai interesi attiecībā pret tautām, kas atrodas zem Padomju Savienības varas.

AEN Asambleja nosūtījusi Jaungada apsveikumu prezidentam Eizenhaueram, kurā teikts, ka apspiestās tautas, ja vien tām būtu iespēja, izteiktu savas simpatijas Savienotajām Valstīm ar tādu pašu sajūsmu, kā to darīja brīvās tautas, kuŗas prezidents apciemojis 1959. g. Lojalitāte pret Rietumiem un pretestības gars pret komūnistu apspiedējiem ir padarījuši Vidus- un Austrumeiropas tautas par pirmās šķiras faktoru ciņā starp brīvību un despotismu.

Jaungada apsveikumi vēl nosūtīti pāvestam Jānim 23., Apvienoto Nāciju pilnsapulces prezidentam Belaundem, Francijas prezidentam de Gollam, Anglijas ministru prezidentam Makmillenam, Rietumvācijas kanclieram Adenaueram, citiem NATO valstu ministru prezidentiem un ASV ārlietu ministram Herteram.

ĶĪNAS KOMŪNISTI ĶIRCINA NĒRU

JAUNA PEKINGAS NOTA INDIJAI

„KOMŪNISTU ĶĪNA NEGRIB NE COLLAS NO INDIJAS ZEMES," ZIŅO PEKINGA.

Jaundelhi. Indijas un komūnistu Ķīnas robežstrīdu nekāda uzlabošanās nav manāma, nedz arī sagaidāma. Īsi pēc Ziemassvētkiem komūnistu Ķīnas ministru prezidents Čuenlajs nosūtīja notu Indijas premjēram, vispirms noliedzot, ka komūnistu Ķīna gribētu kaut vai collu no Indijas zemes, un pie viena aicinot Nēru uz sarunām par abu valstu robežstrīdu. Pirmo šādu aicinājumu Nēru noraidīja, atbildinādamies, ka Čuenlajā proponētais datums nedod viņam pietiekami daudz laika, lai sagatavotos šādām sarunām. Savā otrā aicinājumā Čuenlajs atkal ieteic abām valstīm atvilkt karaspēku 12½ jūdžu uz katru pusi no pašreizējās robežas — robežas, ko ķīnieši novilka pēc sava iebrukuma, galīdami pēc vairāk. Vienreiz šādu Čuenlaja priekšlikumu Nēru jau noraidīja.

Nedēļas nogalē no Jaundelhi piēnākušas atkal jaunas ziņas, kas nepārprotami norāda, ka komūnistu Ķīna vēlas saspīlējumu turpināt. Ja arī komūnistu ziņu aģentūra apgalvoja, sakarā ar otro Čuenlaja aicinājumu, Nēru vilinot uz sarunām, ka Pekinga negrib ne collas no kādas citas valsts territorijas, tad nōtā Indijas valdībai tā atkal prasījusi tūkstošiem kvadrātjūdžu Indijas zemes. Līdz ar to pašreiz nav nekādu cerību ne uz sarunām, nedz saspīlējuma mazināšanos.

ANTISEMĪTISMS EIROPĀ UN SAV. VALSTĪS

Kāšukrusti uz sinagogu sienām un nacionālsociālistu propaganda satrauc žīdu pasauli.

Bonnā. Antisemītisma pazīmes, kas sāka parādīties Rietumvācijā jau pirms Ziemassvētkiem, tagad pārsviedušās arī uz Angliju, Austriju, Skandināviju un pat uz Ziemeļamerikas kontinentu. Organizēta antisemītisma izpausme pašreiz gan manāma tikai Rietumvācijā, kamēr citās vietās tā ir tikai lokālrakstura un nav nopietni ņemama.

Bet Rietumvācijas valdība par to sāk uztraukties: ar to tiekot nomelnots tās labais vārds, un ir solījusies darīt visu iespējamo, lai kāšukrustu zīmētāju un nacionālsociālistu saukļu rakstītāju nedarbus izbeigtu. Par atsevišķiem gadījumiem ziņo no Vīnes un Oslo, kamēr angļu antisemītisti piedraudējuši, ka sāks akciju visas salas mērogā. Līdz šim saukļi un kāšu krusti Anglijā parādījušies vienīgi Londonā un Glazgovā.

NĀVESSODS IGAUŅU PARTIZĀNIEM

No Tallinas avizēm redzams, ka lielais tiesas process pret trīs bij. igauņu partizāniem noslēdzies, piespriežot nāvessodu trim apsūdzētiem. Divi no apsūdzētiem jau bija pavadījuši 10 gadus Sibirijā un pēc tam amnestēti. Komūnistu avizes sauc vārdā vēl 10 citas personas, kas esot darbojušās kopā ar apsūdzētiem, bet tie atrodoties ārzemēs. Igauņu trimdas prese aizrāda, ka minētās personas tiešām piedalījušās partizānu ciņās pret krieviem, lielāka daļa to esot virsnieki, pie kam daži no tiem brīvajā pasaulē jau miruši.

Par neatļautām čeku operācijām jāiet cietumā

Aleksandrs Riekstiņš Toronto vairākos gadījumos aizņēmies naudu, dažos gadījumos atmaksu kārtojot ar čekiem, kam nav bijis bankā seguma.

22. decembrī Toronto tiesa šai lietā taisīja savu atzinumu un piespriedā torontietim Aleksandram Riekstiņam, pēdējā laikā bez noteiktas dzīvesvietas, 4 mēneši cietuma sodu.

ZIŅAS ĪSUMĀ

● 1958. gada janvāra revolūcijā tika gāzta Himineza diktatūra Venecuēlā. Pēdējais, kas tagad uzturas Miami, cer uz atgriešanos, tāpat kā pārējie nesenā pagātnē gāztie Dienvidamerikas diktatori, un tāpat kā pārējie arī darbojas, lai atgriešanās būtu iespējama. Vēl tikai pagājušās nedēļas nogalē atklāta plašāka sazvērestība pret prezidentu Betankortu un viņa valdību. Sazvērnieki savu darbību uzsākuši ar vairākām bumbošanām un viņu gala mērķis bijusi prezidenta gāšana.

● FBI direktors J. E. Hūvers izteicies, ka Sav. Valstu „aklība un letarģija" attiecībā pret subversīvajām organizācijām pagājušajā gadā sasniegusi bīstamus apmērus.

Savā gada beigu pārskatā par FBI viņš saka, ka šī aklība ir plašos apmēros atbildīga par „optimismu un pašpārvību", kas izpaudusies komūnistu partijā un citās subversīvās grupās pēdējos mēnešos.

Viņš piebildis: „Šī partija (komūnistu) neškiŗams loceklis komūnistu sazvērestībā, ko diriģē Maskava."

● Ja Sav. Valstu atombumbām bruņotā aviācija atrodas nepārtrauktā kaujas gatavībā bazēs visā pasaulē, tad tas pats jāsaka arī par Padomju Savienības milzu zemūdeņu floti. Krievu zemūdenes manītas visdažādākos ūdeņos — tagad pat Austrālijas ziemeļos. Angļu admirālis Gladstons paskaidroja, ka, tiklīdz kāda no padomju zemūdenēm tiekot pamanīta, tā nekavējoties ienīrstot un tuvākajā apkārtnē vairs neesot redzama.

● Ziemeļatlantijas organizācijai nepieciešami lielāki spēki, modernāki ieroči, un tas jāpaveic laikā, kad Rietumeiropas valstis pēc iespējas mēģina atkratīties no atbildības par Rietumeiropas aizsardzību. Francijas prezidenta de Golla atturībai tagad pievienojušies beļģi, kas arī grib samazināt savus spēkus Ziemeļatlantijas organizācijā, kā arī vispār savu armiju. Financiālu apsvērumu dēļ Beļģijas valdība gribot demobilizēt ap 30.000 vīru.

DIVI STAĻINI UN DIVI CHRUŠČEVI

Ideoloģiskās domstarpības abu sarkano lielvalstu kompartijās sāk atklāti izpausties Maskavas un Pekingas presē.

Padomju Savienības prese kritizē, bet komūnistu Ķīnas prese cildina „tēvu un skolotāju" viņa astoņdesmitās dzimšanas dienas atceŗē. Maskava cildina Hruščevu, bet Pekinga par viņu klusē.

Daudz smilšu ir aiztecējis kopš Hruščeva vēsturiskās runas 1956. gada februārī, kad komūnistu partijas kongresā dienas gaismā tika celti Staļina noziegumi. (Padomju Savienībā minētā runa vēl vienmēr ir tabū). No tā laika, lai gan bieži lietodams viņa metodes, Hruščevs dubļos iemidīto Staļinu nekad īsti tīru nav nomazgājis. Komūnistu Ķīna, no otras puses, Staļina noliegšanu nekad nav tā īsti atļāvusies. Maskavas un Pekingas komūnistu domstarpības Staļina jautājumā kārtējo reizi varēja novērot abu galvaspilsētu presē, kad tika atzīmēta viņa 80. dzimšanas diena.

Maskava uzsvēra Staļina kļūdas un trūkumus. Pekinga kļūdām pieskārās vienīgi gaŗāmejot, uzsverot viņa lielumu, viņa piemēru un mācību. Daudz rindu ķinieši veltīja Staļina ciņai pret imperiālismu un viņa bridinājumiem pret „kaŗa kūdītājiem". Pravda tam nepieskārās ne ar pušplēstu vārdu.

Uzsvars abu komūnistu lielvalstu presē liek vilkt parallēles starp pašreizējām Maskavas un Pekingas propagandas domstarpībām, jo sevišķi attiecībā pret Sav. Valstīm un prezidentu Eizenhaueru. Kopš Hruščeva vizītes Sav. Valstīs prezidents tiek iztēlots kā īsts miera cīnītājs. Pekinga tai pašā laikā uzsver, ka prezidenta miera idejas ir vienīgi maldināšanas ieroču, aiz kuŗa slēpjas agresijas plāni. Pravda savā ievadrakstā atceras Staļina domstarpības ar Ļeņinu un pēdējā vēlēšanos, lai Staļins tiktu atcelts no komūnistu partijas ģenerālsekretāra amata. Pekinga neko tādu nepieminēja. Gluži otrādi, ķinieši uzsver, ka Staļins ir bijis vienīgais dabiskais Ļeņina mācību turpinātājs.

Cildinot Staļinu, komūnistu Ķīnas prese netieši noliek premjēru Hruščevu. Kamēr Pravdas ievadrakstā Hruščevs ir vienīgais pieminētais komūnists, kas vēl atrodas pie dzīvības, ķinieši Hruščevu vispār nav pieminējuši.

NASERA SAPNIS ĪSTENOJAS

Apvienotā Arabu Republika uzsāks Ašvanas ūdens aizsprosta celšanu Nīlas upē.

Kairo. Pēc ilgu gadu kaulēšanās ar Austrumiem un Rietumiem Apvienotās Arabu Republikas prezidents beidzot savācis pietiekamu kapitālu (padomju), lai varētu uzsākt sen iecerētā Ašvanas ūdens aizsprosta celšanu. Tā sākšies šīs nedēļas nogalē, pašam prezidentam uzlaižot gaisā pirmo dinamīta lādiņu. Oficiālajā celtniecības darbu atklāšanas daļā noraudzīsies arī Marokas karalis Mohameds V un viesi no Padomju Savienības. Celtniecības sākuma fazei Padomju Savienība pieškīra Naseram 93 milj. dolaru lielu aizdevumu. Aizsprostu cels ar padomju naudu un materiāliem krievu inženieŗu vadībā.

Pirms Nasers sāka mēģināt vienlaicīgi raust no Rietumu un Austrumu kabatām vienā laikā, Sav. Valstis viņam bija apsolījušas 52 milj. dolaru, Anglija 14 milj. un Starptautiskā Banka — 200 milj. dolaru. Tas, katrā ziņā, būtu bijis daudz izdevīgāks sākums. Tagad Naseram būs ilgi jākaulējas par katru tālāku dolaru; nav domājams, ka Padomju Savienība tikai par Nasera paldies gribēs izsviest aizsprosta pabeigšanai nepieciešamos kapitālus.

CHRUŠČEVA SOLĪJUMI, JAUNĀ GADĀ IEEJOT

Kremļa valdnieks deklarē, ka Padomju Savienība neatsāks atomieroču mēģinājumus tik ilgi, kamēr to nedarīs Rietumi.

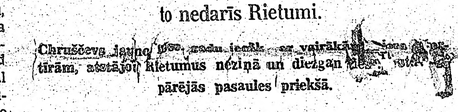

Hruščeva Jaunā gada intervijā viņš vairākkārt uzsvēra, ka Padomju Savienība vēlas mierīgu līdzāspastāvēšanu ar Rietumiem, atstājot Rietumus nezinā un dižegan[illegible] pārējās pasaules priekšā.

Sākoties atomieroču mēģinājumu pārtraukšanas sarunām Ženēvā, visas trīs atomvalstis, katra uz savu roku, pārtrauca atomieroču mēģinājumus. Sav. Valstu solījums notecēja 1959. g. 31. decembrī, prezidentam Eizenhaueram liekot saprast, ka, nekādām labvēlīgām pārmaiņām šai laukā nenotiekot, mēģinājumi tiks atsākti. Izmantodams šo situāciju un ar savu rīcību iegūstot visas pasaules uzmanību, padomju premjērs tagad paziņojis, ka tikmēr, kamēr mēģinājumus neatsāks Rietumi, to nedarīs arī Padomju Savienība. Otrkārt, Padomju Savienība ir gatava parakstīt līgumu ar sabiedrotiem, noliedzot atomieroču mēģinājumus uz visiem laikiem. **Kā parasti, par pārraudzību Hruščevs nerunā.** Viņš tikai uzsvēra, ka pēc viņa domām pasaule tagad nonākusi tajā stadijā, kad pilnīga vienošanās atomieroču jautājumā ir panākama. „Viss tālākais tagad atkarājas no mūsu Rietumu partneŗiem," sacīja Hruščevs.

Tass ziņu aģentūras intervijā Hruščevs pieskārās arī saviem atbruņošanās plāniem. Viņš deklarēja: ja šo jautājumu nodotu vispasaules nobalsošanā, viņš iegūtu neapstrīdamu vairākumu. (Padomju Savienības ministru prezidents, kā zināms, pag. gada septembrī, uzrunājot pēdējo Apvienoto Nāciju pilnsapulci 52 nāciju delegātus iepazistināja ar savu atbruņošanās plānu, mēģinot pārliecināt klausītājus, ka, visiem kopīgi piestrādājot, pilnīga atbruņošanās panākama jau nākamo 4 gadu laikā). Savā **Jaungada intervijā Chruščevs pat aizrāvās tik tālu, ka lika saprast, ka, citiem pretojoties viņa idejām, Padomju Savienība var sākt atbruņoties pati uz savu roku.**

Ar padomju atbruņošanās īstajām domām būs iespēja iepazīties jau vistuvākajā nākotnē. Šī gada 12. janvārī Ženēvā uz sarunām sanāks jaunformētā 10 valstu atbruņošanās komiteja, kuŗā Rietumus pārstāv 5 un Austrumus 5 valstis. Ja Chruščeva Jaungada deklarācijai ir kāds pamats, tad minētā komiteja savā darbībā var cerēt uz panākumiem. Pretējā gadījumā abas puses gan turpinās runāt, bet bez jebkādiem pozitīviem rezultātiem.

MIRIS KVĒBEKAS PREMJĒRS

SIRDSTRIEKA AIZSAUC 52 GADU VECO PAULU SOVI.

Kvēbekā. Pagājušās nedēļas nogalē sirdstrieka Kanadas politiskai pasaulei aizsauca vienu no tās populārākajiem [illegible] Kvēbekas premjera amatā [illegible] Paulu Sovi, kuŗš [illegible] jau pēc [illegible] Maurīcija Dupleši nāves. Franču [illegible] Kanadas politiki bija cerējuši, ka spējīgais Sovi kādu dienu ieņems Kanadas ministru prezidenta amatu.

Senātors Kenedijs grib kandidēt

VAI KATOĻTICIBA BŪS ŠĶĒRSLIS MASAČUSETAS SENĀTORA KANDIDATŪRAI?

Vašingtonā. Pagājušās nedēļas nogalē jau ilgi par spēcīgu kandidātu ieskatītais Masačusetas senātors Kenedijs oficiāli paziņoja, ka cīnīsies par demokratu partijas kandidatūru prezidenta amatam. Pie viena senātors uzsvēra, ka akceptēs vienīgi prezidenta kandidatūru. Preses pārstāvjiem senātors izteica pārliecību, ka viņš uzvarēs ne tikai kā demokratu kandidāta izraudzīšanā, bet arī prezidenta vēlēšanās.

Sav. Valstīs ir daudz tādu politiskú lietpratēju, kas domā, ka Kenedija katoļticība var izrādīties par nepārvaramu šķēršli viņa cīņā par prezidenta amatu. (Pēdējais katolis, starp citu, kas kandidēja prezidenta amatam, bija Allens Smits 1928. gadā). Pats senātors par savu reliģiju tomēr ir citās domās. Un, proti, viņa uztverē šai sakarā varētu pacelties tikai viens pamatjautājums: vai kandidāts atzīst valsts likumus un tos ievēro, un vai viņš atzīst baznīcas šķiršanu no valsts.

Gadījumā, ja demokratu partija viņu neizraudzītu prezidenta kandidātūrai, senātors Kenedijs viceprezidenta amatam nekandidēs. Nav domājams, ka arī demokratiem situācija izvērsīsies tāda pati kā republikāņu partijā, kur Ņujorkas gubernātors Rokfellers, uz prezidenta kandidātūras lāga cerēt nevarēdams un neko zemāku akceptēt negribēdams, no sacensības ar Niksonu vienkārši izstājās.

Nemieri Laosā

Laosu, kas vēl vienmēr nav atkopusies no Indoķīnas kaŗa posta un tā raditiem iekšējiem nemieriem, gada beigās piemeklēja jaunas nedienas. 1959. gada 31. decembrī no amata atkāpās ministru prezidents ar savu valdību, un visas funkcijas pārgājušas armijas rokās. Nelaime tikai tā, ka armijas vadībā nav saskaņas, un jau tagad vairāki augsti ģenerāļi nonākuši nopietnās domstarpībās, kas ļoti pa prātam komūnistu nemierniekiem.

Jaunas prāvas Kubā

Kastro režīms Kubā 1960. g. iesāk ar jaunām tiesu prāvām. Šīs nedēļas sākumā Kabanas cietoksnī tiesa uzsāks 190 cilvēku lieknēju izlemšanu. Visi apvainoti pagājušā gada augusta sacelšanās organizēšanā pret Kubas diktātoru. Vismaz sešiem no apvainotiem prokurors pieprasījis nāvessodu.

APSPIESTO TAUTU KOPĪGĀ FRONTE DIENVIDAMERIKĀ

Urugvajas demokratiskās iekārtas dēļ Padomju Savienība izraudzījusi šo zemi par savas komūnistiskās propagandas centru, kuŗa taustekļi stiepjas pār visu Dienvidameriku. Krievu sūtniecībā Montevideo (Urugvajas galvaspilsētā) nodarbināti 84 cilvēki, kamēr Urugvajas sūtniecībā Maskavā ir tikai 5 darbinieki.

Lai strādātu pret šai komūnistu propagandai, apspiesto tautu pārstāvji bija sarīkojuši kongresu Montevideo, tā saucamo Laplatas kongresu. Kongress notika no 26.—30. novembrim. Piedalījās 17 apspiesto tautu pārstāvji no Urugvajas un Argentīnas, kā arī vietējie antikomūnistiskie darbinieki. Kongress izveidoja jaunu organizāciju, kas saucas „Kopīgā fronte apspiesto tautu atbrīvošanai". Šīs organizācijas uzdevums būs koordinēt un aktivizēt pretkomūnistisko darbību Dienvidamerikā. Tās goda prezidents ir urugvajietis Martiness Berseče. Jaunās organizācijas darba prezidents ir ukrainis M. Rubine, viens no viceprezidentiem ir igaunis no Argentīnas H. Vari, ģenerālsekretārs — lietuvietis no Urugvajas Vartakas, un viens no sekretāriem ir Urugvajas latvietis Bergmanis.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

VIŅĀS DIENĀS . . .

A. VILKS

Vēsts par latviešu strēlnieku pulku nodibināšanos kā karsts vējš pāršalca Vidzemes āres. Tā aizrāva jaunos zemes arājus un tādus pašus zaļokšņus pilsētās: kaut kas kopējs lika zvanīt asiņu, sirdis sita vienā rakstā. Pašiem savi karavīri — pašiem sava uzticība un palaušanās! Ko gan vairāk vēlēties tautai, kas dziļi dvēseles dziļēs auklēja kādu senu sapni un cerības?

Tā Vidzemes miestos un pilsētiņās veidojās mazi pulcēšanās centri, no kurienes strēlnieki izbrauca uz Rīgu, izmantojot dzelzceļa satiksmi. Neviens no zēniem nepiedomāja, kas turpinās viņu miera laika gaitas: spārnojums bija tik spēcīgs, kāds pavisam reti gadījies mūsu tautas vēsturē. Mirtes zariņš vai zieds no pašu dārza jasmīnu krūma greznoja jaunā strēlnieka cepuri. Lielajā pavadītāju pulkā tie izskatījās tik braši un bezbailīgi, it kā jau būtu daudz kauju izcīnījuši. Ja piederīgos māca skumjas vai atvadu sāpes, tas bija saprotami. Jo ikviens izvadot savējo cīņās, kur noteicēja ir nāve, pieļauj arī kādu launu varbūtību. Jauno strēlnieku sejās bija lasāma nopietnība, ko brīžiem nomainīja dzirkstīgs humors un kodīgi raksturojumi par iebrucēju ričību Kurzemē. Vēl neesot savā vienībā, ik jauneklis sevī kaldināja kādu asu atmaksas spēku un apņemšanos — parādīt ienaidniekam, ko spēj latviešu karavīrs!

Pirms mazās šķūtnieku karavānas ar jaunajiem strēlniekiem uzsāka kustību, gaisu, ielas un mazo pilsētiņu namus pārsalca dziedāšana un atvadas. Pavadītāji, uz rokām izcēluši jauno strēlnieku, svieda to gaisā. Pār viņu nolija ziedu lietus, tuvinieki un ligavas skūpstīja . . . Mirkļiem sērīga noskaņa it kā tikoja ņemt virsroku, bet pats strēlnieks to izkliedēja ar savu mundrumu, kareiviski noteiktām kustībām un asprātībām. Šai aizbraukšanā klausījās un raudzījās ciemi un lauku mājas, gar kurām cauri naktij, vijās lielceļš uz dzelzceļa staciju. Kas ceļam bija tuvāk, tas izskrēja pretim, spēžot roku aizbraucējiem un vēlot kara laimi. Kas tos neaizsniedza, iztālēm vēdināja mutautiņus un svieda gaisā atvadu skūpstus.

Un kad jaunie strēlnieki pēc īsāka vai garāka apmācību posma saskārās ar frontes asumiem un kauju sīvumu, uzrādot īpašības, kas raksturo varoņīgu karavīru, frontes dziļā aizmugurē raisījās cita akcija. Tajā tautā ielika savu dvēseli savu strēlnieku labā. Ne tādēļ, ka strēlnieki būtu kādā materiālā trūkumā, bet bargais kara ziemas sals prasīja siltāku izrakstītu cimdu pāri. Galvenais — tauta aplieci nāja nomodu par saviem strēlniekiem. Un jo vairāk tos uzmanīja, jo lepnāka cēlās viņu atbildība un drosmes kāpinājums, kas bija nepieciešami tai īpatnējai karavīru dzīves videi, kas ap viņiem risinājās.

Ziedojumi noplūda ne tikai uz ierakumu līnijām, bet arī uz ievainoto strēlnieku lazaretēm. Jūtot ap sevi tautiešu sirds devumu un ar sirsnību gatavotas veltes, ātrāk un veselīgāk dzija brūces.

Ko tad no sevis deva strēlnieki? Ziņojumi par kauju operācijām vēstīja drosmi un varonību. Kur gāja strēlnieki, tur bija panākumi, kaut brīžiem tie prasīja smagus asins upurus. Arī pretinieks atzina latviešu strēlnieku dūšību un kareivisko izturību vissmagākos kauju apstākļos. Tas, kam tauta tiecīja un kam paļāvās, bija piepildīts.

Taču strēlnieku ieguvumu nostiprināšanai paredzētais atbalsts izpalika . . . Tas bija liešas traģikas sākums. Dziļu un krasu pārvērtību uzraustais notikumu jūklis šo traģēdiju vairāk padziļināja, paņemot savā varā arī daļu strēlnieku, par spiti tam viņu durkļu cirtais spožums uz Latvijas zemes nav noguldināms aizmirstībā vai paklaujams vienaldzībai. Ja kāds to lūko darīt, tad tā ir apzināta savas tautas cīņu pagātnes noliegšana un izdabāšana pretiniekiem.

Viens pēc otra gurdāki kļūst vēl dzīvi palikušie strēlnieku laika karotāji. To nav vairs daudz — šis dzīvās vēstures liecinieku, kas ierakstījuši [illegible] Latvijas cīņu uzvarā. Paverosim tuvāk viņu ļaužu sirdīs, un mēs redzēsim, ka viņi ne tikai nāvi vaigā skatījuši Tīreļpurvā vai Ložmetēju kalnā, bet satvērušī šauteni arī Latvijas atbrīvošanas karā un, pēc aizejošā brīvības posma, cīnījušies latviešu leģiona rindās pret varasķārīgo un neģēlīgo austrumu briesmoni.

Ir tādēļ asa vērmeļu garša vērtējumos, kas noniecina visus latviešu strēlniekus. Tā ir nirgāšanās par viņu brūcēm un ziedotām dzīvībām uz Latvijas zemes.

Traģika vispirms jāizprot, lai to nosodītu. Viņās tālās dienās mēs jūsmojām par saviem strēlniekiem. Vai lai uzdrošinātos tagad noniecināt kādu savas vēstures posmu?

NACIONĀLAIS KOMŪNISMS PADOMJU SAVIENĪBĀ

Nopietnais angļu laikraksts „Manchester Guardian" garākā rakstā analizē notikumus Latvijā un novērojamās tendences pārējās padomju republikās. Laikraksts saka, ka „nacionālais komūnisms", kads tas parādījies Ungārijā un Polijā, tagad pacēlī galvu arī Baltijā, kā arī dažās citās republikās Kaukazā un Vidusāzijā. Par šādām tendencēm liecināja dažas pārmaiņas Turkmenijā, Azerbeidžanā un Kazachstanā, kas notika vēl pirms pārmaiņām Latvijā. Arī tur vadošo personu atcelšanu izskaidroja ar „vietējo interešu stādīšanu augstāk par Padomju Savienības interesēm."

Šādas tendences izcelt vietējās intereses Padomju Savienībā parādījušās laiku pa laikam, bet Maskava tās vienmēr rupji apspiedusi. Hruščeva izdarītā padomju saimnieciskā decentrālizācija, kas deva atsevišķām republikām lielāku saimniecisku brīvību, pa daļai tika īstenota nolūkā ievirzīt šādas nocionālas tendences Maskavai pieņemamā gultnē. Partiju vadītāji atsevišķās republikās, kas visu laiku bija tikai Maskavas satrapi, tagad sākuva noteicēji savai nacionālai vienībai ar vietējām kultūras tradicijām, politisko vēsturi un savu saimniecisko organismu. Nacionālo jūtu stiprināti, tie sāka piekopt politiku, kas vairs nesaskanēja ar Hruščeva plāniem, jo tie pievērsa galveno vērību savai republikai.

Nomainot šos nacionāli noskaņotos republiku vadītājus, Maskavai rodas grūtības atrast tiem piemērotus aizstājējus, kas būtu ne vien labi administratori, bet arī vadoņi tautai. Tāpēc Kazachstanai (ar pāri par 9 milj. iedzīvotāju) partijas pirmais sekretārs ir krievs. Latvijā tas ir vecs staļinists Pelše.

Visbeidzot laikraksts raksta: „Rūpniecības attīstība Latvijā pēc Maskavas izstrādātā plāna eventuāli varētu novest pie tā, ka krievi pārplūdinātu un uzsūktu Latvijas iedzīvotājus, radot procesu, kas jau pavirzījies diezgan tālu, un beigās varētu novest pie latviešu tautas iznīkšanas."

Grāmata par Baltijas valstīm

Harvardas universitātes preses apgādā iznākusi Stenlija Pēdza grāmata „Baltijas valstu veidošanās (Stanley W. Page „The Formation of the Baltic States") Pēdzs ir vēstures profesors Nujorkas pilsētas kolledžā. Savā grāmatā viņš apskata lielvalstu politiku, kas ietekmēja Latvijas, Lietuvas un Igaunijas rašanos, un notikumu virkni, kuru rezultātā Baltijas jūras austrumu krasts bija nogriezts kā Krievijai, tā Vācijai.

JAUNAJĀ GADĀ IEEJOT

VIETĒJĀ PRESE UN ETNISKIE LAIKRAKSTI

Viens gads ir atkal aizgājis, un sākam 1960. gadu, kas daudziem ir jau 16. gads kopš prom no savas dzimtās zemes, prom no savām tēva mājām, tālās svešās zemēs. Nebūs mazums arī tādu, kam šis gads būs divdesmitais un vairāk ārpus dzimtenes.

Lai nu kā kuram klātos, bet tie, kas esam šīni pusē dzelzs aizkaram, esam zināmā drošībā vienā ziņā — ja liktenis nebūs sevišķi nelabvēlīgs, varēsim arī nākošajā gadā dzīvot brīvi un netraucēti; nebūs jābaidās par to, ka varbūt šo vai citu dienu vai nakti piebrauks pie mājām, dzīvokļiem vai darba vietām bruņoti spēki un pavēlēs dažu minūšu laikā sagatavoties, lai aizvestu mūs nezināmā tālumā. Ja kādam no mums būtu gadījies sagrēkoties pret valsts iekārtu, tiri dabiski, ka valsts vara spers attiecīgus soļus, bet varam būt priecīgi un laimīgi, ja būsim dzīvojuši un turpināsim dzīvot likumu robežās, neviena bruņota vara mūs neaizticīs tik ilgi, kamēr brīvajā pasaulē un demokratiskajās valstīs pastāvēs demokratiska iekārta.

Šīs iekārtas uzturēšanā liela nozīme ir ikvienam pilsonim. Tāpat liela loma šai ziņā ir laikrakstiem — ne tik vien vietējai dienas presei, bet arī etnisko grupu laikrakstiem, kas ar saviem rakstiem lasītājiem apgaismo notikumus tādā plāksnē, ko dažkārt lielie laikraksti zināmu apsvērumu dēļ nedara. Jāatgādina arī apstāklis, ka visu etnisko grupu, lielu vai mazu, laikraksti netiek atstāti novārtā. Tos iztulko, un izlasa valdības iestāžu atbildīgie darbinieki, tā iepazīstoties ar tās iedzīvotāju daļas, kas pēc savas izcelsmes nepieder pie zemes pamatsastāva, noskaņojumu.

Jau tas apstāklis, ka, piemēram, Kanādas valdība sniedz lielu atbalstu etniskajiem laikrakstiem, dod iemeslu ticēt, ka valdībai ir rūpes par visu iedzīvotāju labklājību, kā arī liela interese par jaunieceļotāju politisko nostāju. Laikrasts savukārt, nonācis lasītāju rokās, dod tiem iespējas sīki izsekot sabiedriskajām aktivitātēm un iepazīties ar politisko notikumu atreferējumiem pēc mūsu izpratnes.

Lai laikraksts varētu regulāri iznākt, tam ir vajadzīgi lasītāji. Ja paši laikrakstu neatbalstīs, tad to nedarīs arī ne valdības, nedz citas iestādes. Līdz ar to daža laba tautas doma dienas gaismu neieraudzīs.

Sakarā ar Latvijas Amerikā lasītāju atsaucību, mūsu laikraksts netraucēti ir varējis iznākt gandrīz jau desmit gadu. Ir atgadījies, ka tīri tehnisku apstākļu dēļ, īpaši svētku laikā, dažam lasītājam uz laikraksta pienākšanu ir bijis jāgaida vairākas dienas. Tomēr visai lielākajai lasītāju daļai laikraksts ir pienācis netraucēti. Bieži ir līdzējis, ka abonenti uzdevuši pilnīgi precizas adreses lielajās pilsētās, kas ir sadalītas pasta apgabalos, piesakot abonementu vai arī mainot adresi, paziņojot arī pasta apgabala numuru.

Tiem abonentiem, kas ir paziņojuši apgādam trauc ējumus laikraksta piegādē, apgāds kļūmes nekavējoties ir noversis saziņā ar pasta iestādēm, un visos šādos gadījumos laikraksts piegādāts regulāri.

Normāli vajadzētu būt, ka, it sevišķi lielpilsētās, laikrakstam būtu jāpienāk visur vienā dienā, jo uz katru atsevišķu pilsētu vai lielāku ciemu laikrakstu ekspedē kopējos maisos ar attiecīgiem uzrakstiem. Tā, piem., uz Nujorku sūtītajiem laikrakstiem visiem vajadzētu pienākt vienā laikā, bet praksē ir pierādījies, ka viens abonents, dzīvodams tajā pašā rajonā, laikrakstu saņem vienā dienā, kurpretim cits to saņem dienu vai pat pāris dienas vēlāk. No tā var izvairīties, ja katrs abonents, kam laikraksts nepienāk regulāri, to paziņos apgādam, aprādot kad, kurās dienās laikraksts pienācis. Tiklidz apgāds saņems paziņojumus, tas nekavējoties stāsies sakaros ar piepīzajām pasta iestādēm, un piegāde uzlabosies.

Vēl ir svarīgi laikrakstu izdot tādu, kādu lielākais lasītāju vairums to vēlas redzēt. Te atkal ir ļoti svarīgi, ka lasītāji paši nāktu vairāk ar saviem ierosinājumiem un aizrādījumiem, jo redaktori un pārējie apgāda darbinieki mēģina vērīgi sekot lasītāju vēlmēm. Jo vairāk nāks ierosinājumu no pašu lasītāju puses, jo lielāka būs iespēja laikrakstu izveidot tuvāku lasītājiem un visai latviešu sabiedrībai.

Ieejot jaunajā gadā sirsnīgi pateicamies ikvienam laikraksta lasītājam, atbalstītājam, organizācijām, uzņēmumiem, valsts un pasvaldību iestādēm par līdz šim dāvāto uzticību, cerot uz tikpat lielu labvēlību arī nākotnē. Novēlam visiem labu veselību un dievpalīgu, spēku, izturību un labus panākumus Jaunajā gadā!

PLŪKŠANĀS LATVIEŠU VALODAS DĒĻ

Grand Rapidi (Mich), V. Z. Pirmā dažiem gadiem no kādas [illegible] fabrikas Grand Rapidos tika no dīvainā laisti 3 latvieši, kas nebija ievērojuši priekšstrādnieka norādījumu attiecībā no latviešu valodas lietošanas pusdienās pārtraukuma un darba laikā. Šis gadījums izraisīja arī dažas pārrunas latviešu presē. Gandrīz analoģisks gadījums arī nesen notīcis, bet šoreiz tas risinājies krogū. Tajā pēc darba ieradušies divi mūsu tautieši, lai izdzertu pa glāzei alus. Tie sēdējuši pie bufetes un savā starpā sarunājušies latviski. Dzērienu pasniedzēja tomēr sākusi vērīgi klausīties, tad kaut ko pačukstējusi diviem krogus apmeklētājiem, tie tūliņ pietuvojušies mūsu tautietim M. un stūmuši viņu uz durvju pusi. M., redzēdams, ka abi amerikāņi meklē strīdu, kam par ieganstu ir latviešu valodas lietošana, pie durvju izejas devis abiem „kaška meklētājiem" tik spēcīgu grūdienu, ka tie atradušies uz grīdas. Tas bijis signāls iejaukties arī vairākiem citiem krogus apmeklētājiem. Grūstīšanās un savstarpēja apmaiņa dūru sitieniem turpinājusies arī krogus priekšā uz ielas, ko novērojuši pretējās mājas iedzīvotāji, kas zsaukuši policiju. Kārtības sargi ieradušies nekavējoties un karstos kauties gribētājus izšķirusi. Amerikāņi apvainojuši M., ka viņš zemē notriektajam pretiniekam spēris ar kāju, bet neitrāli novērotāji tomēr liecinājuši pretējo, resp. par labu mūsu tautietim, kurš pats, būdams spēcīga auguma, nemaz nav cietis, bet viņa draugs, latvietis, dabūjis vairākus belziens un sitienus sejā. Lieta beigusies ar policijas norādījumu visiem kautiņa dalībniekiem doties mājās.

ASV 179.300.000 iedzīvotāju

Gada laikā ASV iedzīvotāju skaits pieaudzis tepat par 3 miljoniem. Pēc ASV statistikas biroja ziņām 1959. gada 1. janvārī iedzīvotāju skaits bijis 176.400.000, bet uz 1. gada 1. dienu bija 179.300.000.

Latvijas Amerikā pārstāvis Hamiltonā, JĀNIS GAILĪTIS,

12 GREEN MEADOW RD., Hamilton, Ont., tel. FU 3-7717.

PIRKŠANA UZ NOMAKSU

Bankas un kreditūnijas Kanadā

(Canadian Scene) — Jaunieceļotājus Kanadā nereti pārsteidz apstāklis, cik viegli gandrīz visu — drēbes, auto, mājturības piederumus, mēbeles — var pirkt uz nomaksu, dažreiz pat bez iemaksas. Daudziem šāds kreditpirkuma veids ir jaunums, un tie jūt kārdinājumu, ko gandrīz nevar pārvarēt, pirkt vairāk, nekā to viņu mēneša vai nedēļas ienākumi atļauj. Tos mulsina zemie mēneša maksājumi, un reti kāds apstājas, lai apšaubītu, ka īstenībā nāksies samaksāt kaut ko līdzīgu 25 procentu uzvijai virs preces pārdošanas cenas par skaidru naudu. Iemesls, protams, ir tas, ka veikalam jāaplēš procenti par kapitālu, ko firma, kas kreditu piešķir, iesaistījusi uz nomaksu pārdodamajās precēs.

Kanadas siko aizdevumu likums, kuŗa nolūks ir aizsargāt pilsoņus no pārmērīgiem augļiem, ierobežo procentu likmes, ko pie preču pirkuma financēšanas drīkst aplēst finanču sabiedrības, licencētas mazo aizdevumu sabiedrības un licencēti naudas aizdevēji. Tas ierobežo augļu likmes ar diviem procentiem mēnesī par pirmajiem $300,-, vienu procentu par nākošajiem $700,- un pusprocentu par nākošajiem $500,-. Bet arī pie divu procentu likmes mēnesī TV aparāta pircējs par to, kas maksā $300,-, samaksās $372,- jā nomaksu izstieps uz 12 mēnešiem. Šie papildus $72,- iztaisa 24 procentus augļu, ko pircējs faktiski samaksās par privilēģiju pirkt uz kredita. Bez tam šī divu procentu mēneša likme ir noteikta un augļu summa nesamazināsies, kaut gan parāda summa iet mazumā pēc katra mēneša maksājuma.

Sakarā ar šīm augstajām augļu likmēm, liekas, gudrāki būtu aizņemties vajadzīgo naudu no kādas bankas, kuŗai ar likumu atļauts aplēst tikai 6 proc. augļu. Diemžēl, tagadējā „sīkstas" naudas politikas laikā šādu bankas aizdevumu nav tik viegli dabūt. Un jauniebraucējiem aizņemšanās Kanadas bankās ir gandrīz neiespējama, jo tiem nevarēs sagādāt vajadzīgo nodrošinājumu, kādu uzmanīgās banka prasa par saviem aizdevumiem.

Tātad normāli pirkumi uz kredita būs nenovēršami, bet pie tiem jāpieiet ar mērenību un tikai tad, kad absolūti nepieciešams. Katrā gadījumā pirms aizņemšanās vai pirkuma uz kredita ir visai svarīgi pārbaudīt katru kredita līgumu, ieskaitot noteikumus, kas iespiesti ar sīkiem burtiem, lai pārliecinātos, ka tanī nav paredzēti īpaši maksājumi, kas var nākt par labu naudas aizdevējam. Dažreiz ir ieteicams apjautāties par aizdevēja reputāciju pie Canadian Better Business Bureau, kam ir filiāles gandrīz visās Kanadas pilsētās.

Tomēr jauniebraucējam, bez šīs „augstās cenas", Kanadā ir arī citas iespējas. Var iestāties kādā kreditūnijā. Šādas ūnijas var būt pie sabiedrības, kas viņu nodarbina, pie viņa draudzes vai pie etniskās grupas. Kādas 1.500 kreditūnijas darbojas uz laukiem un pilsētās Ontario provincē vien. Ilgums, kas nodzīvots zemē vai vietējā pašvaldībā parasti nav par šķērsli uzņemšanai ūnijā un aizdevuma saņemšanai. Galvenais noteikums — jābūt ūnijas dalības zīmēm. Tās var maksāt tikai $5,- katra. Aizņēmuma likme ir ap $8,- uz katru dolaru, ko biedrs ieguldījis ūnijā. Piem., lai saņemtu $240,- aizdevumu, ūnijas biedram jāpērk dalības zīmes apmēram par $30,-. Galvenais — augļu likmes, kas noteiktas kreditūnijās, visumā ir ievērojami zemākas nekā citiem aizdevuma avotiem Kanadas naudas tirgū, izņemot bankas.

„Vispirms apjautājieties visapkārt," ir padoms, ko dod Canadian Consumer Loan Association direktors Freds Oaks, ja jūs vēlāties pirkt uz kredita vai aizņemties naudu. Un papildus tam: „pērciet saprātīgi" un „maksājiet savus rēķinus kārtīgi" — ir divi noteikumi, kas stingri jāievēro, lai pirkumi uz nomaksu nesagādātu liekas rūpes un nepanesamu nastu.

ZĪMĪGS EGLĪTES VAKARS

Aina Ziemassvētku uzvedumā Betlēme latviešu katoļu eglītes vakarā Toronto. J. Kreiļa uzņ.

Toronto latviešu katoļu vienības dāmu komitejas bērniem rīkotajā Ziemassvētku eglītes vakarā Sv. Miķeļa katedrāles zālē bija pulcējušies ap 200 mazo un lielo Miera svētku viesu, kas dziļā nopietnībā noklausījās prāvesta Dr. Kokina zīmīgos ievada vārdus un pēc tam noskatījās lielisko uzvedumu Betlēme, ko bija sagatavojusi M. Upeniece.

Uzvedumā piedalījās V. Užulis (Jāzeps), E. Erta (Marija), eņģeļi: I. Karlovičs, S. Aizupietis, I. Jaudzems, R. Gribusts; gani: D. Užulis, I. Aizupietis, D. Kivlenieks, R. Trizna, un ķēniņi: J. Puriņš, J. Pērkons un P. Mukts.

Šis labi sagatavotais uzvedums izcēlās ar svinīgumu un lielisko Kristus dzimšanas vietas dekorātīvo ietērpu, kas atstāja neaizmirstamu iespaidu ne tikai mazajos, bet izpelnījās arī lielo nedalītu atsaucību.

Ļoti patika aiz skatuves TLKA koŗa A. Gertmaņa vadībā dziedātās Ziemassvētku dziesmas, kas lieliski bija pieskaņotas un izcēla svinīgo uzvedumu.

Protams, sarīkojumā ieradās arī Ziemassvētku vecītis ar rūķīšiem, kas bagātīgi apdāvināja mazos svētku eglītes dalībniekus.

Sekoja tautiskās rotaļas, kas patīkamā svētku noskaņā ieilga līdz vēlai vakara stundai.

KANADĀ I-p TORONTO

● TLB Inženieru un techniķu kopas sanāksme notiks piektdien, 8. janvārī, plkst. 8 vakarā, 198 Osler ielā. B Akers referēs par Hi - Fi un Stereo mūzikas atskaņošanu.

● Mācītājs A. Briedis Toronto latviešu Austrumu draudzē krist ijis: Edmundu Raimondu Jeigi, Augusta un Elfrīdas d., Pēteri Zariņu, Pētera un Teklas d., un Renāti Apini, Voldemāra un Mirdzas m.

MONTREĀLA

● Šejienes latviešu katoļu vienībā ir apvienoti ap 250 locekļu ar bērniem. Kā garīgā darba vadītāji darbojas prāv. A. Pekšs un tēvs Jānis - Evaņģelists. Otros Ziemassvētkos rīkotais eglītes vakars bija pulcinājis ap 120 mazo un lielo viesu. Izjustu svētrunu teica prāv. A. Pekšs.

Pēc vienības pr-ka J. Kokariša svētku uzrunas, sveicienus nesa Notre Dame draudzes prāvests J. B. Vinē, kas vienmēr smiedzis latviešiem iespējamo atbalstu, un viņa personā latvieši ir atraduši sirsnīgu draugu, labdari un nepārspējamu cilvēku mūsu tautas likteņa labu saprateju. It sevišķi sirdis savilņoja prāvesta vārdi, kad viņš pag. vasarā ciemojoties Helsinkos, veltījis domas pāri Baltijas jūrai mūsu tautas bēdām. . .

Vakara uzvedumos labi padevās tautas deju priekšnesumi, valsis atsevišķas deklamācijas un balets (T. Juchneviča), klavieru pavadījumu veicot V. Muncei, kas kopā ar skolotāju A. Brāzmu un vienīb as dāmu komitejas darbiniecēm bija daudz pūlējušās uzvedumu sagatavošanā.

Jo priecīgu saviļņojumu mazajos izraisīja Ziemassvētku vecīša (K. Deksnis) ierašanās un ar dāvanām piekrautās kamanas, kuŗās savu dāvanu saini bija novietojis arī saldumu rūpnieks K. Celmiņš.

Omuligi ritēja saviesīgās dzīves daļa, kuŗā dzirdēja arī J. Runča un A. Laizāna jautrās kuplejistu balsis . . . A. Auzas vadītais loterijas bagātīgais laimestu birums šoreiz iepriecināja K. Vanaģeli, H. Bērziņu, J. Gasperoviču, P. Kupci, J. Auzu, Konst. Deksni, M. Niedru, L. Urbanoviču, B. Kirstuku, O. Kļavenieku un viesņu no Nujorkas Sandru Zeļinsku.

DV MONTREĀLAS NODAĻAS

biedru pilnsapulce notiks sestdien, 9. janvārī, plkst. 6 vakarā, 5550 Park Ave. (YMCA's telpās). Darba kārtībā: amatpersonu ziņojumi un vēlēšanas. Kvoruma neierašanās gadījumā, sapulce būs pilntiesīga plkst. 6.30 pie katra ieradušos biedru skaita.

K.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE. APT 10

I. Andrejsons, C.L.U.
41 Muircrest Drive,
DON MILLS, ONT. - HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

MONTREĀLAS SKOLA

Sejienes latviešu skola, kas pulcina 60 skolēnu, ar 12 skolotājiem K. Dekšņa vadībā, var lepoties ar kuplu skolēnu pieaugumu, kaut gan ir zināms skaits bērnu, kas latviešu skolā vēl nemācās.

Ka skolas darbs gājis plašumā, to liecināja arī kupli apmeklētais skolas eglītes vakars ar gaumīgi sagatavotiem priekšnesumiem. Pēc skolas pārziņa K. Dekšņa eglītes vakaram veltītiem ievadvārdiem lielie un mazie skolas draugi, kopīgi dziedot Ziemassvētku dziesmu, sirsnīgā Kristus svētku noskaņā ievadīja šis vakara gaismas atspulgu. Pēc prāv A. Pekša svētrunas eglītes priekšnesumos sevišķi labi patika skolēnu koŗa dziedātās tautas dziesmas, deklamācijas un vairāki inscenējumi (Ķekatas, Meža aiņas u.c.). Patika Edītes Melderes labi izpildītais klavieru un dziesmas solo.

Daudz kņadas un čalas izraisīja Ziemassvētku vecīša (E. Mazutis) ierašanās. Dāvanas bērniem bija ziedojusi arī DV nodaļa un saldumu rūpnieks K. Celmiņš. Dāvanas un svētku prieks ienesa mazo sirdīs daudz liksmes un, liekas, ka rotaļu prieki bija par īsiem, lai mazos liksmotājus nogurdinātu.

K.

DARBA BIEDRI AIZSAULĒ

No dzimtenes saņemta vēsts, ka izsūtījumā miris ilggadīgais Latvijas valsts bibliotēkas darbinieks Richards Vikmanis, kas vēlāk strādāja Sabiedrisko lietu ministrijas dienestā. Līdztekus darbam V. studēja inženierzinības, bija aizsargu virsnieks un studentu korporācijas Fraternitas Livonica locekļis.

15. novembrī Libekā, Vācijā, pēkšņi miris ilggadīgais Valsts bibliotēkas darbinieks Alberts Blomnieks. Līdztekus darbam viņš studēja farmaciju Latvijas universitātē, ko beidza ar mag. pharm. gradu, pēc kam strādāja savā speciālitātē Rīgā. Līdz ar bēgļu straumi 1944. gadā, B. nonāca Vācijā. Nelaika mirstīgās atliekas kremēja 19. novembrī. Pēc viņa dziļi skumst sieva un meitiņa. Nelaikis piederēja pie korporācijas Fraternitas Livonica saimes.

A. V.

„Pārskrīnēs" nacionālsociālistus

Pēdējā laikā dažās vietās Vācijā, Anglijā un pat Beļģijā, nacistu pamudināti, sevišķi jaunā paaudze, uz sinagogu sienām un durvīm sazīmējusi kāškrusta zīmes, kā arī sarakstījusi pretžīdiskus saukļus.

Dažās aprindās domā, ka tā ir pretakcija tam, ka Vācijā gatavojas par jaunu tiesāt bij. nacionālsociālistu redzamākās personas. Izrādās, ka ļoti daudzas atbildīgas vietas Vācijā vēl ieņem bijušie nacisti.

Kapitulācijas laikā tika pieņemts lēmums, ka nacistu tiesāšanas laiks ir 20 gadu, kad vajadzības gadījumā pret viņiem var ierosināt apsūdzību tiesā. Lai vainīgie nepaliktu nesodīti, jo pēc 1965. gada iestāsies noilgums, nolemts Rietumvācijā „pārskrīnēt" vadošo iestāžu darbiniekus, lai tās iztīrītu no kādreizējiem ienaidniekiem.

Liels karstums Austrālijā

Lielākajā Austrālijas daļā pēcsvētkos bija +37 gr. C, bet Odnabadā, kas atrodas Centrāldza +55 gr. C.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem paraktitajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

BĒRNU ATSVEŠINĀŠAN VECĀKIEM

Līdz šim bērnu atsvešināšanās no vecākiem trimdinieku dzīves vietās parasti ir izskaidrota ar svešēs vides un visas agrāk nepazītās kultūras ietekmi. Tiešām, tai ir neapstrīdama nozīme divu paaudžu un līdz ar to divu kultūru pārstāvju attiecsmēs, ja vecāki nav parūpējušies savos bērnos atdzīvināt un izkopt to, ko viņi ir mantojuši no saviem priekšteciem dispoziciju veidā. Protams, tas prasa no viņiem piepūli un šai vajadzībai atbilstošu audzināšanas metodi, kas ne vienmēr tiek pareizi izprasta un nevar allaž dot vienādus rezultātus audzinātāju un audzēkņu dažādības dēļ.

Pie labas gribas un veiklības vecāku kultūra un bērnu attīstība jaunās dzīves vietas ietekmē ir saskaņojamas, jo tās vienā otru neizslēdz. Tad šo divu paaudžu saprašanās iespējama. Bet minētās divas kultūras nav vienīgais vecāku un bērnu nesaprašanās cēlonis, jo daudzos gadījumos līdzīga atsvešināšanās konstatējama arī tajās ģimenēs, kuŗu locekļi ir vienas zemes un vienādas kultūras pārstāvji.

ASV un Kanadā vecākiem dilezgan bieži ir jāpiedzīvo sirdssāpes un pat lielākas nepatikšanas viņu jauniešu ričības dēļ. Bērnībā vecāki viņiem bieži vien ļāvuši augt brīvībā vai tā ir lutinājuši, ka ikviena viņu iegriba nav palikusi neapmierināta. Šai attīstības posmā tādas audzinā šanas dēļ parasti nekādi lieli pārpratumi, nemaz nerunājot par noziegumiem, nenotiek. Protams izņēmumu netrūkst. Iestājoties pubertātei, vecākiem reizēm jau grūtāk samierināties ar savu atvašu ričību. Pieradušas pie lielas brīvības, viņas arī šai vecumā no tās neatsakās un jau pārkāpj pieklājības un morāles noteikumus vai pat valsts likumus. Dažreiz nesaprašanās nonāk tik tālu, ka meita aizbēg pie sava pielūdzēja vai ir spiesta atsāt vecākus un aiziet pie viņa. Vēl nopietnākos gadījumos jaunietis nonāk valsts cietumā, kas vecākus īpaši sarūgtina, jo viņi taču nekad nav domājuši izaudzināt nozdelznieku. Minētie piemēri, protams ir galējības, kādu jaunajā pasaulē tomēr netrūkst.

Mazāk svarīgi vecāku un jauniešu nesaprašanās iemesli konstatējami uz katra soļa. Piemēra dēļ minēsim reliģisko dzīvi. Dažu konfesiju bērni Jaunajā pasaulē mācās speciālās savas ticības skolās, kur viņi tiek piesradināti pie ļoti stingras visu reliģisko noteikumu ievērošanas. Mūsu dzimtenē tādas stingrības nebija. Vispār vecāki dzīves pieredzē pārliecinās, ka nav iespējams vienmēr un visur šajā ziņā vienādi izturēties un rīkoties. Tā rodas vecāku un jauniešu attieksmēs domstarpības, kas var novest līdz nopietnākam konfliktam.

Tādas domstarpības iespējamas visās kultūra nozarēs, īpaši to izvēlē. Kā tas bieži vērojams, vecāki mīl savdiem jaunieš iem izraudzīt speciālitāti. Bet tie ne vienmēr a vēli. Viņiem ir un pārliecība, k raudzītā speciāl mierinās, bet ga kuŗu viņi stāv u puses pastāv uz šanās nav iespēj tieksmes, prot Domstarpības v pie tā, ka vecāki viem jauniešiem tības turpināšan kā mācības iestā

Lai gan Jaun da demokratisk vienlīdzība tiesīb nībā ir liela daž aprindu jaunieši skolās turas atse viem. tērpiem at turīgākiem skolē zemēs pilsoņi ce kot model. To un zina arī m niešī, kas arī vēl ko skolas biedru līmuziniem un lietošanai, kā biedru dzīves ve vecākiem nav t ļu, lai apmierinā šu iegribas. Atk starpības, kuŗas ties, bet var ari beigties ar kādu jauniešu neattai kas vecākiem sa nas. Šādi gadīj bieži konstatēja nav iespējams ja vērot, bet viņu e teikties no seko

praugam.

Šajā sakarā va starpības arī sta ti, pie kam viens ievērot jauniešu atsakās to darī nēs bieži vieh n vecāku attieksmē Dažreiz domstar batētas pat bērn tiem parasti vie kļūst mīļāks par visiem laikiem. ves īstenībā, vik tēties, mainot sa vecākiem un līdz viņiem dziļi sar cāku attieksmes reiz tajās tiek kas var novest ves saskobīšanās dzu attieksmju

Bērnībā cilvēk apziņas balss. ģimenes konflik jaunieši var kri stāju un attālin ves ideāliem. Ta jauniešu puberti viņi cenšas atbr kāš paaudzes ric nas un aizrauj Tad vecāku un j tam ir idejisks r paasināties viņu

Nav jāaizmirst lespējas, pie kam vēl nav skaidrī teikt, ka ābols n krītot. Bet vēl iedzimtības kārt un ko bērni m tikai tas, ka ģim cāki ir divu raš nos vērojama vi šību pastiprinā bērnos ir iedzim vecāku vai vecī mijas īpašības. attīstīties vienād šības, kas var v šanos; piem., ve ņiem mantotā pozitīvi neietekm attieksmes.

Minētie gadīju lietina, ka ir da veicina bērnu at vecākiem vai p smju pārtraukša diniekiem nav j viņu paaudžu at tināšanās gadīju nam cēlonim vietas vidē un rai. Šis cēlonis v venokārt aplūkō nāšanās paātrin asināšanos.

KAS MAINĪJIES ČEKAS DARBĪBĀ PĒC STAĻINA NĀVES?

„THE SECRET WORLD" by Peter Deriabin and Frank Gibney, Doubleday and Co.' izdevums, 334 lpp., cena — $5.00.

Deriabins ir viens no augstākiem čekas ierēdņiem, kas jebkad pārbēdzis uz Rietumiem. Savā grāmatā kopā ar otru autoru, vai pareizāki, otrs autors, pamatojoties uz D. izteicieniem un materiāliem, tēlo šo „slepeno pasauli", kuŗas noslēpumi viņam, kā Kremļa uzticības vīram, ir bijuši pieejami. Viņam labi pazīstama padomju spiegošanas un sabotāžas techniķa, ko negrozītu no Staļina laikmeta pārņēma Oh

GENERALKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE. APT 16

I. Andrejsons, C. L. U.
41 Muircrest Drive,
DON MILLS, ONT. - HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

MONTREĀLAS SKOLA

Šejienes latviešu skola, kas pulcina 60 skolēnu, ar 12 skolotājiem K. Dekšņa vadībā, var lepoties ar kuplu skolēnu pieaugumu, kaut gan ir zināms skaits bērnu, kas latviešu skolā vēl nemācās.

Ka skolas darbs gājis plašumā, to liecināja arī kupli apmeklētais skolas eglītes vakars ar gaumīgi sagatavotiem priekšnesumiem. Pēc skolas pārziņa K. Dekšņa eglītes vakaram veltītiem ievadvārdiem lielie un mazie skolas draugi, kopīgi dziedot Ziemassvētku dziesmu, sirsnīgā Kristus svētku noskaņā ievadīja šīs vakara gaismas atspulgu. Pēc prāv A. Pekša svētrunas eglītes priekšnesumos sevišķi labi patika skolēnu koŗa dziedātās tautas dziesmas, deklamācijas un vairāki inscenējumi (Ķekatas, Meža ainas u.c.). Patika Edītes Melderes labi izpildītais klavieru un dziesmas solo.

Daudz knaḍas un čaḷas izraisīja Ziemassvētku vecīša (E. Mazutis) ierašanās. Dāvanas bērniem bija ziedojusi arī DV nodaḷa un saldumu rūpnieks K. Celmiņš. Dāvanas un svētku prieks ienesa mazo sirdīs daudz liksmes un, liekas, ka rotaḷu prieki bija par īsiem, ai mazos liksmotājus nogurdinātu.

K.

DARBA BIEDRI AIZSAULĒ

No dzimtenes saņemta vēsts, ka izsūtījumā miris ilggadīgais Latvijas valsts bibliotēkas darbinieks Richards Vikmanis, kas vēlāk strādāja Sabiedrisko lietu ministrijas dienestā. Līdztekus darbam V. studēja inženierzinības, bija aizsargu virsnieks un studentu korporācijas Fraternitas Livonica loceklis.

15. novembrī Libekā, Vācijā, pēkšņi miris ilggadīgais Valsts bibliotēkas darbinieks Alberts Blomnieks. Līdztekus darbam viņš studēja farmaciju Latvijas universitātē, ko beidza ar mag. pharm. grādu, pēc kam strādāja savā specialitātē Rīgā. Līdz ar bēgļu straumi 1944. gadā, B. nonāca Vācijā. Nelaika mirstīgās atliekas kremēja 19. novembrī. Pēc viņa dziļi skumst sieva un meitiņa. Nelaikis piederēja pie korporācijas Fraternitas Livonica saimes.

A. V.

„Pārskrīnēs" nacionālsociālīstus

Pēdējā laikā dažās vietās Vācijā, Anglijā un pat Beļģijā, nacistu pamudināti, sevišķi jaunā paaudze, uz sinagogu sienām un durvīm sazīmējusi kāškrusta zīmes, kā arī sarakstījusi pretžidiskus saukļus.

Dažās aprindās domā, ka tā ir pretakcija tam, ka Vācijā gatavojas par jaunu tiesāt bij. nacionālsociālistu redzamākās personas. Izrādās, ka ļoti daudzas atbildīgas vietas Vācijā vēl ieņem bijušie nacisti.

Kapitulācijas laikā tika pieņemts lēmums, ka nacistu tiesāšanas laiks ir 20 gadu, kad vajadzības gadījumā pret viņiem var ierosināt apsūdzību tiesā. Lai vainīgie nepaliktu nesodīti, jo pēc 1965. gada iestāsies noilgums, nolemts Rietumvācijā „pārskrīnēt" vadošo iestāžu darbiniekus, lai tās iztīrītu no kādreizējiem ienaidniekiem.

Liels karstums Austrālijā

Lielākajā Austrālijas daḷā pēcsvētkos bija +37 gr. C, bet Odnabadā, kas atrodas Centrālajā austrālijā, temperātūra sasniedza +55 gr. C.

manuskriptus saīsināt.

s neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs astmarka.

ciāliem paraktitajos rakstos izteiktās akcijas viedoklim.

BĒRNU ATSVEŠINĀŠANĀS NO VECĀKIEM

Līdz šim bērnu atsvešināšanās no vecākiem trimdinieku dzīves vietās parasti ir izskaidrota ar svešēs vides un visas agrāk nepazītās kultūras ietekmi. Tiešām, tai ir neapstrīdama nozīme divu paaudžu un līdz ar to divu kultūru pārstāvju attieksmēs, ja vecāki nav parūpējušies savos bērnos atdzīvināt un izkopt to, ko viņi ir mantojuši no saviem priekštečiem dispozīciju veidā. Protams, tas prasa no viņiem piepūli un šai vajadzībai atbilstošu audzināšanas metodi, kas ne vienmēr tiek pareizi izprasta un nevar allaž dot vienādus rezultātus audzinātāju un audzēkņu dažādības dēļ.

Pie labas gribas un veiklības vecāku kultūra un bērnu attīstība jaunās dzīves vietas ietekmē ir saskaņojamas, jo tās viena otru neizslēdz. Tad šo divu paaudžu saprašanās iespējama. Bet minētās divas kultūras nav vienīgais vecāku un bērnu nesaprašanās cēlonis, jo daudzos gadījumos līdzīga atsvešināšanās konstatējama arī tajās ģimenēs, kuŗu locekļi ir vienas zemes un vienādas kultūras pārstāvji.

ASV un Kanadā vecākiem diezgan bieži ir jāpiedzīvo sīrdssāpes un pat lielākas nepatikšanas viņu jauniešu rīcības dēļ. Bērnībā vecāki viņiem bieži vien ļāvuši augt brīvībā vai tā ir lutinājuši, ka ikviena viņu iegriba nav palikusi neapmierināta. Šai attīstības posmā tādas audzināšanas dēļ parasti nekādi lieli pārpratumi, nemaz nerunājot par noziegumiem, nenotiek. Protams izņēmumu netrūkst. Iestājoties pubertātei, vecākiem reizēm jau grūtāk samierināties ar savu atvašu rīcību. Pieradušas pie lielas brīvības, viņas arī šai vecumā no tās neatsakās un jau pārkāpj pieklājības un morāles noteikumus vai pat valsts likumus. Dažreiz nesaprašanās nonāk tik tālu, ka meita aizbēg pie sava pielūdzēja vai ir spiesta atsāt vecākus un aiziet pie viņa. Vēl nopietnākos gadījumos jaunietis nonāk valsts cietumā, kas vecākus īpaši sarūgtina, jo viņi taču nekad nav domājuši izaudzināt nozdzinieku. Minētie piemēri, protams ir galējības, kādu jaunajā pasaulē tomēr netrūkst.

Mazāk svarīgi vecāku un jauniešu nesaprašanās iemesli konstatējami uz katra soļa. Piemēra dēļ minēsim reliģisko dzīvi. Dažu konfesiju bērni Jaunajā pasaulē mācās speciālās savas ticības skolās, kur viņi tiek pieradināti pie loti stingras visu reliģisko noteikumu ievērošanas. Mūsu dzimtenē tādas stingrības nebija. Vispār vecāki dzīves pieredzē pārliecinās, ka nav iespējams vienmēr un visur šajā ziņā vienādi izturēties un rīkoties. Tā rodas vecāku un jauniešu attieksmēs domstarpības, kas var viņus ne tikai atsvešināt, bet pat novest līdz nopietnākam konfliktam.

Tādas domstarpības iespējamas visās kultūra nozarēs, īpaši to izvēlē. Kā tas bieži vērojams, vecāki mīl saviem jauniešiem izraudzīt speciālitāti. Bet tie ne vienmēr atzīst vecāku izvēli. Viņiem ir savas tieksmes un pārliecība, ka ne vecāku izraudzītā speciālitāte viņus apmierinās, bet gan kāda cita, par kuŗu viņi stāv un krīt. Ja abas puses pastāv uz savu, tad saprašanās nav iespējama un viņu attieksmes, protams, paasinās. Domstarpības var novest pat pie tā, ka vecāki atsakās dot saviem jauniešiem līdzekļus izglītības turpināšanai kādā augstākā mācības iestādē.

Lai gan Jaunajā pasaulē valda demokratiskie principi un vienlīdzība tiesībās, dzīves īstenībā ir liela dažādība. Turīgāko aprindu jaunieši bieži vien jau skolās turas atsevišķi un ar saviem tērpiem atšķiras no mazturīgākiem skolēniem. Bet šajās zemēs pilsoņi cenšas stingri sekot modei. To, protams, vēro un zina arī mazturīgākie jaunieši, kas arī vēlas sekot turīgāko skolas biedru modes tērpiem, limuzīniem un citu priekšmetu lietošanai, kā arī savu skolas biedru dzīves veidam. Bet viņu vecākiem nav tik daudz līdzekļu, lai apmierinātu savu jauniešu iegribas. Atkal rodas domstarpības, kuŗas var izlīdzināties, bet var arī paasināties un beigties ar kādu konfliktu vai jauniešu neattaisnojamu rīcību, kas vecākiem sagādā nepatikšanas. Šādi gadījumi ir diezgan bieži konstatējami. Vecākiem nav iespējams jauniešu gribu ievērot, bet viņu atvases negrib atteikties no sekošanas turīgāko paraugam.

Šajā sakarā var izcelties domstarpības arī starp tēvu un māti, pie kam viens no viņiem grib ievērot jauniešu prasības, otrs atsakās to darīt. Vispār ģimenēs bieži vien nav vienprātības vecāku attieksmēs pret bērniem. Dažreiz domstarpības tiek izdabātas pat bērnu klātienē. Tad tiem parasti viens no vecākiem kļūst mīļāks par otru, bet ne uz visiem laikiem. Iedzīvinoties dzīves īstenībā, viņi var pārorientēties, mainot savu nostāju pret vecākiem un līdz ar to vienu no viņiem dziļi sarūgtināt. Tad vecāku attieksmes paasinās; dažreiz tajās tiek ierauti arī bērni, kas var novest pie ģimenes dzīves saskobšanās un divu paaudžu attieksmju paasināšanās.

Bērnībā cilvēkā veidojas sirdsapziņas balss. Minētā un citu ģimenes konfliktu gadījumos jaunieši var kritizēt vecāku nostāju un attālināšananos no dzīves ideāliem. Tas īpaši vērojams jaunlešu pubertātes laikā, kad viņi cenšas atbrīvoties no vecākās paaudzes rīcības atdarināšanas un aizraujas ar ideālismu. Tad vecāku un jauniešu konflikttam ir idejisks raksturs, kas var paasināties viņu rakstura dēļ.

Nav jāaizmirst arī iedzimtības iespējas, pie kam šai jautājumā vēl nav skaidrības. Mēdz gan teikt, ka ābols no ābeles tālu nekrītot. Bet vēl nav izskaidrota iedzimtības kārtība, t. i., no kā un ko bērni manto. Ir skaidrs tikai tas, ka ģimenēs, kuŗās vecāki ir divu rašu pārstāvji, bērnos vērojama viņu negatīvo īpašību pastiprināšanās. Parasti bērnos ir iedzimtas dažas viņu vecāku vai vectēviņa un vecmāmiņas īpašības. Tad viņos var attīstīties vienāda rakstura īpašības, kas var veicināt nesaprašanos; piem., vecāku un no viņiem mantotā bērnu ietiepība pozitīvi neietekmē šo paaudžu attieksmes.

Minētie gadījumi un piemēri liecina, ka ir daudz cēloņu, kas veicina bērnu atsvešināšanos no vecākiem vai pat viņu attieksmju pārtraukšanu. Tāpēc trīmdiniekiem nav jāuzkrauj vaina viņu paaudžu attieksmju paslikināšanās gadījumos tikai vienam cēlonim — jaunās dzīves vietas videi un visai tās kultūrai. Šis cēlonis var veicināt galvenokārt aplūkojamās atsvešināšanās paātrināšanos un pasīnāšanos.

P. Dreimanis.

SUECAS KANĀLIS PRASA NAUDU

Lai gan Ēģipte savā laikā solījās atlikt zīnāmus ieņēmumu procentus Suecas kanāla vajadzībām, tas tomēr nav izdarīts. Kuģu satiksmei pieaugot un pieaugot arī vispārējām prasībām, nepieciešama kanāla paplašināšana un modernizēšana. Nepieciešamību apmierināšanai Ēģipte pieprasījusi 56,5 miljoni dolaru aizdevumu, ko Pasaules banka tai arī piešķīrusi. Aizdevumam pretojās 66 Sav. Valstu tautas pārstāvju nama locekļi, uzsverot, ka Ēģipte naudu var dabūt tikai tad, ja apsolās ļaut kanāli lietot arī Izraēlai.

BANKAS PREZIDENTS MET SKATU KANADAS SAIMNIECĪBĀ

Ir vajadzīgs krietni daudz objektīvitātes, lai problēmas aplūkotu objektīvi, neatkarīgi no paša iesaistīšanās tanīs. Nespēja mest neatkarīgu skatu notikumos ir vainojama šinīs dienās tanī nemierā, ko daudzi sajūt sakarā ar Kanadas saimniecisko stāvokli. Augošās cenas un sakarā ar to inflācijas draudi, bezdarbs, siksta naudas politika un beigu beigās Krievijas saimniecība, kuŗai pieraksta mistisku augšanas tendenci, kā arī sacensības draudi ir tās problēmas, kas tik pārmērīgi uzpūstas. Tāpēc ir visai pamācoši uzklausīt par Kanadas saimniecību runājam viru, kas cieši saistīts ar visiem tās aspektiem, bet kas ir neatkarīgs un ar skaidru skatu, tātad redz visu tā, kā tas patiešībā ir.

Imperial Bank of Canada gada sapulcē, bankas prezidents J. S. Proktors iztirzāja Kanadas veikalniecisko dzīvi. Par 1959. gada saimniecības vispārējo noskaņojumu viņš izteicās sekojoši:

„Veikalnieciskās dzīves atlabšana ir vissvarīgākā attīstības pazīme pagājušajā gadā. Jūlijā rūpniecības produkcija pārsniedza par 8,5% 1956. gadā atplūdu zemo līmeni augustā, un tādā veidā noveda mūs pie 2,3% virs 1956./57. gada uzplaukuma augstākā līmeņa. Nacionālās produkcijas pieaugums par 7,5% bruto, salīdzinot ar pagājušo gadu, bija gandrīz pilnīgs pieaugums, jo cenas bija kāpušas tikai par 2%. Nodarbinātība tagad ir lielāka nekā jebkad agrāk, arī bezdarbs ir noslīdējis uz daudz zemāka līmeņa. Kanadiešiem klājas labāk nekā jebkad agrāk."

No teiktā visinteresantākais ir nacionālās produkcijas pieauguma skaitlis. Mums apgalvots, ka Padomijas saimniecība pieaug apmēram par 7% gadā. Tas, protams, ir ietekmīgs skaitlis, bet tas vairs neizskatās tik ārkārtīgs, ja to liek blakus atttiecīgām Kanadas saimniecības vērtībām. Salīdzinājums ir pat daudz labvēlīgāks, jo tas sasniegts tādas sabiedrības saimniecībā, kas dzīvo pārpilnībā, ne tādā, kam izmisīgi nepieciešamas preces, kā tas vēl arvien ir Krievijā.

„Tas, ka auglu likmes ir augstas un kredīts skops," turpināja Proktors, „nav tādēļ, ka pēdējo divu gadu laikā nebūtu bijuši palielināti naudas daudzumi un banku krediti. Tiešī otrādi: naudas izlaidums strauji paplašinājās 1957. gada beigās un 1958. gadā . . . Sākot ar 1958. gada beigām un visu 1959. gadu banku aizdevumi palielināti gandrīz par vienu miljardu dolaru jeb par 20% . . . Kaut gan šo banku aizdevumi pieauguši, pieprasījumi pēc aizdevumiem auguši pat vēl vairāk."

Grūtības naudas aiznēmējiem rada tas, ka saimniecībā, kas plešas, pastāvīgi aug arī dzīves līmenis, un kad ļaudis ir pārliecināti, ka labi ienākumi turpināsies, aizdevumu pieprasījumi ir neparasti lieli. Sakarā ar to ļaudīm nav ierobežota jaunu parādu taisīšana aiznemoties vairāk un vairāk naudas.

Kāda Kanadas saimniecības īpatnība, kas radījusi daudz kašīšanas aiz ausīm, ir mūsu nelabvēlīgā maksājumu bilance. Pēc Proktora domām, tanī nav vainojams pārmērīgs imports un nepietiekams eksports vien. To vairāk radījis „bezpreču transakciju deficits. To radījuši procentu un dividenšu maksājumi, ceļojumi, immigrantu naudas pārvedumi . . . Pēdējos desmit gados šīs grupas transakciju deficits vien pieaudzis no $339 miljoniem līdz $897 milj. Bez tam šis neto deficits nesašaurinās atplūdu laikos, kā tas notiek ar preču importa deficitu. 1958. gadā preču deficits noslīdēja uz $170 miljoniem, bet bezpreču transakciju deficits vēl arvien palika $865 miljoni."

Tā neapšaubāmi ir nopietna problēma, bet to izraisījusi mūsu labklājība: ārzemju ieguldījums kārdina iespējas ieguldīt naudu kūsājošā Kanadas saimniecībā; kanadiešiem pāri pāliek nauda, ar ko samaksāt savus ceļojumus uz ārzemēm un atbalstīt piederīgos „vecajās zemēs"; kanadiešu dzīves augstais labklājības līmenis, piemēļ, padarījis pārāk dārgu preču pārvadāšanu pašu okeana kuģos.

Pārspīlēts optimisms, protams, ir ģeķīgs, bet tad pats ir arī pārspīlēts pesimisms un šaubas par pašu spēkiem.

C. S.

Savienotas VALSTIS

ČIKĀGĀ

● Rosīgā katoļu draudze Ziemassvētku eglīti dedzināja sestdien, 26. decembrī. Sarīkojumu atklāja māc. B. Baginskis ar piemērotu runu plašajai apmeklētāju saimei. E. Čivčas sacerēto bērnu uzvedumu „Svētā nakts" izrādīja autores vadībā. Draudzes jaunieši pēc tautas dziesmu motīviem rādīja uzvedumu „Precinieki", izpelnoties lielu piekrišanu. Ar latviešu dzeju skandējumiem uzstājās V. un R. Valaiņi un Juris Sprūdžs. Savas dzejas lasīja Valentīna Hermane - Daly. Akordeonu spēlēja A. Ruskulis, klavieru pavadījumus veica Helena Lāce. Lielu prieku mazajiem apmeklētājiem sagādāja Ziemassvētku vecītis, bagātīgi dalīdams veltes. Vakars noslēdzās ar dejām un rotaļām. Sarīkojums risinājās lielā pacilātībā.

-ro.

ROČESTRĀ (N.Y.)

● 22. decembrī ar sirdstrieku 69 gadu vecumā mirusi Marija Amtmane. Dzimusi lauksaimnieku ģimenē Zemgalē, Kroņvircavas pagāstā, bet mūža lielāko daļu aizvadījusi Rīgā, strādādama tirdzniecībā. Bēgļu gaitās viņa nonāk Vācijā, Kemptenes nometnē, no kurienes 1950. gadā izceļo uz ASV, strādādama slimnīcā līdz savai nāves dienai. Aizlūgumu izpildot, draudzes māc. T. Zīrakam, no aizgājējas atvadījās prāvs pulciņš tautiešu. Nelaikē bija viena no Krusta draudzes dibinātājām, klusa un darbīga personīgā dzīvē, deviga labdarīgiem mērķiem, ar smalkjūtīgu un saticīgu raksturu. Viņa atstāj dziļi sagraustu tuvinieku pulciņu Ročestrā, ASV, un Kanadā. Aizgājējas mirstīgās atliekas kremēja 26. decembrī.

● Māc. Ziraks Krusta draudzē kristīja Dagnijas un Viļņa Sarmas pirmdzimto dēlīņu Aigaru Eriku. Helenes un Arnolda Kaunes ģimene sacerojusi ar pirmo atvasi, meitiņu Sandru.

◐ Zvaigznes dienas un veco latviešu strēlnieku pieminas dievkalpojums notiks 3. janvārī Miera draudzes baznīcā. To vadīs māc. T. Ziraks.

A. V.

KALAMAZŪ

● Gaidu un skautu kopējais Ziemassvētku eglītes vakars bija sarīkots 22. decembrī draudzes namā. Pēc māc. A. Piebalga lūgšanas un kopējām dziesmām, dažādus skautu priekšnesumus sniedza kā skauti, tā ar savu ģimeni dzīvo Vācijā, pirmsvētku laikā sagaidījis dēlu Mikeli Jāni.

◐ Bērnu žurnāla Mazputniņa redakcijas uzdevumā kāds šejienes taudetis bija izsūtījis aicinājumus tām 20 ģimenēm, kuŗās aug bērni un kuŗu interesēs būtu šo žurnāļu pasūtināt un lasīt, lai realizētu šī vērtīgā žurnāla redakcijas ieceri — palielināt abonentu skaitu. Pagaidām šīs aicinājums izskanējis kā saucēja balss tuksnesī, jo neviens jauns abonents nav pieteicies.

◐ Grand Rapidu latviešu ev. - lut. Vienības draudzes pārvalde ziedojusi latviešu ģimnazijai Vācijā $28,-, šim pašam nolūkam svētdienas skola — $25,-. Arhibīskapa rīcībā trūcīgo tautiešu atbalstīšanai draudzes pārvalde nodevusi $20,- un dāmu komiteja $20,-, bet tautiešu atbalstīšanai aiz dzelzs priekškara dāmu komiteja nosūtījusi $30,-, un šim mērķim pievienota arī kopīga abu draudžu 18. novembra kollekte — $98,-. Kopīgā ārpus draudzes ziedotā summā ir 221 dolars.

◐ 20. decembrī Vienības draudzes jaunatnes pulciņa Auseklīts eglītes vakarā spredikoja jaunais teoloģijas students Ivars Gaide, bet vakaru atklāja pulciņa pr-ce Māra Tane. Visai kuplo viesu pulku, kuŗu starpā bija redzami vairāki no Ann Arboras studējošiem latviešu jauniešiem, tāpat no kaimiņu pilsētas Kalamazū, ar deklamācijām iepriecināja Māra Andersone, dziesmām Vija Stokmane, baletu Laima Stede, Aija Zirne — baletu un Vizma Strazdiņa ar flautu. Pēc priekšnesumiem jaunieši sirsnīgi paprieciājās dejās, dziesmās un rotaļās.

◐ Ziemassvētku dienās un svētvakarā Grand Rapidos mūsu tautiešī pulcējās katoļu un abu luterāņu draudžu dievkalpojumos; tie bija labi apmeklēti. Ar diezgan retiem izņēmumiem svētkus šoreiz varēja svinēt 3 dienas, kā to bijām paraduši dzimtenē, jo uzņēmumi šo nedēļas nogali bija izkārtojuši garāku.

◐ Savas laulības 20 gadu jubilejas svētku laikā atzīmēja Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. - lut. draudzes priekšnieks mag. iur. A. Jaunais ar dzīvesbiedri Hedvigu, un Sergejs Dziļums ar dzīvesbiedri Valiju. Dziļumi, kas pirms dažiem gadiem ieceļoja no Zviedrijas, šīm ģimenes svinībām pievienoja arī iepirktās mājas iesvētīšanu, ko izdarīja māc. Kr. Hermanis.

◐ Zobārsts Arnolds Ruperts, sākot ar jauno gadu, uzsāks praksi un pieņems pacientus — 1420 Plainfield, N. E. (amerikānu zobārsta Stryker kabinetā), tālr. RI 21367, vai mājās GL 85595. Iespējama pacientu apkalpošana arī vakaros.

V. Z.

ILGA MŪŽA NOSLĒPUMI

Statistika rāda, ka ASV ir 29.000 cilvēku, kas sasnieguši un pārsnieguši 95 gadu vecumu. Tie dzimuši Pilsoņu kaŗa laikā, pat pirms tā. 1860. gadā dzimušo caurmēra mūža garums konstatēts 42 gadi, bet tagad dzimušajiem bērniem pareģo 70 gadu vecumu, taču šie 29.000 ir rekordisti. Kādēļ?

Šie cilvēki sevī glabā ilga mūža noslēpumu. Ir izdariti pētījumi — intervēti 402 no minētajiem sirmgalvjiem. No tā vispārējs atzinums ir, ka minētās personas visā savā dzīvē nemaz nav bijušas ieinteresētas dzīvot ilgu mūžu, daudzas pat nevar minēt kaut ko sevišķu, ko varētu dēvēt par ilga mūža noslēpumu. 28% neatrod tam izskaidrojuma, 22% saka, ka tā esot Dieva griba, 17% atzīst, ka viņi dzīvojuši vienkāršu dzīvi, mēģinājuši izvairīties no rūpēm un nepatikšanām, tās pārvarot ar humoru un jautrību, 16% aizvadījuši mūžu grūtā darbā, 11% domā, ka ilgs mūžs esot iedzimts un 9% ietu-rējuši mērenību ēšanā, gulēšanā un fiziskās kustībās. Protams, ir arī daži izņēmumi, kas savā gaitā mūžā nav ievērojuši nekādus noteikumus — piem., vecais Čarlijs no Sinsinati nekad nav atteicies no viskija, bijis bezmērīgs dzērājs.

Tāpat 96 gadus vecais dentists John Edward, kas šķiries no savas otrās sievas (kas ir retums, jo tikai 18 ir šķirtenī no 402), bijis liels smēķētājs, bet esot veselīgs, draudzīgs un aktīvs, pēdējos 50 gados bijis pie ārsta tikai divi reizes. Arī tad ārstam bijušas grūtības konstatēt kādu slimību. Viņa ēdiens bijis vienkāršs, nav salātu un auglu cienītājs. Viņš atzīst, ka teiciens: ja ābolu ēd katru dienu, tad ārsts nav vajadzīgs, neesot pareizs, jo tad jau viņš vairs sen nebūtu šai saulē. 90% no intervētajiem atzīst, ka viņu ikdienas ēdiens esot bijis vienkāršs, bet šo laiku speciālistiem tas tā neliktos. Piem., kāds 103 gadus vecs sirmgalvis saka, ka viņa veselīgais ēdiens galvenokārt bijis trekna cūkgaļa, kukuruzas maize un pupiņas. Šķiet, svarīgākais šo cilvēku uzturā bijis nevis tas, ko viņi ēd, bet cik ēd, jo 4 no 5 atzīst, ka viņi vienmēr uzmanījušies „nepārēsties". Tikai 22% ēduši arī ēdienu starplaikos. Viņiem ēdiens nav bijis sarunu objekts, viņi nav bijuši sava vēdera vergi, rūpējušies tikai, lai izsalkums būtu apmierināts, nav bijuši korpulenti un nav slimojuši ar kuņģa kaitēm.

Vēl jāatzīmē, ka 96 g. vecais dentists bijis laimīgs savā darbā. Pirms aiziešanas pensijā 83 gadu vecumā viņš nedēļā strādājis 80-90 stundu, bijis arī aktīvs sabiedrisks darbinieks. Līdz 60 gadu vecumam viņš smēķējis ļoti daudz: pīpi, cigārus un cigaretes, bet pirms 15 gadiem smēķēšanu bez grūtībām pārtraucis, sev iestāstīdams ka tas esot muļķīgs ieradums. 71% viriešu smēķējuši pus gadsimta. No 250 sievietēm, tikai kādu laiku, smēķējušas tikai 18. Sirds slimu bijuši tikai 13%, bet arī tikai pēc 80 gadu vecuma, un 65% esot normāls asinsspiediens.

Alkohola lietošanā bijusi liela mērenība, daļa to lietojuši zāļu veidā. 60% sieviešu un 25% viriešu savā dzīvē alkoholu nav pat nogaršojuši.

73% intervēto sirmgalvju ir tādi, kam ilgais mūžs esot it kā mantojums no senčiem — iedzimts, kam ģimenē vecāki, māsa vai brālis sasnieguši 80 vai 90 gadu vecumu. Bet gandrīz pusei intervēto piederīgie nav 80 gadu vecumu sasnieguši.

Interesantākais ir tas, ka apm. 58% nav nekad bijuši nopietni slimi: nav pazinuši nervu slimības, nervu sabrukumu, kuņģa jēlumu, alerģiju, pat 70% nav bijušas nekādas komplikācijas sakarā ar saaukstēšanos. Lielākajai daļai esot bijusi neizsīkstoša enerģija, tikai 6% atzīst, ka viņi dažkārt sajutuši vājumu un nogurumu. Jāpiemin 106 gadus vecais Viljams no Sanfrancisko, kas pat vēl tagad esot nenogurdināms, palaikam ceļo uz Reno, lai gan viņam kājas vietā protēze, neskaitāmās vietās indiāņu karos ievainots ar bultām un šķembām, esot bijis slavens kovbojs, pat tagad vēl nepārspēts „gamblers". Pirms 4 gadiem, kad viņš pazaudējis savu kāju, viņa lielā vecuma dēļ ārsti atteikušies viņu apgādāt ar mākslīgu kāju. Sirmais Viljams par to ļoti sašutis un teicis: „Viņš teica, lai es iegādājoties ratiņus, bet es viņu pasūtīju uz elli. Ja es varēju iet citiles stalgāt pirms 100 gadiem, tad vēl vieglāk ir visu atsākt no jauna tagad!"

Tikai ⅓ dažkārt nodarbojušies ar sportu, bet lielākā daļa „sportojuši", strādājot smagu fizisku darbu. 70% viriešu bijuši strādnieki un lauksaimnieki, 25% sieviešu strādājušas par kalponēm un citu līdzīgu darbu.

Pārējās sievietes bijušas ļoti darbīgas mājasmātes, visus mājas darbus veikušas tikai ar divām rokām, bez „elektriskiem palīgiem". Kāds simtgadnieks raksturo sevi un pārējos šādiem vārdiem: „Viņi visi savā darbā bija tik čakli un neatlaidīgi, kā kaķis ar vienu aci, kas reizē uzmana divas peļu alas!"

Šie cilvēki savā dzīvē gandrīz neesot pazinuši rūpes un zūdīšanās par ikdienu. Tikai 5% bijuši neapmierināti pa reizei ar savu iztiku un darbu. Viriešī strādājuši līdz 80 gadu vecumam bez kārtēja atvaļinājuma. Lielākā daļa bijuši paši savi kungi un kalpi, piem., lauksaimnieki un tirgotāji. Arī strādniekiem, kas apstrādājuši kokus, strādājuši kokvilnas laukos un ganījuši aitu barus, „kungi" nav vienmēr klāt stāvējuši, kā tas ir šodien, apkalpojot daudzās mašīnas citu speciālistu pārraudzībā. 85% gulējuši apm. 8 stundas, 16% gulējuši 9-10 stundas.

97% atzīst sevi par baznīcas ļaudīm, 73% bijuši ļoti reliģiozi, bet savā ticībā viņi neesot bijuši skaļi un ārišķīgi. Daudzo ticības objekts, viņi nav bijuši sava vēdera vergi, rūpējušies tikai, lai izsalkums būtu apmierināts, nav bijuši korpulenti un nav slimojuši ar kuņģa kaitēm.

Vēl jāatzīmē, ka 96 g. vecais dentists bijis laimīgs savā darbā. Pirms aiziešanas pensijā 83 gadu vecumā viņš nedēļā strādājis 80-90 stundu, bijis arī aktīvs sabiedrisks darbinieks. Līdz 60 gadu vecumam viņš smēķējis ļoti daudz: pīpi, cigārus un cigaretes, bet pirms 15 gadiem smēķēšanu bez grūtībām pārtraucis, sev iestāstīdams ka tas esot muļķīgs ieradums. 71% viriešu smēķējuši pus gadsimta. No 250 sievietēm, tikai kādu laiku, smēķējušas tikai 18. Sirds slimu bijuši tikai 13%, bet arī tikai pēc 80 gadu vecuma, un 65% esot normāls asinsspiediens.

Alkohola lietošanā bijusi liela mērenība, daļa to lietojuši zāļu veidā. 60% sieviešu un 25% viriešu savā dzīvē alkoholu nav pat nogaršojuši.

73% intervēto sirmgalvju ir tādi, kam ilgais mūžs esot it kā mantojums no senčiem — iedzimts, kam ģimenē vecāki, māsa vai brālis sasnieguši 80 vai 90 gadu vecumu. Bet gandrīz pusei intervēto piederīgie nav 80 gadu vecumu sasnieguši.

Interesantākais ir tas, ka apm. 58% nav nekad bijuši nopietni slimi: nav pazinuši nervu slimības, nervu sabrukumu, kuņģa jēlumu, alerģiju, pat 70% nav bijušas nekādas komplikācijas sakarā ar saaukstēšanos. Lielākajai daļai esot bijusi neizsīkstoša enerģija, tikai 6% atzīst, ka viņi dažkārt sajutuši vājumu un nogurumu. Jāpiemin 106 gadus vecais Viljams no Sanfrancisko, kas pat vēl tagad esot nenogurdināms, palaikam ceļo uz Reno, lai gan viņam kājas vietā protēze, neskaitāmās vietās indiāņu karos ievainots ar bultām un šķembām, esot bijis slavens kovbojs, pat tagad vēl nepārspēts „gamblers". Pirms 4 gadiem, kad viņš pazaudējis savu kāju, viņa lielā vecuma dēļ ārsti atteikušies viņu apgādāt ar mākslīgu kāju. Sirmais Viljams par to ļoti sašutis un teicis: „Viņš teica, lai es iegādājoties ratiņus, bet es viņu pasūtīju uz elli. Ja es varēju iet citiles stalgāt pirms 100 gadiem, tad vēl vieglāk ir visu atsākt no jauna tagad!"

Tikai ⅓ dažkārt nodarbojušies ar sportu, bet lielākā daļa „sportojuši", strādājot smagu fizisku darbu. 70% viriešu bijuši strādnieki un lauksaimnieki, 25% sieviešu strādājušas par kalponēm un citu līdzīgu darbu.

Pārējās sievietes bijušas ļoti darbīgas mājasmātes, visus mājas darbus veikušas tikai ar divām rokām, bez „elektriskiem palīgiem". Kāds simtgadnieks raksturo sevi un pārējos šādiem vārdiem: „Viņi visi savā darbā bija tik čakli un neatlaidīgi, kā kaķis ar vienu aci, kas reizē uzmana divas peļu alas!"

Šie cilvēki savā dzīvē gandrīz neesot pazinuši rūpes un zūdīšanās par ikdienu. Tikai 5% bijuši neapmierināti pa reizei ar savu iztiku un darbu. Viriešī strādājuši līdz 80 gadu vecumam bez kārtēja atvaļinājuma. Lielākā daļa bijuši paši savi kungi un kalpi, piem., lauksaimnieki un tirgotāji. Arī strādniekiem, kas apstrādājuši kokus, strādājuši kokvilnas laukos un ganījuši aitu barus, „kungi" nav vienmēr klāt stāvējuši, kā tas ir šodien, apkalpojot daudzās mašīnas citu speciālistu pārraudzībā. 85% gulējuši apm. 8 stundas, 16% gulējuši 9-10 stundas.

97% atzīst sevi par baznīcas ļaudīm, 73% bijuši ļoti reliģiozi, bet savā ticībā viņi neesot bijuši skaļi un ārišķīgi. Daudzo ticīgo vidū bijuši arī tādi, kam reliģija vienaldzīga. Bet neatkarīgi no katra ticības, šie smitgadnieki savā dzīvē un laulībā bijuši ļoti laimīgi, ar ļoti maz izņēmumiem. 35% nevar noteikti pateikt, kādi briži viņu dzīvē bijuši tie laimīgākie, bet piemētina, ka visa viņu dzīve esot bijusi mūžīga laime ģimenes vidū. 94% atzīst, ka viņu ģimenes dzīve bijusi klusa un mierīga.

Šie simtgadnieki bijuši laimīgi vispārējā un ģimenes dzīvē, apmierināti ar savu darbu un ienākumiem. Viņi ir zinējuši, kas labs un kas ļauns, viņus nav mocījusi netīra sirdsapziņa un pārdzīvojumi. Viņi nekad nav mēģinājuši būt kaut kas cits, labāks, nav pazinuši izlikšanos, bijuši par daudz aizņemti ikdienas darbā, lai pat vērotu paši sevi. Viņu dzīvē nav bijis nekas pārmērīgs, vilinošs, vislielākais notikums viņu dzīvē ir fakts, ka tie dzīvojuši veselu gadsimtu.

Tātad ilga mūža noslēpums nav nekas neuzminams, bet vienkāršs, ikdieniškigs: izvairīšanās no lieka nervu sasprindzinājuma, dzīvojot vienkāršu dzīvi, darot vienkāršu darbu dziļā, klusā ticībā Dievam. Viņi bijuši apmierināti, nopietni ar izteiktu miera pilnu gara dzīvi. Viņu mūžu paildzinājusi arī pa daļai iedzimtība, vienkārša pārtika, fizisks darbs un apmierinātība.

Mūžīgās jaunības avots nekad nav atrodams, ja mēs pēc tā meklējam un taujājam, bet tas negaidot pamirdz tam, kas to nemeklē.

ZIŅAS ĪSUMĀ

◐ Rakešlaikmetam arvien vairāk ietekmējot militāro plānošanu, Sav. Valstīs nolēmušas likvidēt visas savas stratēģiski svarīgās aviācijas bazes Marokā. Karališ Mohameds V un prezidents Eizenhauers par izvākšanos vienojās, pēdējam viesojoties Marokā. Līdz 1963. gada beigām Sav. Valstis visus savus spēkus no Marokas būs izvākušas.

◐ Nesaskaņas Apvienotās Arabu Republikas valdībā novedušas pie četru ministru atkāpšanās no amata. Viens no aizgājējiem ir viceprezidents Hurani no Sīrijas. Sīrijas provinci republikā pārstāv divi viceprezidenti un Ēģipti — divi.

◐ Padomju Savienības stends

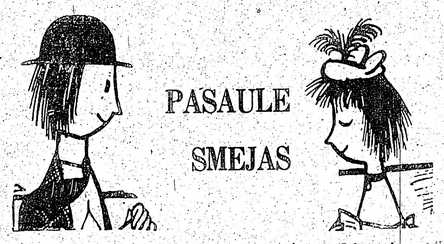

PASAULE SMEJAS

Kāds pusmūža virietis Nujorkā gribēja apdrošināt savu dzīvību.

„Vai jūs braucat ar automobili?" apdrošināšanas aģents jautāja.

„Nē," atbildēja misters Brauns.

„Vai jūs lietojat lidmašinu?" aģents turpināja izpildīt veidlapu.

„Nē," misters Brauns atzinās.

„Man ļoti žēl," aģents nometa pildāmspalvu. „Mūsu solidā apdrošināšanas sabiedrība nevar uzņemties tādu risku, kā apdrošināt kājāmgājēju dzīvības. Es neticu, ka arī kāda cita sabiedrība jums māks pretim."

(Amerikāņu humors)

★

Jaungada naktī kāda uztraukta vīrieša balss atskanēja 13. policijas iecirkņa telefona klausulē:

„Es brīnos, ko jūs, policisti, svētku laikā darāt? Es atrodos Blūra un Dandas ielas stūrī un esmu pilnīgi aplaupīts. Zagli nozaguši no manas mašīnas stūri, bremzes pedāli, gāzes pedāli, sajūga pedāli un visu instrumentu paneli. Es tiešām nevaru saprast, kādēļ mums te Toronto ir policija!"

Dežūrējošais policijas seržants apsolījās lietu tūliņ izmeklēt un sākt dzīt zagļiem pēdas.

Pēc maza brītiņa iecirkņa telefons ieskanējās no jauna. Tā pati uztrauktā vīrieša balss bija drusku nomierinājusies, un drusku žagodamās paskaidroja:

„Es gribētu atsaukt to nupat minēto automobiļa ap - - zagšanu. Jā, jā po - - policista kungs! Redziet, es aiz pārskatīšanās biju iekāpis mašīnas pa - - pakaļējā sēdeklī. O! K! Laimīgu Jauno gadu! Prozit!"

(Kanadas latviešu humors)

★

Tel-Avivā uz ielas satiekas divi Izraēlas veikalnieki.

„Vai tu esi dzirdējis kā iet Rabinovičam," Abramovičs prasa.

„Tu domā tam Rabinovičam, kas pagājušā gadā aizbrauca uz Ameriku?" interesējas Kaganovičs.

„Jā."

„Vai viņš atkal bankrotējis?"

„Nē, viņš sācis lielu bezkonkurences eksporta uzņēmumu."

„Kas tas par uzņēmumu?" Kaganovičs kļūst ziņkārīgs.

„Redzi, viņš uzpērk no krematorijām pelnus. Italiešu emigranti šos pelnus iepilda smuķās stikla bundžiņās un Rabinovičs tās eksportā uz Āfriku."

„Kam tad viņš tos pelnus pārdod?"

„Cilvēkēdājiem. Viņš uzliek smuku krāsainu etiķeti: „Instant People", cilvēkēdēji pelnus iemaisa ūdenī un . . ."

„Jā, Rabinovičs vienmēr atrod īsto preci, īstā laikā"

(Izraēlas humors)

★

Stokholmas tiesā laulības šķiršanas prāvā skaista kundze labākos gados burzā kabatas lakatiņu un asarām acis liecina:

„Mans vīrs pēdējos desmit gados nav runājis ar mani nevienu vārdu!"

„Vai tas ir taisnība, Berstrēma kungs?" tiesnesis nopietni jautā.

„Jā, tiesneša kungs. Es negribēju viņu pārtraukt . . ."

(Zviedru humors)

KOREJAS VAROŅA PIEMIŅAI

KALAMAZŪ JAUNATNES KOPĀS EGLĪTES VAKARĀ APBALVO UZVARĒTĀJUS LATVISKĀS ZINĪBĀS.

Pirms diviem gadiem toreizējais Kalamazū jaunatnes kopas priekšnieks, bet tagadējais Daugavas Vanagu apvienības pr-ks Aldonis Mežsēts nāca ar uzaicinājumu ik gadus rīkot jaunatnei latvisko zinību pārbaudes, un kā ceļojošo balvu viņš personīgi nodeva vaļā kaltu Latvijas ģērboni, kuru nosauca Korejas karā kritušā Kalamazū jaunieša Aivara Saleniека vārdā. Arī pats sacensību izsludinātājs A. Mežsēts ir Korejas kara veterāns.

Pašas sacensības, kas bija visai komplicētas, notika jau nedēļu pirms jaunatnes kopas eglītes vakara, kuŗā paziņoja pirmos trīs, kas ieguvuši lielāko punktu skaitu. H. Saleniece, savā dēla Aivara piemiņas ceļojošo balvu pasniedza 1. vietas ieguvējam Ģirtam Kaugaram, kas šo balvu izcīnīja jau otru gadu no vietas. 2. vietu ieguva kopas priekšniece Bitīte Vinklere un 3. vietu — Juta Grīnberga. Balvas godalgošanai (grāmatas) bija devušas abas Kalamazū ev.-lut. draudzes un DV apvienība.

Eglītes vakarā svētbrīdi vadīja Sv. Jāņa draudzes māc. J. Turks. Priekšnesumos D. Kalnāja un J. Ducmanis sniedza klavieru solo, V. Rituma deklamēja un R. Skrupškele lasīja Ziemassvētku teiku. Uzrunu teica DV pr-ks A. Mežsēts. Vakars noslēdzās ar rotaļām un deju.

V. B.

TROCKA NOSLEPKAVOŠANA MEKSIKĀ

„THE MIND OF AN ASSASSIN" by I. D. Levine, Farrar, Straus and Cudahy (Kanadā — Ambassador Books, Ltd.) izdevums, 232 l. p., Cena — $5,00.

1940. gadā uz Staļina rīkojumu labi apmācīts staļinistu aģents ar ledus cirvi nonāvēja agrāko Padomju Savienības kara komisāru un Staļina troņa apdraudētāju viņa paša labi apsargātā Meksikas patvēruma vietā. Ar to noslēdzās tā laika lielā cīņa varas dēļ starp abiem komūnistu imperijas troņa tikotājiem. Kaut gan Staļins bija uzvarējis šai cīņā un sagrābis savās rokās neaprobežotu varu visā Padomju plašajā zemē, viņš, liekas, tomēr nebija drošs, kamēr nebija licis savu sāncensi Trocki algotam slepkavam mežonīgā kārtā nonāvēt.

Latviešiem nav nekāda iemesla skumt par Trocka nāvi, jo viņš bija viens no tiem, kas cīniski izmantoja politiski samulsinātos latviešu strēlniekus, lai nostiprinātu padomju varu Krievijā, un vēlāk nosūtīja tos drošā nāvē uz Perekopu. Drīzāk Trocka liktenis liecina, ka pasaulē arī lieli noziegumi nepaliek neatmaksāti . . .

Protams, latviešiem nav nozīmes arī priecāties par šo drausmīgo noziegumu, kuŗa ierosinātājs un garīgais tēvs bija neviens cits kā pats Staļins. Viņš arī latviešiem ir nodarījis pat vairāk ļauna nekā paspēja nodarīt Trockis. Mūs tomēr šī grāmata var interesēt kā „klīnisks" komūnistu slepkavas prāta pētījums.

Autors savā darbā izmantojis ne tikai personīgos materiālus, kas sakopoti viņa četru sējumu pētījumā: „Žaks Mornards", aptverot 1400 lappuses. Tie balstās uz sešast stundas garām intervijām, ko katru dienu sešus mēnešus no vietas izdarījis Meksikas tiešlietu departamenta kriminālpsichologs A. Q. Kuarons kopā ar savu asistentu — Meksikas universitātes profesoru J. G. Robledu.

Grāmata sniedz mums ne tikai kādu ārkārtīga noziegumа vēsturi, bet rauga izpētīt šī „filozofiskā bendes", lietojot A. Kami vārdus, domu gaitu. Pēc autora-domām slepkava nav bijis sazvērnieks, bet tikai Padomju valsts kalps un tās ticības misionārs . . . Ja viss risinās pēc Kremļa vareno plāna, Meksikas cietumnieks, ko paredzēts atbrīvot 1960. gadā, kļūs „par laimīgo nākotnes robotu". **Budzis.**

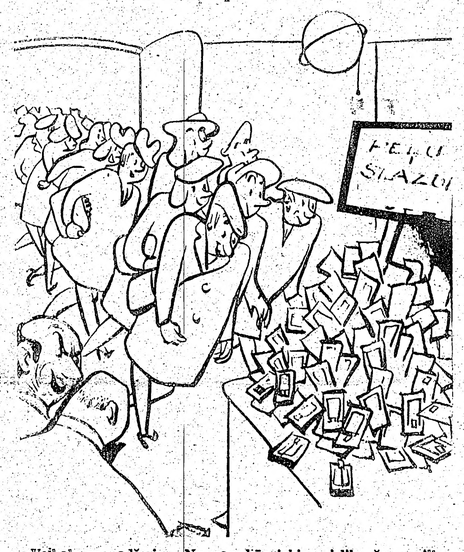

Veikala menadžeris: „Nu gan būs joki — izliku šos uzvilktos peļu slazdus, lai dāmiņas pamēģina gramstīties . . . "

TECHNIĶI APZINĀS SAVU VĒRTĪBU

DZĪVES AINAS PADOMJU SAVIENĪBĀ

Vācu žurnālists Klaus Mēnerts, kas dzīvojis ar saviem vecākiem Maskavā jau pirms 1. pasaules kara, par dzīvi pašreiz Padomju Savienībā stāsta:

„Lai saprastu mani, jums būtu jāzina, kas īsti esmu. Esmu piedzimis Maskavā 1906. gadā kā valstsvācieša dēls. 1828. gadā mans vecvectēvs izceļojis no Vācijas uz Maskavu un darbojās tur par mūziķi Lielajā operā. Viņā dēls, mans vectēvs, bija inženieris cara dienestā un būvēja tiltus, arī dzelzs tiltu pāri Daugavai pie Rīgas, bez tam dzelzceļus no Kurskas uz Zlatousku. Mans tēvs kopā ar savu brāli nodibināja mākslas spiestuvi, kuŗa joprojām atrodas netālu no Tretjakova galerijas Maskavā, tikai ar citu nosaukumu. Kad es to vēlējos nesen apmeklēt, manu ceļu aizsprostoja kārtībnieks, jo ieeja tur esot aizliegta. Vēlāk noskaidroju, ka tagad tur iespiež rubļus . . . Mans vectēvs no mātes līnijas, mācītāja dēls Jūliuss Heuss, kas dzīvoja Svarcvaldē, toreiz tirdzniecības mācekļis Eslingenā, bija piedalījies 1854. g. revolūcijā, un tam nācās izceļot vispirms uz Odesu, bet pēc ilgāka laika viņš nonāca Maskavā. Tur viņš vēlāk kļuva šokolādes fabrikas Einem īpašnieks un vadītājs. Uzņēmums pastāv vēl tagad, bet, saprotams, kā valsts īpašums, un tagad saucas „Sarkanais Oktobris."

Pirms 1. pasaules kara Maskavā dzīvoja apmēram 30.000 vāciešu. Mani vecāki mācījās krievu un vācu skolās un abas valodas runāja pilnīgi tekoši. Viņi nav kļuvuši Krievijas pavalstnieki, kā daudzi citi. Kad 19.4. gadā izcēlās karš, mans tēvs, pildīdams zvērestu, devās uz Vāciju karadienestā, bet lūdza nesūtīt viņu pret Krieviju, kur viņš visu mūžu dzīvojis. Viņš krita kā rezerves virsnieks Flandrijā 1917. gadā.

Krievijas valdība atļāva vācu sievām un bērniem izceļot caur Somiju uz Vāciju, ko mana māte ar saviem 3 dēliem arī darīja. Mani brāļi drīz aizmirsa krievu valodu. Tikai pēc 28 gadiem viņi atkal nonāca Krievijā kā kareivji, un vairs neatgriezās. Viens krita Demjanskā, otrs pazuda Staļingradā. Es joprojām ļoti labi runāju krieviski un neviens nevarētu pateikt, ka neesmu krievs. Apmeklēju Padomju Krieviju jau 1931., 32., 33. gados. No 1934. — 1936. gadam dzīvoju ar savu sievu, kalifornieti, Krievijā vispirms kā laikraksta „Osteuropas", tad kā Münchener Neusten Nachrichten, Leipziger Neustens Nachrichten un Hamburger Fremdenblatt korespondents. Esmu apceļojis Kaliforniju; Ķīnu, Padomiju u. t. t.

Pēc šīs iepazīšanās lasītāji varēs spriest par to, cik spēju būt objektīvs un cik pareizi pārredzēt apstākļus Padomijā."

PADOMIJAS KVALIFICĒTĀS ŠĶIRAS

Tik ļoti daudzinātā „vienlīdzība" Padomijā nekad nav bijusi. Tā sauktā strādnieku šķira joprojām ir palikusi tikai strādnieku šķira. Ja sākumā valdības kungi allaž mēdza sanāksmēs, kongresos un svētkos atsaukties uz strādnieku pamatšķiru, tad to vairs nedara, jo Padomijas dižvīri pārliecinājušies, ka ir vēl citi, kas nepieciešami valsts uzbūves darbā: tik nežēlīgi iznīcinātā intelligence. Par šīm šķirām Klaus Meinerts cita starpā pastāsta: „Vispirms pakavēsimies pie saimniecības vadītājiem — tiešā darbā, kā direktori, virsgrāmatveži, darba vadītāji, satiksmes vadītāji, kuŗi strādā 600.000 mazos un lielos industrijas pasākumos, 78.000 kolchozos, 6.000 sovchozos, 8.800 mašīnu - traktoru punktos (MZS), 370.000 veikalos, 129.000 restorānos, bankās, dzelzceļos, kuģniecībās, lidostās, pastā un telegrafā, komūnālos pasākumos un viesnīcās. Tādu kopā ir apm. 3 miljoni cilvēku.

Kaut gan direktorus sauc par „sarkaniem direktoriem", tomēr viņu kabineti ir pārlieku buržujiski iekārtoti. Piem., fabrikas vadītāja kabinets, kā tas rietumos parasts, nav vienkārša telpa, bet šis kabinets atdalīts ar priekštelpu, kur strādā glītas sekretāres un citi ierēdņi. Paša direktora kabineta sienas ir uzpostas ar gruezieni ņemļiem, lielu rakstāmgaldu, uz kuŗa noteikti atrodas liels tintnicu turētājs. Pie sienām gleznas un tabulas, kas rāda fabrikas darba gaitu. Saprotams, ka uz galda ir telefons ar vairākiem aparātiem. Esmu apmeklējis vairākus uzņēmumus, visur redzams apmēram tas pats.

Šai grupai tuvu stāv tā sauktie tirie tehniķi. 1957. g. beigās tādu, kam augstskolas izglītība, bija 816.000, ar vidējo izglītību — 1.257.000; agronomu ar augstskolas izglītību bija 190.000, ar vidēju izglītību — 310.000. Tā kopā pie šīs šķiras skaitās 2.573.000, ik gadus nāk klāt apm. 3-400.000 kvalificētu tehniķu. Par spīti territorijas plašumam šis skaitlis tomēr respektējams. Šajos skaitļos neietilpst satelitu valstis. Šis ir tik liels spēks, ka ar to valsts vadītājam aparātam nopietni jārēķinās. Viņu starpā ir nedaudzi karsti komūnisti. Lielākā tiesa ir tādi, kas strādā savu darbu un nekādās partijas būšanās nejaucas. Šāds stāvoklis rada lielas galvas sāpes partijas dižvīriem, jo vairāk tādēļ, ka katrs gads dod šīs šķiras lielu pieaugumu. Tehniskais personāls valstij nepieciešams. To šī šķira apzinās, un tās prasības reizēm ir ļoti noteiktas, pie kam šis prasīgums pieaug.

Turpinājumā: Tā sauktā „intelliģentā šķira".

— ro.

MASKAVAS DZĪVE KARIKATŪRISTA SKATĪJUMĀ

„ELOISE IN MOSCOW" by Kay Thompson un Hilary Knight, The Musson Book Co. izdevums, Cena — $3,75.

Autori mums pierāda, ka pat Maskavas dzīvi ir iespējams aplūkot ar karikatūrista labsirdīgo smīnu. Par to ir jāpateicas galvenokārt Rietumu pasaules apmeklētājiem, kas ar saviem stāstiem pēc Padomju Savienības apmeklējuma nereti devuši karikatūristam pateicīgu vielu.

Ar nedaudz spalvas vilcieniem un skopiem vārdiem abi autori tēlo Maskavas dzīvi it kā sešus gadus vecas diplomāta meitas skatījumā: „Maskavā katrs novēro katru", ir šīs grāmatas vadmotīvs. „Katrs zina, ko otrs dara katru minūti Maskavā," un mazā diplomāte atzīmē, ka ir atļauts apskatīt gastronomu, pasta iestādi u, t. t., bet nav atļauts skatīt ūdensvadu iestādi, gāzes iestādi, jo tās „pārbūvē", un pārbūvi nav iespējams apskatīt tādēļ, ka ir putenis. Tādā veidā visai asprātīgi uztverti krievu „Intūrista" ārzemniekiem rādāmās ievērības cienīgās vietas. **Budzis.**

Austrumvācijā dedzina kolchozus

Austrumvācijas komūnistu laikrakstos plaši publicēta Politbirōja locekļa Erika Muekenbergera runa, kurā tas atklāti pateicis, ka Austrumvācijas zemnieki pret piespiedu kollektivizāciju cinoties ar sabotāžu un kolchozu dedzināšanu.

Jūlijā, augustā un septembrī reģistrēti 900 kolchozu dedzināšanas gadījumu Austrumvācijas territorijā.

„MĀŅIEŠU A

ROMĀNS, KAS IESĀK

Grieķijā pašreiz lielu popularitāti ieguvis četru ievērojamu autoru romāns „Māņiešu asinis". Iesākumu rakstījis grieķu akadēmijas loceklis Stratis Mirivilis, pazīstams Latvijas Amerikā lasītājiem jau kā „Dievmātes - Vāravas" autors. Viņš ieved lasītāju vēsā novakarē Atēnu lielās viesnīcas „Pti - Palē" bārā, kur tūlīt iepazīstina ar romāna galveno varoni, skaisto dejotāju Nenellu. Viņa ir jaungrieķu sievietes aristokratiskais tips. Nenellas mazliet piemiegtās, ogļu melnās acis pauž tikko jaušamu ironiju, jūtot visu acīs vērstas uz sevi. Te bārā ienāk kāds skaists, svešs kungs eleganti ģērbtas, bet mazmozmiga izskata dāmas pavadībā. Daži, viņu pazinuši, pieceļas, lai viņu sveicinātu. Izrādās, ka viņš ir italietis, kas 2. pasaules kara laikā dienējis Atēnās un no drošas nāves izglābis vairākus grieķus. Kad viņu iepazīstina ar Nenellu, tā pieceļas un iesit italietim sejā skaļu plauku, kamēr visi klātesošie stāv kā apstulbuši. Italietis, ļoti nobālis, pieklājīgi paklanās un saka, ka jaunkundze acimredzot pārskatījusies, noturēdama viņu par kādu citu, un aiziet kopā ar savu pavadoni.

Kāds no Nenellas pavadoņiem, ļoti pārsteigts, beidzot atgūst valodu, izsaukdamies: „Tas taču ir Amentejs Mancins, italiešu rūpniecības pārstāvis. Nenella, kāpēc jūs tā darījāt?"

Un dejotāja atbild: „Tieši tāpēc, ka viņš ir Amentejs Mancins, tieši tādēļ es to darīju." Un tā iesākas šis romāns vēsā novakarē Atēnu bārā ar vienu plauku . . .

Pēc tam rakstnieks aizved lasītāju labus gadus atpakaļ uz kādu skaistu Aigejas jūras salu — uz Aiginu. Viņš pastāsta mazliet par šīs salas vēsturiskajām celtnēm un tad ved lasītāju uz kādām vecām vejdzirnavām — kā paša likteņa dzirnavām, kuŗu spārni ir griezuši vairāku cilvēku likteņus.

Tās ir Perivolas vējdzirnavas, ieslēgtas priežu zaļumā un tumšajās cipresēs. Vēl šodien šo dzirnavu spārni karājas kā trieka kerti, sapuvuši gadu gājumā, jo lieti, vētras un gadi ir gājuši pāri šai spocīgajai celtnei, saplosīdami virves, piepildīdami nezālēm plaisas un caurumus.

Un lasītājs pārkāpj šo dzirnavu slieksnim, kur visus kaktus ir atzauguši zirnekļi, un dzirdami savādi čuksti, čirkstēšana un šļūdēšana, neredzamiem kukaiņiem traucoties pazust šķirbās. Tur mīt peles un arī čūskas, kas tās medī. Tur ir pat pūces un siksparni . . .

Dzirnavām nav nekāda sakara ar Aiginas salas vēsturiskajiem notikumiem, bet tām ir sava vēsture — lappuse no cilvēku siržu vēstures, kas pilna traģiskām sāpēm, kuŗas neviens vēsturnieks nepētīs . . . Un Mirivilis stāsta tālāk, ka arī šīs vējdzirnavas reiz ir bijušas . . . Spraigā, saistošā . . . viņš atdzīvina šo s . . . veco vejdzirnavu v . . . dzīvojis reiz no cita a . . . klidis spēcīgs, bra . . . nieks Andrejs Māņā . . . jis gudrs stingrs . . . puisis, arī bezgala . . . kad nevienu viņš ne . . . arī nekad neko ned . . . savas tiesas, taupīdan . . . jo drusciņu. Tā, . . . dams, viņš ceļ jūrm . . . ju lietuvi, un darbs . . . labi. Tā kā viņš neva . . . pats galā, viņš atved . . . līgu savas mīrusās n . . . go dēlu, skaistu slai . . . gadus vecu jaunekli . . . viņa tēvocis, arī vip . . . dīgs, laipns un taup . . .

Kādu laicinu viņu . . . rit mierīgā, veiksmīg . . . mēr kāds jaunu no . . . mainīt tās izskatu . . . tās bija Andreja Mi . . . Andrejs bija ieska . . . daļā malējiņā, dau . . . par viņu pašu, bet . . . trūciga un bārene. . . . bija vispriecīgākās . . . jebkad bija redzētas.

Pie ziepju lietuve . . . jaunībuvi un dzīvo . . . jauno sievu Melisīn . . . na māsas dēls palie . . . Viņu ziepes sāk cel . . . zemēm. Vini ierīko . . . lietuves ierīces. Sa . . . mājā darba trauk . . . Melisīna ar savu . . . drāmatiskāka dar . . . dēls „iekrīt" milzī . . . jā ziepju katlā, u . . . redz Andreju atg . . . lamistabā pie sie . . . kalla gul zemē bez . . . aukstu ūdeni un . . . to peldzot atdabū . . . un velk sev līdz . . . mātiem ārā uz dz . . . lajā, saltajā rude . . . to piesien pie o . . . niem, un palaiž t . . . jā vējā — „Viņa . . . Tikai viņas zobi . . . bēt. Spožais mēne . . . viņas izbalju pilno . . . purināja pa labi u . . . matus, kā melnu . . . gu."

Pēc laba brīža . . . aptur, atbrīvo slo . . . zemē bez samaņas . . . uzdams no salas, . . . ka neviens par v . . . rāk nezina. Melis . . .

T. ZELTIŅA

ROMĀNS

Fr. Milta vinete.

(6. turpinājums)

Augusts uzrāvās gultā sēdus. Vai viņš būtu no . . . jies atnest sev vakariņas? Vēders patiesi urkšķēja . . . nemierīgs. Jā, būtu nokavējies, ja kāds pie gultas . . . tam nebūtu jau nolicis: katliņā pabiezu viru, bai . . . sviestu, tāfelīti šokolādes, paciņu cigarešu un 2 apel . . . īsti karaliska deva. Un briesmīgs izsalkums piesvied . . . gusta rokas pie katliņa un maizes. Vēl siltā vira g . . . lieliski, lai Puķukāpostiene saka ko grib, tā viņa . . . rīšana. Viņš nebija amerikāņu labuma Pilzenē pa . . . atēsties.

„Redzēju, ka esat saldi iemidzis. Tad atnes . . . jūsu daļu pie vienas rindā stāvēšanas," sacīja Gā . . . „Paldies," nevaļīgs atteica Auriņš, aizņemts ar . . . pārvietošanu no katliņa savā vēderā.

Bet skolotājs ar baltajiem deniņiem un zilajām . . . acīm apvitušajā sejā bija, kā redzams, paguvi . . . krietni ieturēties un kļuvis runātnīgs: „Vai bē . . . mēs to varējām paredzēt, ka mūs te savā aizgādīb . . . ņems tāda unra. Braucām pretim pilnīgi nezinām . . . kotnei, bažu pilni palikt bez padoma svešiem ļaudi . . . kāju pameslu. Cik daudzi vēl būtu sadūšojušies . . . ja būtu varējuši iedomāt, ka netiks pamesti pilnīgā . . . Amerikāņi tomēr laikam ir labi cilvēki. Par ko ti . . . kaŗadami nav jau padomājuši. Pēc dažās grāma . . . titā likās tādi pustraki un paviegli."

Vēl to viņu smagumu neesam manījuši," iekre . . . savā gultā Darbaču saimnieks, jocīgi pirkstu galos . . . paceltu, turēdams cigareti. Ar tām viņš nebija . . . apieties, bet smēķēja ar tūtiņā saviktām lūpām, . . . negribēdams pēc labi paēstām vakariņām staigāt . . . „Tie tur stacijā visu laiku velns ko gremoja kā . . . raibaļas. Spļautiņ nenospļāvās pat ne reizes — k . . .

ZIEMASSVĒTKI EKVĀTORA LOKĀ

TORONTO — ČIKĀGA

Šis brauciens īstenībā sākās vasarā, kad manas meitenes Sidrabenes kantīnē svizdamas dalīja bērniem čipus, papkornus un saldējumu. Protams, bērnu iedomu pasaulē. Asna, mana vecākā, ieminējās cik jauki būtu apmest kādu pusjūdzi īstenā jūrā, un Grieta, mūsu ģimenes „mazņais" (5'6") bija kā spārnos. Ja sievai jāzaudē tādi paligi pašu vasaras karstumā, tad draudzei jāmeklē jauns nomnieks. Meitenes „atsaldējām" ar solījumu — Ziemassvētku brīvlaikā dosimies visi uz dienvidiem un peldēsimies Meksikas jūras līcī vai Klusā okeanā, cik tik plaušas tur.

Līgums palika līgums, un arī mana priekšnieciba darbā to apstiprināja, izsniedzot dzelzceļa brīvbiļetes visai ģimenei no Toronto, cauri Meksikai, līdz Panamas kanālim.

Meitenes bija kā spārnos, cītīgi palīdzēja mātei Sidrabenē un krāja centu pie centa, neskaitāmas reizes pārskirstot kalendāra lapas un skaitot atlikušās dienas līdz Ziemassvētkiem. Bet — vienmēr atgadās šis „bet". Starplaikā mans vecais kara draugs B. Klints bija palaidis atklātībā kādu diskusiju, droši vien, pats nemaz neparedzēdams, kādu brāzmu tā sacels citkārt diezgan grūti iekustināmajā Brīvās pasaules latviešu sabiedrībā: Minsteres latviešu ģimnazijas būt vai nebūt uz spēles. Manas meitenes, pašas Toronto latviešu ģimnazijas audzēknes, ņēma šo lietu tik strauji un karsti, ka mēs ar sievu kļuvām „melni un mazipi". Abas bija vienis prātis, ka Klints kungam pamatīgi „jāsadod", bet kā? Bija jau avīzēs daži pretraksti, tātad vajag ko taustāmāku, pārliecinošāku.

„Mēs nekur nebrauksim, ja solījos darīt to labāko, kas manos vājos spēkos, bet ar to raportu vienojāmies tā, ka mēģināšu sarakstīt ko, varbūt „Latvijai Amerikā" lai „ielaiž avīzē", un to rindiņu honorāru tad novēlētu Minsterei. Tad vismaz es nebūšu kaunā palicis pret sabiedrības gimnazistēm. Sieva gan neticīgi nosmējās: „Ir pagājis tieši 20 gadu, kopš Kroderu Arturs iespieda tavu pēdējo ievadrakstu, nosvētī vien labāk šo „jubileju" un liecies mierā . . ."

PA VECĀ, LABĀ VILCIENA LOGU

Toronto slika uguņu zvaigžņāja, kad vilciens atstāja staciju. Pazīstamās vietas noņirb garām logam, braucam turpat stundu, bet liekas, ka priekšpilsētai nav un nav gala, visur ugunis un gaismas stari, Adventa greznojumi un krāsainas spuldzītes vienā par otru spožāka ietver bangalovus un moteļus. Īsta pasaku valsts! Un tikai tagad es īsti sāku apjēgt, kas manām gudrām sievietēm bija pašsaprotams. Es jūtos citā pasaulē. Tālu prom no ielas un ikdienas knadas, un nost no auto stūres! Cik labi tā ērti atlaisties vilciena zvilnī un sapņot valējām acīm. Pie auto stūres aizsapņošanās ir īsākais ceļš uz viņpasauli! Atpakaļ pie labā, vecā vilciena. Romantisks Burlingtonas gaisa tilts naktī, viens gaismas loks. Un Hamiltonas līcis kā spogulis uzsūc pilsētas gaismas kūļus.

Biļešu kontrole. Konduktors lasa un groza manu karti un raugās apkārt, meklē manas „trejmeitiņas". Kur jūsu ģimene? „Mani padzina vienu no mājām," saku. Laimīgais kontrolieris smaidīgs pasniedz man biļeti un novēl priecīgus svētkus! — Jums tāpat — un ieslīgstu atpakaļ laimīgā laiskumā.

Pusnakts. Visi braucēji miegā un snaudā, kad vilciens stājas. Port Huron, muitas un robežkontrole īsa un korrekta. — Kur dzimis? — Kvebekā, Vindsorā, Vinipegā — tos liek mierā un nejautā vairs neprasa. — Latvijā, — saku. — Jūsu pasi lūdzu. — Pasniedzu savu Kanadas ārzemju pasi ar vīzām un zīmogiem. Bez komentāriem ierīpojam Savienotajās Valstīs, un rīta ausmā izkāpju Čikāgā. No mājas mani šķir 520 jūdzes, ko vilciens noskrēja 12 stundās.

Tase karstas kafijas padzen nakts gurumu, un eju pakļaujot pilsētā. Lielpilsēta paliek lielpilsēta. Masīvas izskatīgas celtnes, uzņēmumu un biroju ēkas — īsti iespaidīgi debesskrāpji, tāpat lepnās viesnīcas. Arī Čikāgā, līdzīgi Toronto, vērojama veco „slamu" noplēšana; to vietā celas staltas dzīvokļu mājas. Bet visiespaidīgākā tomēr ir Čikāgas ezermala, pludmale — plati gludi ceļi, piemineklji un apstādījumi, jachtklubi ar savām laivu flotillēm un peldētavām. Čikāgiešiem vasarā nav jābrauc simtām jūdžu meklēt sauli un ūdeņus.

Čikāgai esot ievērojami muzeji, zooloģiskais un botaniskais dārzs. Būtu nu bijusi mana Asna, viņai jau tādas lietas vairāk kā dieniškā maize, bet man, vecam vīram, ko es tur kārstīšos apkārt. Paklenderēju turpat pa to burlesku ielu, iesviedu kvartu kādā tumšā kastē, kur varot Jelgavu redzēt, bet tālāk par Driksas tiltu nekust, filma pārtrūka . . .

Sāk vēders prasīties pēc ēdamā, bet 35¢ jau notērēti un visa diena vēl priekšā, paņemu 5¢ čipus un grauzdams vēroju Čikāgas „Gaisa bānīti". Gandrīz tāds pats ūniks kā Vupertāles karājošais vilciens, tikai Čikāgā tam stipri dzelzs un betona balsti apakšā.

Visur skan svētku korāļi. Arī te laudis pārņēmis pirmsvētku iepirkšanās drudzis. Visi veikali pilni, maisi kā biezputras katlu, tāpat ielas, kur vien veras acs, visur cilvēki kā smiltis tuksnesī.

Nokāpju pazemes dzelzceļa stacijā. Lasu sarakstus un vēroju vilcienus. Izbraucu līkumu. Vai nu tā lokāla iedomība, bet Toronto pazeme un vilcieni liekas spodrāki un miligāki. Tā dažās stundās spriedums par Čikāgu gatavs. Vēl iss brīdis, un naftas kumeļš vizinās mani tālāk uz dienvidiem, kur 300 jūdzes no Čikāgas Lindbergam ienāca prātā trakā doma drāzties vienam pašam pāri Atlantijas okeanam. Tas bija vēl manos trakajos puikas gados, kad es arī viens, agrā rītā bez Pūliņa ziņas izvilku no angāra Spilvē viņa Ikaru un drāzos gaisā. Bet par to citā reizē, tagad uz St. Louis.

ČIKĀGA — ST. LUISA

Nobraukts jau 800 jūdžu, bet St. Luisā tikpat mīlīgs dzestrums, kāds bija vakar vakarā, izbraucot no Toronto. Citugad decembrī tomēr svārciņos vien nevarēs doties ceļā; vilnas vamzis tīri labi derētu, vismaz līdz Teksasas robežai, kur, jādomā, kļūs siltāks. Stacijās un vilcienos siltuma un ērtību papilnam. Dzelzceļu sabiedrības tīri vai sacensas pasažieru ērtību un labsajūtas pacelšanā.

La Salle vizināja no Toronto līdz Čikāgai, Banner Blue, kas pieder Wabash sabiedrībai, jau bija elegantāks par pirmo, bet Texas Eagle, no Missouri - Pacific Liner, kas apgrozās starp St. Luisu un Meksiku, jau ir īsta pasaka un tur, nabaga cilvēciņš, tu jūties kā pats gubernātors.

Plkst. 11-tos saulainā priekšpusdienā Čikāgas torņi un dūmeņi pazuda apvāršņa malā, un acīm bija patīkami vērot līdznenos laukus ar māju pudurīem, kas ļoti atgādināja posmu starp Jelgavu un Meiteni, īsts Zemgales līdzenums, arī zeme, liekas, te auglīga. Nogurdina tikai ēku vienveidība un vienmulība. Dzīvojamā ēka, stallis, šķūnis, vistu kūtiņa, 1 vai 2 skābbarības torņi. Ja kur redzētu kādu augļu dārzu, vai košuma audzi pie mājām! Reti kāds savvaļas koks vai krūmājs, kam pieslēdzas cūku, teļu vai putnu aplociņš. Pieveŗu aciņ un iedomājos mūsu lauku sētu ar kuplu gatvi, kā tas vairs nepastāv augļu un košuma dārzā . . .

Platības ziņā šīs Vidusamerikas lauksaimniecības neko nepārsniedz mūsu 30-50 ha saimniecību. Ar zemes aparšanu rudenī te arī, liekas, nav lielas steigas. Tikai retumis skatu atsvaidzina svaigs melnš arums. Lielākā tiesa vēl apklāta novākt ās kukuruzas stublājiem, kaltušām lapām un izbālējušiem rugājiem. Bet tie nav kādas labības rugāji, jo šajā joslā mums parasto labību nekultivējot, te esot kukuruzas un sojas pupiņu apgabals. To arī uzskatāmi parāda daudzie elevātoru torņi, kas pildīti ar šo ražu, un kūpošie dūmeņi, kas to apstrādā, iegūstot visādus bioloģiskus blakusproduktus, bet rauši ceļo atpakaļ lopbarībai.

Dekatūrā, ko ieskata par Sav. Valstu vidieni, ir šis Amerikas sojas pupu centrs. Mans ceļa biedrs, liekas, šo to saprot no lauksaimniecības lietām un labprāt ņemas mani apgaismot. Tikai pēdējos 5 gados esot sākuši intensīvi audzēt sojas pupas, iznākot ap $2,- peļņa bušelī, ar kviešiem vairs neatmaksājoties, un, ja valdība negarantētu cietas cenas kviešiem, neviens tos vairs nesētu. Kādreiz arī mūsu prezidenta prāti bija ļoti nodarbināti ar šīm cietajām cenām. Kā redzams, viss atkārtojas . . .

Bez tam, saka mans kaimiņš, soja esot ļoti pieticīga, augot griezdamās, nevajagot zemei ne lieka mēslojuma, ne sevišķas kopšanas. Bet kas notiks, ja ar šīm pupām tik intensīvi ņemdamies un tikai bušeļu peļņu rēķinādami, reiz izsaimniekosit zemes substanci? Mans sarunu biedrs, liekas, pārsteigts, ka uzslavas vietā par tik gudru un atjautīgu saimniekošanu jādzird no svešnieka kritiska piezīme. Nu, tas tik drīzi vēl nenotikšot, un gan jau kaut ko līdz tam laikam izgudrošot, kas atdošot zemei tās auglību. Bērna filozofija, bet šis „bērns" izrādījās Misuri ziemeļaustrumu apgabala lauksaimniecības savienības priekšsēdis . . .

Mūsu sarunā iejaucas kāds trešais — augļudeņu rūpnieks. Valsts darot neparasti, atbalstīdama lauksaimniecību ar cietām cenām, tā padarot to nespējīgu pašai tikt galā ar savām problēmām. Pagājušā gadā lielos vairumos, miljonu dolaru vērtībā esot sapūdēti valsts samaksātie kartupeļi. Kad ieminējos, kādēļ liekos kartupeļus nevarētu pārstrādāt jēlspirtā un glabāt vai simts gadus, un tā ir manta, kas tirgū ātrāk pārdodama par kartupeļiem. Tā esot pārāk liela kēpa — savākt, nogādāt lielākos centros pārstrādāšanai u.t.t.

Bet neba jau mums būs pasauli lāpīt. Brīva zeme, lai katrs dzīvo un dara pēc patikas, kamēr apstākļi spiedīs pamosties.

Septiņas stundas pagāja, klimstot pa Misūri metropoli. Arī te pilsētai ir divas sejas, viena gaiša, moderna, ar iespaidīgām celtnēm, plašām ielām, bulvāriem un apstādījumiem. Bet mani vairāk pievilka tā otra, kur mīt plebēji un krāsainie.

Neticami, ka vēl neko nevar manīt šīs otrās sejas uzkopšanā. Iespaids tāds, ka laika rats būtu apstājies pie krusttēva Toma būdiņas: kur soli liec, jābīstas izmežģīt kāju, jo ietves robu robiem izgrauztas, piemēslotas un piegružotas ķieģeļu un apmetuma lauskām.

Izgāztas sētiņas un nodrupušas māju kāpnes, uz kuŗām kvern vesels bars puspliku, vai galīgi pliku krāsaino vai puskrāsaino bērnu. Mātes ar tēviem tuvējā stūra dzertuvē ar krogus mūzikas kasti sacensās spiegšanā un aurošanā. Vecāsmātes, ar neskaitāmajām kr

SKATS PASAULES LITERATŪRĀ

„MĀŅIEŠU ASINIS" —

ROMĀNS, KAS IESĀKAS AR PLIĶI...

Grieķijā pašreiz lielu popularitāti ieguvis četru ievērojamu autoru romāns „Māņiešu asinis". Iesākumu rakstījis grieķu akadēmijas loceklis Strātis Mirivilis, pazīstams Latvijas Amerikā lasītājiem jau kā „Dievmātes - Vārava" autors. Viņš ieved lasītāju vēsā novakarē Atēnu lielās viesnīcas „Pti - Palē" bārā, kur tūlīt iepazīstina ar romāna galveno varoni, skaisto dejotāju Nenellu. Viņa ir jaungrieķu sievietes aristokratiskais tips. Nenellas mazliet piemiegtās, ogļu melnās acis pauž tikko jaušamu ironiju, jūtot visu acīs vērstas uz sevi. Te bārā ienāk kāds skaists, svešs kungs eleganti ģērbtas, bet maznozīmīga izskata dāmas pavadībā. Daži, viņu pazinuši, pieceļas, lai viņu sveicinātu. Izrādās, ka viņš ir italietis, kas 2. pasaules kara laikā dienējis Atēnās un no drošas nāves izglābis vairākus grieķus. Kad viņu iepazīstina ar Nenellu, tā pieceļas un iesit italietim sejā skaļu plauku, kamēr visi klātesošie stāv kā apstulbuši. Italietis, ļoti nobālis, pieklājīgi paklanās un saka, ka jaunkundze acīmredzot pārskatījusies, noturēdama viņu par kādu citu, un aiziet kopā ar savu pavadoni.

Kāds no Nenellas pavadoņiem, ļoti pārsteigts, beidzot atgūst valodu, izsaukdamies: „Tas taču ir Amentejs Mancīns, italiešu rūpniecības pārstāvis. Nenella, kāpēc jūs tā darījāt?"

Un dejotāja atbild: „Tieši tāpēc, ka viņš ir Amentejs Mancīns, tieši tādēļ es to darīju." Un tā iesākas šis romāns vēsā novakarē Atēnu bārā ar vienu plauku . . .

Pēc tam rakstnieks aizved lasītāju labus gadus atpakaļ uz kādu skaistu Aigejas jūras salu — uz Aiginu. Viņš pastāsta mazliet par šīs salas vēsturiskajām celtnēm un tad ved lasītāju uz kādām vecām vejdzirnavām — kā paša likteņa dzirnavām, kuru spārni ir griezuši vairāku cilvēku likteņus.

Tās ir Perivolas vējdzirnavas, ieslēgtas priežu zaļumā un tumšajās cipresēs. Vēl šodien šo dzirnavu spārni karājas kā triekas ķerti, sapuvuši gadu gājumā, jo lieti, vētras un gadi ir gājuši pāri šai spocīgajai celtnei, saplosīdami virves, piepildīdami nezālēm plaisas un caurumus.

Un lasītājs pārkāpj šo dzirnavu slieksnim, kur visus kaktus ir aizņēmuši zirnekļi, un dzirdami savādi čuksti, čirkstēšana un slīdēšana, neredzamiem kukaiņiem traucoties pazust šķirbās. Tur mīt peles un arī čūskas, kas tās medī. Tur ir pat pūces un sikspārņi . . .

Dzirnavām nav nekāda sakara ar Aiginas salas vēsturiskajiem notikumiem, bet tām ir sava vēsture — lappuse no cilvēku siržu vēstures, kas pilna traģiskām sāpēm, kuras neviens vēsturnieks nepētīs . . . Un Mirivilis stāsta tālāk, ka arī šīs vējdzirnavas reiz ir bijušas jaunas. Spraigā, saistošā stāstījumā viņš atdzīvina šo satrūdējušo, veco vejdzirnavu vēsturi. Tur dzīvojis reiz no cita apgabala atklidis spēcīgs, brašs dzirnavnieks Andrejs Māņāts. Viņš bijis gudrs stingrs un strādīgs puisis, ari bezgala godīgs. Nekad nevienu viņš nepievīla, bet arī nekad neko nedāvināja no savas tiesas, taupīdams pat pēdējo druscīņu. Tā, taupīgs būdams, viņš cel jūrmalā arī ziepju lietuvi, un darbs veicas ļoti labi. Tā kā viņš nevar tikt viens pats galā, viņš atved sev par palīgu savas mirušās māsas vienīgo dēlu, skaistu slaidu, tikko 20 gadus vecu jaunekli. Tāpat kā viņa tēvocis, arī viņš bijis strādīgs, laipns un taupīgs.

Kādu laicinu viņu abu dzīve rit mierīgā, veiksmīgā darbā, kamēr kāds jauns notikums nāk mainīt tās izskatu un veidu — tās bija Andreja Māņāta kāzas. Andrejs bija ieskatījies kādā dailā malējiņā, daudz jaunākā par viņu pašu, bet kas bija ļoti trūcīga un bārene. Viņa kāzas bija vispriecīgākās dzires, kādas jebkad bija redzētas salā.

Pie ziepju lietuves viņš uzceļ jaunbūvi un dzīvo tur ar savu jauno sievu Melisīnu, kamēr viņa māsas dēls paliek dzirnavās. Viņu ziepes sāk ceļot arī uz ārzemēm. Viņi ieriko modernākas lietuves ierīces. Šajā nebeidzamajā darba trauksmē ir klāt Melisīna ar savu neizsīkstošo laipnību, ar ziedošo jaunības daiļumu kaisidama sev apkārt prieku.

Tā paiet vairāki gadi. Tikai vīru slepus grauž sāpe, ka nenāk un nenāk vēl mantinieks. Viņš bieži dodas ceļojumos un, mājās pārbraukdams apber sievu ar visdārgākajām dāvanām. Bet tad seko šīs laimīgās dzīves traģiskais noslēgums. Reiz dzirnavnieks atgriežas mājās ātrāk kā nolēmis un atrod savu sievu gulam ar viņa paša māsas dēlu. Abu vīriešu starpā seko dramatiska saruna, kam seko vēl dramatiskāka darbība. Māsas dēls „iekrīt" milzīgajā verdošajā ziepju katlā, un tad lasītājs redz Andreju atgriežamies gulamistabā pie sievas, kas puskaila gul zemē bez samaņas. Ar aukstu ūdeni un plaukām viņš to beidzot atdabū pie samaņas un velk sev līdz aiz garajiem matiem ārā uz dzirnavām. Kailajā, saltajā rudens naktī viņš to piesien pie dzirnavu spārniem, un palaiž tos vaļā nāknāja vējā — „Viņa neteica nekā. Tikai viņas zobi turpināja klabēt. Spožais mēness apgaismoja viņas izbaļu pilno seju, un vējš purināja pa labi un kreisi viņas matus, kā melnu skrandu karogu."

Pēc laba brīža viņš spārnus aptur, atbrīvo sievieti, to atstāj zemē bez samaņas un aiziet, pazuzdams no salas, un no tā laika neviens cits par viņu nekā vairāk nezina. Melisīna ir kļuvusi vājprātīga un klaiņo apkārt pa salu, krizdama par upuri kaislēs kāriem zvejniekiem un ganiem. Viņa dzemdē meitiņu. Biskaps viņu ievieto vājprātīgo namā un atņem viņai bērnu, kas vājprātīgo satriec tā, ka viņa nomirst, atteikdamās ēst.

Meitiņu adoptē kāda dievbijīga sieviete no Atēnām, kas tikko ir atgriezusies no svētceļojuma uz Palestīnu. Viņa nosauc meiteni par Elizabeti un uzaudzina to ar īstas mātes gādību savā skaistajā namā.

Audzumātei nomirstot, meitenei paliek bagāts mantojums. Viņa turpina dejas studijas Vācijā un atgriežas no turienes jau pilnīgi nobriedusi māksliniece, daudzu suminâta. Viņas uzstāšanās Atēnās „Lirikas" teātrī tiek uzņemta ar milzīgu entuziasmu. Lasītājs nu seko viņas darbībai vācu okupācijas laikā Grieķijā, kad viņa iepazīstas ar italiešu virsnieku Amenteju Mancēnu, kam viņa daudzus gadus vēlāk iesit plaukū „Pti - Palē" bārā . . .

Lasītājs ar baudu seko briniškigajam viņas dejas uzvedumu aprakstam, ar dziļu nozīmi, ko paši ienaidnieki, izrādei sekodami, tomēr nenojauš. Uzvedums saucas „Zirnekļa tīkls", un ienākumi bija paredzēti grieķu slepenās pretestības organizācijai.

No tā vakara Mancīns kļūst slepens Nenellas pielūdzējs. Nenella darbojas slepenajā pretestības organizācijā. Italiešu virsniekam Mancīnam ir ļoti grūti iegūt šīs lepnās grieķu patriotes simpatijas un tomēr neapzinīgi viņa iemīlās viņā — savas dzimtenes ienaidniekā. Izrādās, ka Mancīnam māte bijusi grieķiete un tieši no Māņi apgabala, un tāpēc arī Mancīns prot ļoti labi grieķiski, jo ir uzaudzis un savu bērnību pavadījis Grieķijā. Sākumā Nenella pret viņu izturas ar nicināšanu, bet pamazām viņš iegūst skaistās grieķu dejotājas labvēlību, viņai slepus pazinodams, kuriem ļocekļiem no slepenās pretestības organizācijas draud briesmas, tādējādi izglābdams daudzas dzīvības. Viņš lūdz Nenellu viņu saprast: „Es varu zvērēt, ka atrodos Grieķijā pret savu gribu, apstākļu spiests, jo mēs, diemžēl, dzīvojam briesmīgā laika posmā, kur tautas ir apbrunotas un kļuvušas par neapzinīgām masām, kas kustas bez savas gribas un kauj bez naida, paklausīdamas svešām varām."

Vienā vakarā ar rozēs ieliktu zīmīti Mancīns paziņo Nenellai, ka viņam ir kas ļoti svarīgs paziņojams un ka viņiem jāsatiekas slepus . . .

Viņi satiekas audzumātes mājā jūrmalā, kur viņa bieži mēdz atpūsties un pakavēties atmiņās. Tur nu viņa tovakar uzņem Mancīnu, svešinieku, savu likteni, pati to vēl nenojauzdama . . .

Vidzemniece.

(Turpinājums sekos).

Edvarts Tūters

PIE SVEŠAS EGLES

Sniega kristalli līdo —
Gaisā vizuļo viss!
Baltā puteņu lāmā
Egle tumšzaļa viz.

Joņo viesuļi stalti,
Vētrai pretojas zars.
Tādam, kuŗam nav zemes —
Kur lai patveras gars?

Eglei piestājos tuvu,
Rāmi elpoja koks.
Skujas cerību deva —
Sapņiem pavērās logs.

Izstāde ar panākumiem

Gleznotāja Jūlija Matisona panākumi ir atzīmēšanas vērti, jo ar savu darbu klāstu viņš guvis piekrišanu ne vien Čikāgā, kur pārdeva 36 darbus, Kalamazū 6 un Grand Rapidos 6, bet arī 12. un 13. decembrī Sietlā, kur, kaut sietliešu mājās jau ir kādi pāris ducu viņa gleznu, vēl pārdevis vairākus darbus. Apmeklētāju izstādē bijis pāri par 200, kas priekš šīs pilsētas ir kupls skaits. Viņš saņēmis arī no amerikāņiem aicinājumu izstādīties pazīstamā mākslas galerijā. Čikāgā viņš nodomājis rikot savu izstādi tikai 1961. gadā, atkal Bowen plašajās telpās. -ro.

JURĒVIČA SERENĀDES PIRMATSKAŅOJUMS

JAUNIEŠU KONCERTS SVĒTDIEN

Svētku laikā tika sastādīta galīgā programma jauniešu koncertam, kas notiks 17. janvārī, plkst. 6 vakarā Sv. Andreja baznīcas augšējā zālē. Šajā koncertā, kurā, kā jau ziņots, piedalīsies instrumentālais trio (K. Tūters, V. Bērziņš, V. Svenne), ten. K. Šūns un bar. A. Kalniņš, pirmatskaņojumu piedzīvos V. Jurēviča Serenāde, kas rakstīta stīgu instrumentiem un tenora balsij. Kā zināms, komponists, kas pazudis Berlīnes ielenkuma laikā, šo darbu uzrakstījis īsi pirms 2. pasaules kara. Instrumentālais trio vēl atskaņos Mocarta Trio, K. 564 un angļu komponista F. Bridža trīs Miniatūras. Ten. K. Šūns dziedās divas latviešu autoru dziesmas un vairākas itāliešu klasiskās dziesmas. Bar. A. Kalniņš sniegs 3 Šuberta dziesmas no cikla „Die Schöne Müllerin", kā arī Bēthovena klasisko — In Questa Tomba un Hendeļa Largo. Čellists K. Tūters iepazīstinās klausītājus ar kādu angļu mūzikas klasiķa darbu (deju), bet vijolnieks V. Bērziņš atskaņos Hendeļa 6. Sonātu. Visus klavierpavadījumus veiks Toronto universitātes mūzikas fakultātes studente Valda Svenne. Koncertā būs saņemamas programmas pret ziedojumiem.

Piezīmē: koncerts, kā agrāk ziņots, bija paredzēts 10. janvārī, pl. 7 v., bet sakarā ar pārpratumu telpu jautājumā pārcelts uz 17. janvārī, pl. 6 v., turpat.

PA SENĀS VALMIERAS IELĀM

DAŽI DATI UN ATMIŅAS.

Ikvienam kultūras centram ir sava vēsture. Arī Valmiera ir pakāpeniski veidojusies par diezgan aktīvu saimniecības un garīgās kultūras centru.

Tagadējās Valmieras pilsētas robežās 1224. gadā uzcelta koka pils un 1283.-1287. gadam mūra baznīca, kas vairākas reizes pārveidota, un 1729. gadā pārbūvēta pēdējoreiz, apvienojot gotu un romāņu stilus. Laikā, kad celta baznīca, uzcelta arī mūra pils. Pie tās jau 13. g. s. beigās izveidojās miestiņš, kam ap 1323. g. piešķirtas pilsētas tiesības. 14. un 15. gadu simteņos Valmiera bija Hanzas locekle un piedalījās Livonijas pilsētu saeimās, kas, tāpat kā landtāgi, bieži sapulcējās Valmierā. Tā vairākkārt ir cietusi ugunsgrēkos, un tās iedzīvotāji deportēti uz Krieviju. Sākot ar 1881. g. Valmieras iedzīvotāju skaits lēnām pieauga, pie kam šo pieaugumu deva gandrīz vienīgi latvieši, kāpēc tā bija vislatviskākā pilsēta, kuŗas pārvalde arī vispirms nonāca latviešu rokās.

Pilsētas vecākā daļa atrodas Gaujas labajā krastā, kur Rīgas iela uztver kā lielceļu satiksmi, tā arī veido saimnieciskās un kultūrālās dzīves centru. Tās jaunākā daļa, t. s. Pārgauja, izaugusi Gaujas kreisajā krastā starp upi un dzelzceļu. Še lopkautuves pagalmā atrodas dziļurbums, no kuŗa ik dienas izvird ap 85.000 spaiņu ūdens, kō dēvē par Valmieras dabisko minerālūdeni. Abas pilsētas daļas saista divi tilti: koka tilts braucējiem un kājniekiem un dzelzs tilts Smiltenes - Aināžu dzelzceļam.

Latvijas brīvvalsts laikā blakus pilsētas valdei Valmierā darbojās apriņķa iestādes, 2 miertiesas, 2 notāri, 5 akvokāti, Latvijas bankas un Valsts zemes bankas nodaļa, valsts ģimnazija un komercskola, valsts kurlmēmo skola, mūzikas skola, divgadīgā lauksaimniecības skola, 2 pamatskolas, bibliotēka ar 20.000 grāmatu sējumiem, Ziemeļlatvijas teātris, pilsētas un apriņķa slimnīca, 12 ārstu, 6 zobārsti, 4 aptiekas, Latvijas Sarkanā Krusta veselības punkts, nespējnieku patversme, slimo kase, divas ev. - lut. draudzes ar baznīcu, pareizticīgo baznīca, baptistu lūgšanas nams. Pirms 1914. gada Valmierā bija Skolotāju seminārs, sieviešu ģimnazija, tirdzniecības skola, reālskola un citas mācības iestādes. Saimnieciskā ziņā jāatzīmē pienotava, cieteņu fabrika, ādu miecētava, 2 zāģētavas, betona lietuve, ķieģelnīce, 2 grāmatu spiestuves, pievedceļu depo darbnīca. 1909. gadā dibināta spēkstacija u. c.

Valmierā darbojās 52 dažāda rakstura biedrības, starp kuŗām vecākā bija 1882. gadā dibinātā Valmieras latviešu biedrība un 1898. gadā atklātā Baltijas lauksaimniecības biedrība. Tām 1901. g. pievienojās Krājaizdevu sabiedrība.

Valmierā krustojās Rīgas - Valkas un Smiltenes - Aināžu dzelzceļi ar divām stacijām — pirmajai linijai Valmieras un otrai Jāņaparka stacija. Bez minētiem dzelzceļiem Valmierā satek 10 lieloceļu un šoseju, kā arī 10 lauku ceļu, kas piešķir tai nozīmīga ceļu mezgla raksturu.

Valmieras dzelzceļa stacija ir neliela ēka diezgan klajā vietā. No tās līdz Gaujai nepilnas divas jūdzes. Iela bruģēta. Tās kreisajā pusē ir bijis mežs, kas pamazām tiek nocirsts, kāpēc te ainavas mainās. Otrā, labajā ielas pusē ir priekšpilsētas izskats ar nelielām mājiņām sakņu un augļu koku dārziņos. Ielas malā — krāšņuma koki. Tuvojoties pilsētai, šai ielas malā gara mūra ēka, kādreizējs krogs, un priekšpilsēta te izplēsās abās ielas pusēs. Aiz garās ēkas ir koka tilts pāri Gaujai. Līdz Latvijas brīvvalsts laikiem par pārbraukšanu šim tiltam maksāja 5 kapeikas. Latvijas valdība šo tilta nodokli atcēla.

Gaujas kreisais krasts pie Valmieras lēzens, gan apdzīvots, gan apaudzis ar mežu, īpaši lejpus pilsētas. Upes labajā krastā, kā jau minēts, pilsētas galvenā daļa. No tilta iela ved stāvā krastā, kuŗa nogāzes vietām apstiprinātas ar mūriem, citur aug lapu koki un košuma krūmi. Ielas ziemeļu pusē stalti paceļas senatnes lieciniece — baznīca ar savu zaļo torni. Tai ziemeļos pieķļaujas senās pils drupas un tālāk atsevišķs paugurs — Valterkalniņš. Tur Krievijas uzbrukuma laikā, 16. g. s. atradās pilsētas galvenie apcietinājumi. Jaunākos laikos te bija jauka atpūtas un pastaigas vieta. Skolotājs V. Balodis domāja, ka te ir bijusi Tālivalža Beverīnes pils. No Gaujas tilta līdz šim kalniņam augsts upes krasts, kuŗa nogāzē košuma krūmu, lapu koku un citu zaļumu starpā dažas ēkas. Tālāk uz ziemeļiem ir ar priežu mežu apaudzīs stāvs krasts — parkam līdzīga valmieriešu pastaigas vieta, ko viņi dēvē par „Stāviem krastiem".

Uz dienvidiem no koka tilta Gaujas labais krasts pamazām pazeminās. Upes tuvumā tas apaudzis ar zāli, kuŗā iemitas gāņu takas. Nedaudz augstāk sakņu dārzi mijas ar koku puduriem un pašā augšā glītas celtnes, kas kādreiz bija skaistākās pilsētā. Latvijas brīvvalsts laikā tās pārspēja jaunas ģimenes mājiņas pilsētas rietumos. Pēdējā boļševiku uzbrukuma laikā daudz ēku nodedzināts un nopostīts, kāpēc vispārējais pilsētas izskats stipri mainījies. Daba, protams, maz ir pārmainījusies.

Dienvidos, pilsētas nomalē, ir dzirnavu ezers kādā Gaujas pietekas gravā. Tās augstecēs ziemeļu malā ir bijušā skolotāju semināra ēka ar tornīšiem, kas darināti pareizticīgo klosteŗu stilā. Šajā ēkā Latvijas brīvvalsts laikā darbojās Latvijas valsts vidusskola. Gravas otrā pusē kādreiz bija neliels koku puduŗs, kuŗā tos laikos vasaras jaukajās dienās no pilsētas izbrauca zaļumos čigāni. Uz dienvidiem no šī puduŗa atradās ievērojams kultūras centrs — Valmieras draudzes skola. Iepretim tai, diezgan krietnā attālumā, Gauja met likumu austrumu virzienā, izveidojot ļoti zemus krastus, kas pavasaŗos parasti pārplūst. Tur ir karavīru apmācības laukumi. Latvijas brīvvalsts laikā upi te iztaisnoja, izrokot jaunu gultni gar seno labo, stāvo krastu. Šai krastā ir atkal parkam līdzīgs priežu mežs, kur valmierieši iet gan pastaigāties, gan rudeņos sēņot. Meža malā, kāpu grēdā gar Gauju aug vareni ozoli. Daži no tiem ir vairāk gadu simtenu veci. Zem tiem parasti Jāņos pulcējās ligotāji.

Pārkrievināšanas laikmetā Valmierai nebija tik liela kultūrāla nozīme kā Latvijas brīvvalsts laikā. Tomēr tur bija saimnieciskā rosība un izglītības iestāžu aktivitāte. Saimnieciskā ziņā īpaši izcēlās Baltijas lauksaimniecības biedrība, kas darbojās tādos apmēros, ka pārspēja citas līdzīgas biedrības, izņemot, protams, centrālbiedrības. Sevišķa saimnieciska rosība bija pavasaŗos Jurģu tirgū un rudeņos Simjūda tirgū. Arī citu mazāko tirgu dienās pilsētas dažādās tirgotavās un pašā tirgū bija krietna apgrozība un labi ienākumi.

Izglītības laukā tos laikos laba slava bija pilsētas skolai, kuŗu vadīja gan krievs, bet bez pārkrievināšanas tendences. Par skolotājiem tajā parasti darbojās latvieši un kāds igaunis. Viņi centās šīs skolas programmas tuvināt vidusskolas prasībām. Tāpēc skolēni varēja viegli iestāties vietējā reālskolā un arī citās vietējās mācības iestādēs. Pārkrievinātājiem šī skola nepatika. Valmieras apriņķa skolu inspektors pat bija iesniedzis skolu direktoram Rīgā garu pārskatu ar ļoti negatīvu šīs skolas raksturojumu. Tas direktoru bija pamudinājis izdarīt nopietnu

(Turpinājums 8. lpp.)

DRUPU REPUBLIKA

T. ZELTIŅA

ROMĀNS

Fr. Milta vinete.

(6. turpinājums)

Augusts uzrāvās gultā sēdus. Vai viņš būtu nokavējies atnest sev vakariņas? Vēders patiesi urkšķēja stipri nemierīgs. Jā, būtu nokavējies, ja kāds pie gultas devu tam nebūtu jau nolicis: kaltiņā pabiezu viru, baltmaizi, sviestu, tāfeliti šokolādes, paciņu cigarešu un 2 apelsīnus. Īsti karaliska deva. Un briesmīgs izsalkums piesvieda Augusta rokas pie katliņa un maizes. Vēl siltā vira garšoja lieliski, lai Puķukāpostiene saka ko grib, tā viņas darīšana. Viņš nebija amerikāņu labuma Pilzenē paspējis atēsties.

„Redzēju, ka esat saldi iemidzis. Tad atnesu arī jūsu daļu pie vienas rindā stāvēšanas," sacīja Gārša.

„Paldies," nevaļīgs atteica Auriņš, aizņemts ar viras pārvietošanu no katliņa savā vēderā.

Bet skolotājs ar baltajiem deniņiem un zilajām lelles acīm apvītušajā sejā bija, kā redzams, paguvis jau krietni ieturēties un kļuvis runātnīgs: „Vai bēgdami mēs to varējām paredzēt, ka mūs te savā aizgādībā pārņems tāda unra. Braucām pretim pilnīgi nezināmai nākotnei, bažu pilni palikt bez padoma svešiem laudīm pār kāju pameslu. Cik daudzi vēl būtu sadūšojušies bēgt, ja būtu varējuši iedomāt, ka netiks pamesti pilnīgā postā. Amerikāņi tomēr laikam ir labi cilvēki. Par ko tie visu kaŗodami nav jau padomājuši. Pēc dažās grāmatās latīņu likās tādi pustraki un paviegli."

Vēl to viņu smagumu neesam manījuši," iekrekstējās savā gultā Darbaču saimnieks, jocīgi pirkstu galos gaisā paceltu, turēdams cigareti. Ar tām viņš nebija paradis apieties, bet smēķēja ar tūtiņā savilktām lūpām, laikam negribēdams pēc labi paēstām vakariņām staigāt laukā. „Tie tur stacijā visu laiku velns ko gremoja kā manas raibaļas. Splaučiņ nenospļāvās pat ne reizes — košļājamā tabaka nevarēja būt."

Kā varēja manīt pēc ļoti izteiksmīgās sejas novaibstīšanas, šai lietā kaut kas būtu bijis sakāms arī Puķukāposta kundzei, bet palika nepateikts, jo istabā ienāca Ernestīne Bullīte.

Blondo izpurušo galvu augstu paceltu turēdama (viņa, tur nebija šaubu, pavisām reti to sukāja vai iecirtoja) ienācēja pārlaida gultām pētītāju skatienu: „Tātad visi neesat varējuši saspiesties. Izrādās, bez manas ziņas dažas gultas aizvāktas uz citām istabām, kur draugi gribējuši palikt kopā. Jums tas nācis tikai par labu — vairāk telpas apgriezties."

„Ko domājies, būsim vēl dabūjuši pašu lepnāko viesnīcas zāli," ironizēja Puķukāposta kundze, stāvēdama blakus vīram, kas mirkšķināja samiegojušās acis, no segu aizgalda izlīdis. No savas slēptuves laimīgi pietvīkušiem vaigiem iznāca arī abi Miedziņi. Stāvētājs pie loga ar visiem cieši aizpogātajiem svārkiem bija atstiepies gultā un skatījās griestos. Augustam, viņā skatoties, nezin' kā ienāca prātā ziņģe: „Es zārkā gulēdams, pidirallā, pidirallā, spļauj griestos svilpodams . . ."

Bet Bulliša kundze izlikās Puķukāpostienes piezīmi nedzirdējusi, laipni uzsmaidīja ēdējam ar balto mūmijas galvu: „Kā redzu, tad esat pamatīgi sakopts. Kas īsti par vainu jums bija?"

„Ekzēma. Dakteris teica, ka neesot lipīga," Augusts iemeta karoti tukšajā viras katliņā.

„Kas to var zināt?" Puķukāposta kundze skaļi šaubījās.

Un atkal izpurušā galva nelikās viņu dzirdam: „Kā labi garšoja vakariņas?"

„Lieliski," Augusts nemeloja.

„Lopu putra, bet viņam lieliska. Tad gan būs badā turēts."

„Ne katram kastēs noglabāti šķiņķi," nespēdams ilgāk vairs novaldīties, atcirta neapmierinātajai veikalniecei skolotājs. To pateicis, norija kaklā tādu kā dusmu kamolu un turpināja: „Esam par brīvu paēdināti labāk nekā pie vācieša smagi strādādami, ar visām kartītēm. Tik daudz sviesta es nebiju redzējis visu pagājušo ziemu, cik esmu jau apēdis pāris nedēļās amerikāņu aizgādē. To pat nedzen nopelnīt. Atklāti sakot, es justos labāk, ja varētu apēsto atstrādāt. Citādi reizām liekas . . ."

„Nelauziet velti galvu, par visu maksās vācieši, samaksās kopā ar citiem kaŗa parādiem. Amerikāņi nav muļķi, lai mestu zemē baltu naudu kaut kādu noskrandušu bēglīšu dēļ. Viņiem par mūsu likteni daudz vairāk rūpē, lai manta staigātu no rokas uz roku; kur tā nestāv uz vietas, tur visur ripo naudiņa."

Bet Antona Puķukāposta kailī materiālistiskā filozofija neatrada dzirdīgas ausis. Visi (izņemot viņa paša sievu) šai istabā jutās pietiekami labi paēduši, lai nepateicīgi domātu tādas domas par amerikāņiem. Un Bulliša kundze Gāršu pilnīgi saprata: „Esat bez bēdām — mums šinīs drupās darba nevienam nav trūcis, kas esam gribējuši kaut ko te pielāpīt, padarīt pašu acīm patīkamāku. Bez tā, kur katram gribēsies roku pielikt, jau tagad man vajadzīgi uz strīpas cilvēki uzturēt kārtībā gaiteņus un tualetes telpas, no katras istabas pēc kārtas pa vienam."

Tikko to dzirdējusi, Puķukāposta kundze nevilcinādamās cirta preti, it kā steidzotīes atvairīt personīgi pret viņu vērstu uzbrukumu: „Paldies par piedāvājumu. Mani no ateju tīritāju saraksta gan mierīgi varēsit svītrot. Es tādus kalpoņu darbus neesmu paradusi darīt."

Ernestīne Bullīte pašapzinīgi (gandrīz vai augstprātīgi) pavīpsnāja, apmēram tā, kā cikstonis, kas noskata no galvas līdz kājām nesalīdzināmi vājāku pretinieku: „Tieši tādēļ — es domāju — jums vajadzētu iesākt vingrināties kā pašai pirmajai. Teiksim: rītdien. Jūs piecelsities drusku agrāk par citiem un izmazgāsit sieviešu galu."

Likās, ka Puķukāpostienes krūšturi draudētu pārtrūkt un spidīgās acis izlēkt no pieres: „Jūs — kas jums nāk prātā? Galīgi izslēgts. Es katēgoriski protestēju. Mēs taču te esam atvesti un palaisti brīvībā. Un brīvi cilvēki piespiedu darbos nav norikojami."

Savaldīgi atturīgais pārākuma smīns kā bijis palika iegriezies virs Bullīša kundzes zoda: „Pilnīgi pareizi, jums taisnība, un tāpēc nevienam nav tiesības sagaidīt, lai viņu apkalpotu citi. Par kārtību un tīrību mums savās telpās jāgādā pašiem, visiem bez izņēmuma."

„Bet es — uz turieni neeju viena."

„Vienai jau arī jums nebūs jāstrādā, ne vairāk kā citiem — apmēram divus ritus mēnesī. Vispār, par tādu nieku vajadzētu kaunēties runāt. Kad mūs priekš pāris mēnešiem drupās ieveda, dabūjām nostrādāties melnās miesās, līdz varējām bez aizspiesta deguna šai mājā iespert kāju. Pirms te mitusi grupa repatriantu, austrumu strādnieku, un tie vai visos kaktos bija atstājuši vizītkartes... Pēc Pēteŗa Lielā parauga, kas tādā veidā, Eiropā viesodamies, reiz pagodinājis cieminam par godu nospodrinātās pils grīdas . . . Kā liekas, ar tādiem piemineklīem nu puse Eiropas būs piestādīta," un varēja sadzirdēt apspiestā naidā nodrebam Bullītes balsi, jo zaudētajā cīņā pret austrumiem tā pati tik sāpīgi bija zaudējusi (viru un abus dēlus), ka nespēja citādi just, ne domāt.

Vienīgi Puķukāpostiene laikam to nemanīja, parāva ar ikšķiem uz augšu milzīgi baltos krūšturus un sauca: „Kas jūs te tāda esat, ka drīkstat dot man rikojumus?"

„Es esmu šī bloka vecākā, turklāt ne nometnes administrācijas iecelta, bet pārējo nama iemītnieku ievēlēta. Un kamēr es amatā esmu . . ."

„Jūs nebūsit ilgi, par to es gādāšu."

Bet Bullīte nesatriecama, kaut arī ar izpurušu galvu, taisna un mierīga atkārtoja Puķukāpostienes nesavaldīgi pārtraukto teikumu: „Un kamēr es amatā esmu, es izpildīšu pati savus un atgādināšu citiem arī viņu pienākumus."

„Tā tik ir sieva," iekrekstējās Darbaču saimnieks, kad Ernestīne Bullīte bija pazudusi aiz durvīm, atstādama Puķukāposta kundzi ar gaisu pievilktām krūtīm, kuŗu tā tagad izgrūda laukā ar nesaprotami nomurmināti em, bet nojaušami spēcīgiem vārdiem. Miedziņi, kā interesantu izrādi noskatījušies, smiedamies pazuda starp savām gultām aiz segu sienas, kās bridi vēl palika plivojam. Skolotājs noāva zābakus un nolika gultas kājgali vienu otram blakus kā brāļus, kas kopā iedami bija sašķiebušies greizi un sarāvušies krunkās, līdzīgi veciem cilvēkiem. Darbacis bija jau izmeties ne sevišķi tīrā krekslā un grasījās palīst zem segas. Vienīgi svārkos cieši iepogātais gulētājs pie loga laikam domāja palikt neizģērbies, stīvi skatīdamies griestos. Šķita, ka Puķukāpostiene kaut ko vēl gribētu teikt, bet, pārlaidusi ātru skatu viriešu vienaldzīgajām galvām, atmeta ar roku un sekoja vīram zaļajā segu aizgaldā, pār plecu vienīgi nosaukdama: „Dzēsiet uguni nost! Vai visu nakti to spidināsit citiem acīs?" Skolotājs basām kājām tad aizgāja līdz durvīm un nospieda slēdzi.

Augusts Auriņš tumšā turpināja lobīt apelsīnu, kārī ieelpodams no mizas izsprāgušo smaržu. Paēdis jutās tik labi un apmierināts ar visu pasauli, ka pēkšņi sakaunējās pats par sevi. Vai viņš kā jaunu murgu būtu jau sācis aizmirst visu to baigumu, ko pats nupat vēl pārdzīvojis, tik tikko izsprukdams laukā no ķērāju nagiem? Bet tur vēl palika daudzi, kas izmisuši gaidīja palīdzību, cerēja, ka pasaule beidzot tos atcerēsies un ieraudzīs viņu postu. Neskatāmi tūkstoši cilvēku — arī viņa nelaimīgajā dzimtenē, ticēdami šai stundā piesauca tos, kam laimējies paglābties ar neaizsietu muti. Ko viņi gan teiktu, ja zinātu, cik sīkas jau kļuvušas laimīgo domas: par ērtāku istabas kaktu un treknāku viras šķīvi.

(Turpinājums sekos).

M. Krone - Balduma

PADOMI NAMAMĀTĒM

TEĻA GAĻA

Teļa gaļa gan ir mazāk baro joša kā vērša gaļa, bet tā ir mīkstāka un arī vieglāk sagremojama. Laba teļa gaļa ir smalki šķiedraina, bālganas krāsas, baltiem taukiem.

Par teļa gaļas sagatavošanu jau agrāk rakstīts LA, bet šoreiz kavēsimies tikai pie tā, kā arī par teļa smadzeņu sagatavojumu ēšanai, ko varbūt esat vakariņās vai otrās brokastīs.

TEĻA SMADZENES ŽELEJĀ

Teļa smadzenes novāra sālsūdenī, tad ieliek marinādē, kuru pagatavo no etiķa, pieliekot lauru lapas, sāli un baltos piparus. Ņem augstāku formu, ieliej tanī 1 collas augstumā želeju, kuru savāra no teļa kājām (želejai jābūt ļoti dzidrai) un noliek uz ledus, lai sastingst. Tad uz želejas kārtiņas liek garnējumu no cieti novārītām olām, kāpēriem, pētersīļu lapiņām un maziem šampiņoniem, vai arī marinētām mazām baraviņām un puķu kāpostu rozītēm. Kad garnitūra ir salikta, tad pārlej ar želeju tā, ka visa garnitūra apņemta, un noliek atkal uz ledus. Tad ņem teļa smadzenes no marinādes, nosusina un gabaliņos liek formā, pārlej atkal ar želeju un noliek sastingšanai. Kad pasniedz galdā, tad formu ieliek uz acumirkli karstā ūdenī un izsit uz bļodas. Ja viss būs glīti salikts, tad teļa smadzenes želejā izskatīsies ļoti labi. Želeju gar malu vēl var garnēt ar sarkvētiem mārrutkiem, pētersīļu lapiņām un cieti novārītām olām.

TEĻA MĒLE

Teļa mēli labi nomērcē un sālsūdenī novāra ar pipariem un lauru lapām, tad novelk ādu, sagriež glītās šķēlēs un pasniedz ar svaigi sautētiem zirņiem.

TEĻA MĒLE AR ŠAMPIŅONIEM

Teļa mēli vispirms novāra sālsūdenī, novelk ādu, sagriež šķēlītēs, liek katliņā 1 ēd. kar. sviesta un glāzi baltā vīna un sautē ¼ stundas, tad izņem, pieliek mērcei 2 ēd. kar. skāba krējuma un sagriež ½ mārc. šampiņonu. Izvāra kartupeļu biezeni un uzliek uz bļodas, apkārt liek mēles šķēlītes un dod klāt mērcei ar šampiņoniem.

TEĻA KOTLETES ITALIEŠU GAUMĒ

No karbonādes gabala izcērt teļa kotletes tā, lai izmāk biezāki gabaliņi. Tad tos smalki iespeķo un liek katliņā ar speķa šķēlītēm, sāli, pipariem un sīpolu un pielej glāzi baltā vīna un, cieti aizvākotu, sautē uz lēnas uguns, kamēr gaļa top mīksta. Pa tam izvāra makaronus vai kartupeļu biezeni, vai arī svaigus zirņus, saliek bļodas vidū un apkārt liek kotletes, kuras, ja vēlas un ir pietiekami laika, var pārvilkt ar glazūru. Kotletes jāliek tā, lai kotlešu kauliņi būtu uz augšu.

SAUTĒTA TEĻA SIRDS

Teļa sirdi tīri nomazgā, nogriež stobriņus ar asinaino gaļu, tad sirdi smalki iespeķo un liek sautēt katliņā ar 1 ēd. kar. sviesta, glāzi baltā vīna, vajadzīgo sāli, pipariem un kādu lauru lapu, beigās vēl piespiež citronu sulu.

SITENIS NO TEĻA PLAUSĀM (8 personām)

Plaušas vispār ieskata kā nevērtīgu gabalu, bet arī no tām var pagatavot labu ēdienu. Teļa plaušas nomazgā un izsauc. Sālsūdenī ar sīpolu, pipariem un vircēm, noliek atdzišanai un tad sagriež smalki līdz ar 1 sīpolu, pieliek sāli un piparus pēc garšas un viena citrona sulu. Ieliek katliņā 1 ēd. kar. sviesta un 2 ēd. kar. skāba krējuma, piegriež dažus šampiņonus, ieliekliek sasmalcinātās plaušas un vāra 10 minūšu, tad liek uz bļodas un apkārt liek novārītus kartupeļus.

CEPTAS TEĻA AKNAS UN PLAUSAS

Teļa aknas, plaušas un sirdi nomazgā, nogriež stiebriņus, samaļ smalki un pieliek sāli un piparus, sasmalcinātu sīpolu un sagrieztus šampiņonus, kā arī 1 ēd. kar. sviesta, 1 ēd. kar. krējuma, pieliek rīvmaizi pēc vajadzības, izformē mazus plāceniņus un cep uz lēnas uguns sviestā brūnus. Tad pagatavo mērci. Palikušā sviestā uz panna pielej nedaudz ūdens, pieliek vēl vienu ēd. kar. sviesta, uzvāra, izkāš un pārlej kotletēm. Pasniedz klāt sausi novārītus kartupeļus vai kartupeļu biezeni. Kā salātus var dot klāt skābus gurķus vai arī svaigus salātus.

ROLKLOPSIS NO TEĻA GAĻAS (6 personām)

Sagriež 2 mārc. mīkstas teļa gaļas pabiezās šķēlēs, izdauza ar āmuriņu, bet tā, lai gaļa paliek vesela. Tad smalki sakapā nieri ar taukiem, pieliekot mazliet sviesta, mazliet cepeša mērces, rīvmaizi, sāli un nedaudz muskatziedu. Visu labi samaisa. Katrā gaļas šķēlītē ieliek drusku no šī pildījuma, aptin ar diegu un nostiprina ar koka irbulīti. Gatavās rulādes nu saliek katliņā citu pie citas, uzlej tik daudz buljona, ka tās apņemtas, un sautē mīkstas. Pie mērces pieliek 1 ēd. kar. skāba krējuma, 1 glāzi baltvīna, 1 tējkar. kāperu, 1 vidēja lieluma citrona šķēles, ½ tējkar. cukura; visu vēlreiz uzvāra un pārlej klopšiem.

Dod klāt kartupeļu biezeni ar svaigiem salātiem.

TEĻA CEPETIS FORMĀ AR KARTUPEĻIEM

Puslīdz dziļu formu piepilda līdz pusei ar mazos gabaliņos sagrieztu teļa cepeti, tad samaisa ar 1 ēd. kar. skāba krējuma ar smalki sakapātu sīpolu, mazliet pipariem un pārlej pāri. Novārītus atdzisušus kartupeļus sarīvē un pārliek pār iepriekšējo masu. Pārlej brūninātu sviestu pār kartupeļu masu, pārkaisa rīvmaizi, ieliek formu krāsni un apcep brūnu.

SPEĶOTS TEĻA CEPETIS

Pienā izmērcētai teļa ciskai nolupina plēvītes, iespeķo ar smalki sagrieztām speķa strēmelēm, pārkaisa sāli. Uz pannas izkausē 1 ēd. kar. sviesta, pieliek dažas speķa strēmelītes, liek cepeša iespeķoto pusi uz virsu un, bieži aplaistot, cep vienu stundu. Tad cepeti apgriež un aplaista ar 2 ēd. kar. skāba krējuma, pamazām pielej klāt vārošu ūdeni un cep vēl vienu stundu (no cepeša lieluma atkarīgs cepšanas ilgums). Cepeti pasniedzot galdā, mērci pasniedz atsevišķi.

Rūpējas par iedzīvotāju veselību

Pirms kāda laika ASV veselības aizsardzības ministrs Flemings brīdināja iedzīvotājus nelietāt zināmu rajonu dzērvenes, kas bija apmiglotas ar kukaiņu iznīcināšanas šķidrumu, no kā žurkas saslimušas ar vēzi. Tad vēl nebija zināms, kā šķidrums ietekmēs cilvēka organismu, bet nolēma dzērvenes labāk izņemt no apgrozības, nekā eventuāli apdraudēt cilvēku veselību.

Nesen līdzīgs brīdinājums atticināts uz dažām vistu sugām, kuras baro ar mākslīgiem harmoniem, kas zināmu dzīvnieku organismā izraisot vēzi.

Arī govju pienu sākuši pētīt, jo penicilīns, ar ko ārstē slimos lopus, nelielos daudzumos parādoties pienā.

Tāpat ministrija nezinot, cik lielā mērā penicilīns pienā var ietekmēt cilvēka organismu, bet tā atzīst, ka brīdinājums nevar nākt par jaunu.

Rūpniecību, kas cietušas no brīdinājuma, vadītāji vaino Flemingu, ka viņš radījis nevajadzīgu pāniku, kas uzņēmumiem sagādājusi miljoniem dolaru zaudējumu. Taču ministrija un iestādes, kas kontrolē medikamentu un pārtikas produktu ražošanu, savu nostāju negroza, īpaši tad, ja ir runa par vēzi.

Nupat vēl administrācija atzinusi par kaitīgiem 17 krāsu lūpu zīmuļus, īpaši sarkano un oranža krāsu, kas saturot ādai kaitīgas ķīmiskas vielas.

Vispār administrācija nodomājusi izdarīt ķīmisko krāsu kontroli kosmetikas un pārtikas produktu rūpniecībā.

Jauns atalgojums pastniekiem

Par katriem pieciem laikrakstu eksemplāriem pastniekam aprēķina vienu izstrādes dienu . . .

Ar šādiem skaniģiem un trekniem virsrakstiem par jauno kārtību izmaksājot algas pastniekiem, ziņo Latvijas kompartijas Viļānu rajona komitejas un Viļānu rajona darbaļaužu deputātu padomes organs „Pa Ļeņina ceļu". 22. oktobra numurā kāds P. Vanags par to raksta sekojošo: „Jau pagājušā rudenī kopsaimniecībā Taisnība, apspriežot partijas sapulcē preses izplatīšanas norisi, atsevišķi komūnisti, piem. Vincents Vēvers izteica domu, ka tā vajaga pārkārtot darbu apmaksu kopsaimniecības pastniekiem, lai viņi būtu materiāli ieinteresēti izplātīt vairāk laikrakstu un žurnālu kolchoznieku sētās. Toreiz šo jautājumu neizlēma, jo daudzi bija pret jauno priekšlikumu, atzīstot, ka kārtību, kāda pastnieku atalgojumā pastāv jau turpat 10 gadu, nevajaga mainīt.

Pēc šīs partijas sapulces pagāja dažas nedēļas, pusgads, bet iztēiktā doma par pastnieka darba apmaksas pārkārtošanu kolchozā nebija apklususi. Jautājums bija nobriedis un prasīja atrisinājumu. Tādēļ pēc komūnistu P. Vjakses un V. Vēvera priekšlikuma to šoreiz apsprieda arteļa valdes sēdē. Apsverot visus „par" un „pret", uzklausot pastnieku domas, valde atzina, ka ir lietderīgi turpmāk arteļa pastniekiem aprēķināt nevis 15 izstrādes dienas mēnesī, bet gan pēc pieņemto abonentu skaita. Valdes sēdē nolēma: katram pastniekam aprēķināt mēnesī vienu izstrādes dienu par katriem 5 laikrakstu vai žurnālu eksemplāriem, ko abonē kolchoznieki.

Tagad apritējuši apm. pāris mēnešu, kopš noteikta pastniekiem progresīvā maksa. Tātad varam spriest par rezultātiem. Pirmais iznākums bija nepatīkams: Rasma Vilkauša, viena no pastniecēm, atteicās pildīt savus pienākumus līdz ar jaunās maksas stāšanos spēkā. Acīmredzot viņai negribējās saņemt tik, cik pati nopelna. Rasmas vietu pagaidām pildīs viņas māsa, un šajā iecirknī abonentu skaits nav neko mainījies. Citādi ir, kur par pastnieci jau septīto gadu strādā Antonija. Šelt īsā laikā pasūtināto žurnālu un laikrakstu skaits palielinājies par apm. 20 eksemplāriem. Sekmīgi norit parakstīšanās uz preses izdevumiem nākošajam gadam.

„Jau rīt vai parīt sniegšu to abonentu skaitu, kāds bija šai gadā, bet līdz 1. novembrim domāju pilnīgi pabeigt parakstīšanos un tuvākajā laikā panākt, lai katrā kolchoznieka sētā būtu vismaz divi preses izdevumi," stāsta enerģiskā pastniece un piemetina: „Tagad ir lielāks prieks strādāt nekā agrāk, jo maksu aprēķina pēc padarītā darba. Pie tam, ja citīgi strādā, tā iznāk lielāka. Agrāk mēnesī aprēķināja 15, bet tagad 18-20 un vairāk izstrādes dienu.

„Atzīstam, ka pastnieku atalgošanai izstrādes dienu skaitu nevajag žēlot," stāsta kopsaimniecības „Taisnība" partijas pirmorganizācijas sekretārs b. Lepers. „Nebūs pat par daudz, ja mēnesī iznāks 30 un vairāk izstrādes dienu, jo pastnieka darbs nav viegls; katru dienu — vai spīd saule, līst lietus vai pūš asais ziemelis — katram mūsu pastniekam ar pasta somu plecos jāapstaigā gandrz divas brigādes un jāiegriežas katrā kolchoznieka sētā. Kas domā, ka pastnieka darbs ir viegls, var pats pamēģināt. Bez tam to, ko vairāk izmaksā pastniekam par preses izplatīšanas palielināšanos, saimniecība vairākkārtīgi saņem atpakaļ uz arteļa ļaužu apziņas celšanas rēķina."

Šiem vārdiem nevar nepievienoties, jo padomju prese taču ir masu audzinātāja, bet no masu apziņīguma atkarīgi saimnieciskie rezultāti.

Piezīme: Nabaga pastnieki, partijas sapulcē, jums bijusi drosme nostāties pret jauno atalgošanas kārtību, bet tad to lietu savās rokās ņēmusi arteļa valde, kas visu „noformējusi", un nu jums vairs pat pīkstēt nav atļauts. Interesanti, kādēļ tad pats b. Lepers nepamēģina kādu „progresīvu" atalgošanas kārtību attiecināt arī uz sevi un citiem partijas vagariem. Žēl, ka laikraksts nepasaka, cik tad nabaga grašu sanāk kolchoza pastniekiem. Drošī vien, kauns minēt!

KO DĀVINĀT 1960. GADA?

DV TŪRISMA SEKCIJAS DALĪBAS ZĪMI,

kas dod iespēju segt ceļojuma izdevumus $1.000,- apmērā, vai arī saņemt skaidrā naudā.

LAIMIGA CEĻOTĀJA VĀRDS NOSKAIDROSIES 1960. G. 13. FEBRUARĪ.

DALĪBAS ZĪMES $1,- gab. TĀS DABŪJAMAS VISĀS DV NODAĻĀS KANADĀ, vai pieprasot pa pastu sekcijas vaditājai M. GRUZĪTEI, 257 ELLIS AVE., TORONTO, ONTARIO, CANADA, vai kasierei O. BREIKŠAI, 174 MAIN ST., W., APT 22, HAMILTON, ONT., CANADA.

aiz DZELZS priekškara

OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

Komjaunatne

Vissav. komj. CK VI plēnumā 22. oktobrī: atsvabināti no CK sekretāru pienākumiem A. N. Aksenovs, N. N. Mesjacevs, S. K. Romanovskis sakarā ar pāriešanu citā darbā. Par sekr. izvēlēti V. M. Mironenko (bija Rīgā izrēķināties ar komj. CK vadību), L. V. Karpinskis un P. N. Rešetovs. — No komj. CK biroja locekļa pienākumiem atsvabināts (Hruščeva zmots) A. I. Adžubeja (SM 23. X. 59.).

Tagadējais Latvijas komj. CK 1. sekr. A. Zitmanis nebija ievēlēts CK arī XI komj. kongresā (1955. g. 22. dec.) — par vecu! A. Zitmanis bija part. Valkas raj. kom. sekretārs („Ciņa" 28. 4. 59.).

ATZINUMI

„. . . Dažās komj. aktīva komūnistiskās audzināšanas skolās nodarbojas ar šauru izglītības darbību, ignorējot iekšējās un ārpolitikas asos jautājumus. Nopietni trūkumi ir jaunatnes internacionālajā audzināšanā . . . Nav normāli, ka ievērojama daļa komj. organizāciju ar plašu augšanas bāzi, ilgāku laiku nepapildina savas rindas. Rīgā 3. ceturkšņī daudzas pirmorganizācijas nav nevienu uzņēmušas komjaunatnes rindās . . ." (A. Zitmanis, SL 29. X 59.).

☆

„. . . Mūsu tautai naidīgās propagandas smaile tagad ir vērsta vispirms pret jaunatni. Impērealisti un to rokaspuiši — buržuāziskie nacionālisti — cenšas iepotēt jaunās paaudzes apziņā neuzticību un naidu pret lielo krievu tautu un citām mūsu Dzimtenes tautām. Republikas komj. organizācijām jāvēršas pret naidīgo propagandu ar savu aktīvo, uzbrūkošo propagandu . . . Par trūkumiem jaunatnes internacionālajā audzināšanā atbildīgi daži Latvijas komj. CK vadošie darbinieki. Laikraksti „Padomju Jaunatne" un „Sovetskaja Molodež", žurnāls „Liesma" un vairāki citi izdevumi aizvien vēl maz raksta par brālīgo republiku jauniešu dzīvi . . ." (A. Zitmanis, „Pad. Jaun." 13. X 59.).

☆

„Tikai ⅓ pilsētas komjauniešu iesaistīta fiziskās kultūras un sporta nodarbībās . . . Komj. komitejas un to sekretāri nelievēro komj. statūtu punktu, ka katram komjaunietim jānodarbojas ar sportu . . ." („Pad. Jaun." 2. X 59.).

☆

„Talsu raj. zv. k. „Viļņu lauzējs" 17 komjauniešu, bet sapulcē ieradās 4. Tas esot tā parasti. Kopš 1956. g. kolchozā neviens nav uzņemts komjaunatnē, lai gan te ne mazums jaunatnes . . ." (Kolkā. — „Sov. Molodež" 25. X 59.).

☆

„Vāji vēl aug skolu komj. organizācijas. Pag. mācību gadā 16. vidusskolā komjaunatnē uzņemti tikai 9, 42. — 4, 15. — 7, 23. — trīs. (42. skola — latviešu, pārējās — krievu! — Red.)(„Sov. Molodež", 3. X59.).

☆

„Vakar sākās nodarbības Rīgas marksisma - ļeņinisma vakara universitātes komjaunatnes propagandistu fakultātē. Pirmo lekciju par jaunatnes audzināšanu proletāriskā internacionālisma un tautu draudzības garā nolasīja LKP CK sekr. A. Pelše. Fakultātes klausītāji studēs PSKP XXI kongresa materiālus, komūnistiskās celtniecības prakses jautājumus, PSKP un komjaunatnes vēsturi. Lekciju lasīšanai piecalcināti vadošie partijas un padomju darbinieki. Jaunajā fakultātē mācās vairāk nekā 100 komjaun. propagandistu." (Radiofons 20. X 59.).

☆

„Cēsu rajonā šodien ir ap 200 komjauniešu, kas nav beiguši septiņgadīgo skolu un nekur nemācās." („Padomju Jaunatne", 20. 1. 59.).

★

„Limbažu raj. Vecnikšu padomju saimniecībā vēl nesen strādāja tikai 2 komjaunieši." („Padomju Jaunatne", 31. 3. 59.).

LATVIJAS AMERIKA
pārstāvis
ST. KATARĪNĒS
H. Greble, 85 Maple St., St. Catharines, Ont.,
kārto abonementu, sniedz un pieņem informāciju.

☆

„Kolchoza „Sigulda" komjauniešu sapulcē no 5 komjauniešem ieradušās tikai 3: sekr: sekr. Gaida Titmane vada, otra protokolē, trešā runā . . . Jādzīvo kā džungļos . . . Drūmi ir pie mums . . " („Padomju Jaunatne", 31 3. 59.).

★

„Fabrikā „Ieņta" 450 jauniešu un jaunietes, no tiem tikai 170 komjaunatnē. Komjaunieši jau daudz ko iesākuši, bet maz noveduši galā. Pasīvo skaits pieaug. Trauksmes stāvoklis komūn. darba brigadēs. Mācības ir šaurākā vieta. No tiem 450 jauniešiem ceļ savu vipsārējās izglītības līmeni tikai 44, tai skaitā tikai 18 komjauniešu . . ." („Sov. Molodež", 20. X. 59.).

Pīezīme: Tātad komjaunatnes laikraksti nepārprotami konstatē, ka jaunatnes komūnistiskā audzināšana okupētajā Latvijā — izjūk — pasīvo skaits pieaug!

Posts kolchozos

„Netālu no k. „1. maijs" valdes ēkas ir nenokopts vasarāju lauks. Lietū un vējā nomelnējušas, pie zemes pieplakušās labības kaudzītes jau sākušas zaļot. No apakšas tās kuļ peles, no augšas — putni. Sirds sāp . . . Vēl jo vairāk sāp tāpēc, ka kolchoza komj. pirmorg. sekr. Juris Kīns ir agronoms . . . Saimnieciskie darbi vispār izzuduši no organizācijas interešu loka. Sapulcēs gan sprież par DOSAAF lietām, grāmatu izplatīšanu, bet ne reizi nav runājuši par to, kā kolchozam darbus paveikt laikā. Traktoristi visu laiku ar saviem traktoriem ved pie kuļammašīnām labību. Soruden nav uzlobīts neviens hektars . . . " („Padomju Jaunatne", 14. X 59.). Ērglu rajons.

☆

„Dažas sievietes lasīja no uzartām vagām kartupeļus, bet pie stirpas sēdēja platplecains jauneklis un ar zīmuli vilka svītriņas bloknotā, Vladislavs Kapustāns. Tāds bija brigadieŗa uzdevums, jo kolchoznieces saņem desmito tiesu. Brigadē šodien strādā tikai 6-7 cilvēki, pats brigadieris Aleksandrs Donskojs rakņājas savā piemājas zemītē, lasa kartupeļus. Brigadieri pārņēmis sīpolu drudzis: Ciblā atbraukuši sīpolu pieņēmēji no citiem rajoniem, kas maksā mazliet vairāk un daudzi kolchozniekiem jau otro dienu nikst rindās, iegūstot kapeikas . . . " (Ludzas rajona Ļeņina kolchozs; „Sovetskaja Molodež" 14. X 59.).

☆

„Ir nozares, kur mašīnu ar uguni nesaskatīsi . . . Valkas rajonā govis ar elektriskajiem slaucējiem slauc tikai Lugažu valsts saimniecībā un k. „Gaisma". Kopsaimniecībām Jaunā dzīve, 7. novembris, Nākotne, Ļeņina ceļš elektriskās slaucamās mašīnas jau gadiem ilgi rūsē neliktavās. Slikti ir tas, ka te redz gan piena litrus, bet neredz lopkopju sviedrus." (C. 20. 8. 59.).

☆

Zināmu Medvedjevu pārvietoja no viena kolchoza uz otru. Viņu uzskatīja par labāko Madonas rajonā. Priekš dažiem gadiem viņa bija med. māsa Madonas slimnīcā, mutiga. Drīz viņa sēdēja jau izpolkoma pr-ja krēslā, bet trūka zināšanas. Tad viņu nosūtīja par pr-ju uz Raiņa nelielo kolchozu pie pilsētas. Kāpēc audzēt kukuruzu, sēt ābolīņu, ja spēkbarību var izpirkt no valsts? M. to darīja un staigāja varonos, bet patiesībā darbu izjauca. Madonas rajonā par pr-jiem kolchozos nereti izvirza gadījuma cilvēkus, kas citā darbā izgāzušies, bet neder arī kolchoziem: Gavrilovs, Zilītis, Pelkais . . . („Sov. Latvija", 3. X 59.).

Sovchozos:

„Š. g. sākumā Lauksaimn. ministrija no Liepupes un Viļķenes sovchoziem izveidoja jaunu, Vitrupi ar 3.263 ha. Arī agrāk dažus sadalīja mūsu u. c. rajonos. Bet tā sliktāk izmanto mašīnas un palielinās pārvaldes štati . . . „Viļķenē" jaunajiem vaditājiem izlieto 140.000 rub.. . " (Limbažu partijas rajkoma instr. S. Averbuch, „Sov. Latvija", 28. VIII 59.).

☆

„Sākot ar 1956. gadu uz 259 ekonomiski nespēcīgo kolchozu bazes tika noorganizētas 72 jaunas pad. saimniecības. 1957. g. uz 143 kolchozu bazes noorganizēja 51 pad. saimn. Ar to esam ieguvuši 35.000 darba spējīgu cilvēku, kas agrāk atpalikušajos kolchozos rušinājās savās piemājas zemēs, bet sabiedriskajā darbā niecīgās samaksas dēļ maz piedalījās . . ."

Mūsu zemo ražas cēloņi ir vispārzināmi: nav augu seku, sējam sliktu sēklu, nekārtīgi zemi sastrādājām un, pats galvenais, maz mēslojam laukus. Lielu kļūdu savā laikā esam pieļāvuši, formāli sekojot Viljamsa mācībai, ar dziļaršanu . . . Padomju saimniecību centri netīri, ciematos nav neviena kociņa, ne pukšķites, ne labiekārtotu ielu . . . " (min. Nikonovs, „Ciņa", 11. III 59)..

☆

„Pērn Umurgas pad. saimniecībā krituši 347 sivēni, vairums no tiem vecāki par 2 mēnešiem. 2 mēnešu veca sivēna pašizmaksa 460 rubļu . . . Saimniecība devusi 1.232.000 rub. zaudējumu . . .

Pad. saimniecībā „Viļķene" brigadierim un palīgam ar vidējo izglītību noteikta mēnešalga 600 rub., bez vid. izglītības 500 rub. („Ciņa", 2. IV 59.).

Piezīmē: Šie mūsmāju komūnistu bēdu stāsti ar katru gadu kļūst skaļāki — ne otrādi, kā tam vajadzētu būt. Tas nozīmē, ka tautas pasīvā pretestība pieaug — ruinē komūnistu saimniecību.

Sektantisms

„No Jelgavas un Bauskas šosejas iet maz ievērota taka uz dzīvīgā ieslēpto mūra māju, no kurienes atskan vienmuļīgs trokšņis — te notiek kārtējā Vasarsvētku draudzes sanāksme. Iejot tur, jāpārliecinās, ka notiek prātam neaptveramas lietas. Te dveš viduslaiki. Desmits cilvēku lēkā, satrakoti no kliegšanas. Centrā ceļos stāv ne visai veca sieviete ar izpūrušiem matiem, izkliedz viņa nesakarīgas skaņas. Tā ir Jelgavas sanitārepidēmioloģiskās stacijas laborante Mirdza Lejniece. Mirdza ber bībeles citātus. Liekas, ka visi piedzērušies. — Vecie Jelgavas iedzīvotāji atceras, ka Mirdza staigāja reliģiski filantropiskās organizācijas „Pestīšanas armijas" rekruša formā, bet pēc 12 gadiem viņu paaugstināja par gitaru brigades seržantu. Ko tad M. L. un tās kollēgas glāba? Palīdzības aizsegā viņi nežēlīgi ekspluatēja nabagos un daudz uzcēla labas mājas. Pēc tam Lejniece atrada sev citu „īstu" ticību — kļuva par baptistu aktīvisti. Bet drīz viņa atstāja arī baptistu ķīseļa krastus; lai piestātos Vasarsvētku draudzes salā. Šī sekte ir visagresīvākā no visām ASV dibinātājām.

1927. g. ASV pavalstnieks Džems Grēviņš nodibināja Latvijā „Amerikāņu misijas biedrību", kas propagandēja zem ciņas lozunga pret komūnismu — pentakostu (Vasarsvētku draudzes) mācības. — M. Lejniece ļāva savai mātei nomirt, nesauca ārstu un nedeva zāles — „Viss dieva varā".

Arnis un Dzintra Sīļi skolā mācās par Lomonosovu, par Džordano Bruno sadedzināšanu, par padomju zinātnieku ģeniālitāti. Bet viņa gadsimtos uzkrātā gudrība iet viņiem garām, jo māte, tēvs u. c. radi ik dienas atver bībeles nosmulētās lapas un atkārto: „Te visa pasaules gudrība, visi ceļi". Kas tad kropļo bērnu dvēseles? Tas ir viens „brālis Kristū" Elmars Sīlis:

„Es neredzu nekādas jēgas bērnus ar varu ievilkt mūsu ticībā. Bērni redz, kā dzīvo mūsu brāļi un māsas un kā pasaulīgie. Jo mēs ne dzeram, ne smēķējam, ne melojam. Nav svarīgi, kādai ticībai pieder cilvēks, bet cik labuma un jaunuma viņš padarījis."

„Brālis Kristū" Elmars Sīlis 1941. g. kopā ar aizsargiem organizēja medības uz sarkanarmiešiem Olaines stacijas apvidū. Sīlis iestājās leģionā un nēsāja formu ar miroņa galvu. Kā Jelgavas MTS šoferis Sīlis nodarbojās ar tumšām machinācijām ar degvielu.

Kārlim Zvirgzdiņam ir sava „Pobeda". Uz nelikumīgi iegūtiem 2 ha zemes viņš audzē agros kāpostus un gurķus. Viņam ir aģenti Ļeņingradā, Pleskavā, Kaļiņingradā. Saņēmis pa telegrafu „pravietojumu", Zvirgzdiņš dodas turp, kur katra kāpostu galviņa dod visvairāk „sudraba naudas gabalu". —

Karlīne Muša ir „praviete" sektantu forumā. Dobeles ielā 17. Ne vienmēr sektantiem izdodas ievilkt cilvēkus." (Citāti no 31. X 59., „Sovetskaja Molodež").

LATVIJAS AMERIKA
pārstāvis
KLĪVLENDA
pieņem jaunus abonentus, kārto abonementu pagarinājumus un sniedz informāciju.
J. Ezergailis, 12102 Miles Ave., Cleveland 5, Ohio, USA.

Trešdien, 1960. gada 6. janvārī, 2. n-rs.

DĀV
• JAUNĀKĀS GRĀMATAS.
• KOKA IZSTRĀD.
• ĀDAS - I

DV GRĀMATNĪCA, 123
Atvērta darbdienās no pl. 9—6 vakarā.

Cook Funeral Home 721 B Toron

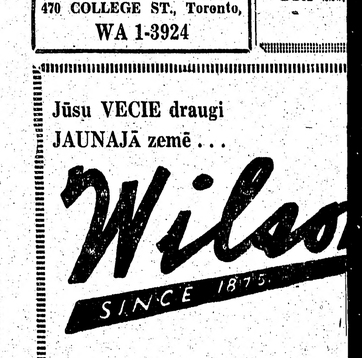

COOK APBEDĪŠANAS B
721 Bloor St., W. (pie Christie).
MODERNA KAPLICA AR ERGEĻU PA
SPEJĀM. IZVADĪSANAS CEREMONIJAS
PIEDERIGO VELĒSANĀS.

Dr. ROMAN PNIEWSK
Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polij
Speciālists iekšķigās, sieviešu un veneris
3537 PARK AVE., MONTREAL, P. Q., tel, VI
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no p

KAKTIN
TRANSPORTA FIR
Velcam visādus transportus ar modern
(mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zva
LE 5-6619. 941 Doverçourt

OPTIĶIS LUNSKY
470 COLLEGE ST., Toronto,
WA 1-3924

Abonen
Zv
Latvijas Ar
maksu lū
DV STOKH
BOX 220,

Jūsu VECIE draugi JAUNAJĀ zemē . . .

Wilso
SINCE 1875

CREAM SODA
BEZMAKSAS
PIEGĀDE
jūsu pikniku, banketu un visu citu svinību vajadzībām.
ZVANIET TORONTO

WA 1-
līdz 7 v
darbdi

NEPIEGĀDĀJAM PRIVĀTĀS M

6 VĒRTĪGAS GRĀM
ar 25% atlaidi Ziemassvētku brīvd
1) Ed. Mednis — SAULE DEJO, plašs var
māns (II daļa) no „Veco strēlnieku" t
2) K. Raudives 50 gadu rakstnieka jubil
lestības un laulības problēmu romāns
DOD MUMS MŪSU VAINU .....
3) Andr. Niedra — SIKSPĀRNIS — rom
4) E. v. Komorzinsky — MILAS ĢENIJS
5) Dr. D. Bīskaps — LIPIGĀS SLIMIBAS
6) Dr. D. Biskapa „ĀRSTN. KALENDĀR
(6. gada gājums)
Alfr. Kalnāja apgā
719 W., WILLOW, CHICAGO 14

kolcinozos rušinājās savās piemājas zemēs, bet sabiedriskajā darbā niecīgās samaksas dēļ maz piedalījās . . ."

Mūsu zemo ražas cēloņi ir vispārzināmi: nav augu seku, sējam sliktu sēklu, nekārtīgi zemi sastrādājām un, pats galvenais, maz mēslojam laukus. Lielu kļūdu savā laikā esam pieļāvuši, formāli sekojot Viljamsa mācībai, ar dziļaršanu . . . Padomju saimniecību centri netīri, ciematos nav neviena kociņa, ne puķītes, ne labiekārtotu ielu . . . " (min. Nikonovs, „Cīņa", 11. III 59)..

★

„Pērn Umurgas pad. saimniecībā krituši 347 sivēni, vairums no tiem vecāki par 2 mēnešiem. 2 mēnešu veca sivēna pašizmaksa 460 rubļu . . . Saimniecība devusi 1.232.000 rub. zaudējumu . . .

Pad. saimniecībā „Viļķene" brigadierim un palīgam ar vidējo izglītību noteikta mēnešalga 600 rub., bez vid. izglītības 500 rub. („Cīņa", 2. IV 59.).

Piezīmē: Šie mūsmāju komūnistu bēdu stāsti ar katru gadu kļūst skaļāki — ne otrādi, kā tam vajadzētu būt. Tas nozīmē, ka tautas pasīvā pretestība pieaug — ruinē komūnistu saimniecību.

Sektantisms

„No Jelgavas un Bauskas šosejas iet maz ievērota taka uz dzīvžogā ieslēpto mūra māju, no kurienes atskan vienmuļīgs trokšņis — te notiek kārtējā Vasarsvētku draudzes sanāksme. Iejot tur, jāpārliecinās, ka notiek prātam neaptveramas lietas. Te dveš viduslaiki. Desmits cilvēku lēkā, satrakoti no kliegšanas. Centrā celos stāv ne visai veca sieviete ar izpurušiem matiem, izkliedz viņa nesakarīgas skaņas. Tā ir Jelgavas sanitārepidēmioloģiskās stacijas laborante Mirdza Lejniece. Mirdza bēr bībeles citātus. Liekas, ka visi piedzērušies. — Vecie Jelgavas iedzīvotāji atceras, ka Mirdza staigāja reliģiski filantropiskās organizācijas „Pestīšanas armijas" rekruša formā, bet pēc 12 gadiem viņu paaugstināja par gitaru brigades seržantu. Ko tad M. L. un tās kollēgas glāba? Palīdzības aizsegā viņi nežēlīgi ekspluatēja nabagos un daudzi uzcēla labas mājas. Pēc tam Lejniece atrada sev citu „istu" tīcību — kļuva par baptistu aktīvisti. Bet drīz viņa atšāja arī baptistu kīseļa krastus; lai piestātos Vasarsvētku draudzes salā. Šī sekte ir visagresīvākā no visām ASV dibinātājām.

1927. g. ASV pavalstnieks Džems Grēviņš nodibināja Latvijā „Amerikāņu misijas biedrību", kas propagandēja zem cīņas lozunga pret komūnismu — pentakostu (Vasarsvētku draudzes) mācības. — M. Lejniece ļāva savai mātei nomirt, nesauca ārstu un nedeva zāles — „Viss dieva varā".

Arnis un Dzintra Sīļi skolā mācās par Lomonosovu, par Džordano Bruno sadedzināšanu, par padomju zinātnieku ģeniālitāti. Bet viņa gadsimtos uzkrātā gudrība iet viņiem garām, jo māte, tēvs u. c. radi ik dienas atver bībeles nosmulētās lapas un atkārto: „Te visa pasaules gudrība, visi ceļi". Kas tad kropļo bērnu dvēseles? Tas ir viens „brālis Kristū" Elmars Sīlis:

„Es neredzu nekādas jēgas bērnus ar varu ievilkt mūsu ticībā. Bērni redz, kā dzīvo mūsu brāļi un māsas un kā pasaulīgie. Jo mēs ne dzeram, ne smēķējam, ne melojam. Nav svarīgi, kādai ticībai pieder cilvēks, bet cik labuma un jaunuma viņš padarījis."

„Brālis Kristū" Elmars Sīlis 1941. g. kopā ar aizsargiem organizēja medības uz sarkanarmiešiem Olaines stacijas apvidū. Sīlis iestājās leģionā un nēsāja formu ar miroņa galvu. Kā Jelgavas MTS šoferis Sīlis nodarbojās ar tumšām machinācijām ar degvielu.

Kārlim Zvirgzdiņam ir sava „Pobeda". Uz nelikumīgi iegūtiem 2 ha zemes viņš audzē agros kāpostus un gurķus. Viņam ir aģenti Ļeņingradā, Pleskavā, Kaļiņingradā. Saņēmis pa telegrafu „pravietojumu", Zvirgzdiņš dodas turp, kur katra kāpostu galviņa dod visvairāk „sudraba naudas gabalu". —

Karline Muša ir „pravietes" sektantu forumā. Dobeles ielā 17. Ne vienmēr sektantiem izdodas ievilkt cilvēkus." (Citāti no 31. X 59., „Sovetskaja Molodež").

LATVIJAS AMERIKĀ

pārstāvis

KLIVLENDĀ

pieņem jaunus abonentus, kārto abonementu pagarinājumus un sniedz informāciju

J. Ezergailis, 12102 Miles Ave., Cleveland 5, Ohio, USA.

DĀVANĀM

JAUNĀKĀS GRĀMATAS.
KOKA IZSTRĀDĀJUMI.
ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI.
KERAMIKA.

DV GRĀMATNĪCA, 123 HURON ST., TORONTO 2-B, ONT.

Atvērta darbdienās no pl. 9—6 vakarā. SESTDIENĀS NO PL. 9—1 DIENĀ.

MONTREĀLĀ

Europe Stationary
1980 St. Catherine W.,
dabūjami
LATVIJA AMERIKĀ
atsevišķi numuri

VISĀDAS KRĀSU FILMAS

ATTĪSTĪŠANAI UN KOPĒŠANAI.
ĀTRA UN PIRMKLASĪGA APDARE DAŽĀDOS LIELUMOS.
PIEŅEM:
DV. GRĀMATNĪCA, 123 HURON ST., TORONTO 2-B,
Darba laiks no pl. 9—6, sestdienās no pl. 9—1 dienā.

Cook Funeral Home 721 Bloor St., W. Toronto, LE 6-2245

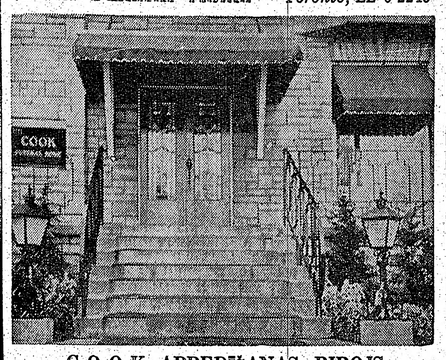

COOK APBEDĪŠANAS BIROJS
721 Bloor St., W. (pie Christie). LE 6-2245
MODERNA KAPLIČA AR ERGEĻU PAVADĪJUMA IESPĒJĀM. IZVADĪŠANAS CEREMONIJAS IZKĀRTO PĒC PIEDERĪGO VĒLĒŠANĀS. F. Cook — vad.

Vai esat atjaunojuši LA abonementu 1960. gadam?

Ja vēl neesat, lūdzam to darīt nekavējoties, lai nerastos traucējumi laikraksta piegādē.

LA izdevējs,
DV Kanadas valde.

TAUTIEŠI,

noguldiet savus ietaupījumus
LATVIEŠU KREDĪTSABIEDRĪBĀ
(LATVIAN TORONTO CREDIT UNION)

Latviešu Kreditsabiedrība — par termiņa noguldījumiem maksā 4% rentes gadā.

Atvērta pirmdienās no 8-10 vak Sv. Andreja baznīcas telpās (Carlton & Jarvis).

P. O. Box 37, Terminal „R", Toronto. Tel HU 3-9283 vakaros.

Frank Vass, BA

ADVOKĀTS — NOTĀRS

455 Spadina Ave., Apt. 403 (College un Spadina ielas stūrī)

Tel. birojā — WA 2-6111, WA 2-6112. Toronto.

Pudiņu un cepumu pulveri tikai no

JA SŪTĀT DĀVANU SAIŅUS PIEDERIGAJIEM uz LATVIJU, TAD UZTICIET TOS DV GRĀMATNĪCAI, 123 Huron St., Toronto 2 - B, Ontario — Canada.

Pieprasiet cenu sarakstu, sekojiet sludinājumiem.

Mūsu laikraksta LATVIJAS AMERIKĀ pārstāvis VILIS MIĶELSONS

Kalamazū, 426 N. Prairie Ave, pieņem sludinājumus un kārta abonementus.

Parkdale Fishmarket

(IGAUŅU VEIKALS)

RONCESVALLES / DUNDAS,
2204 Dundas St., W.,
LE 2-2692, Toronto.

Vienmēr krājumā
SVAIGAS un ŽĀVĒTAS ZIVIS, arī ZUŠI.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM
Tel. LE 4-1403

KAKTIŅŠ

TRANSPORTA FIRMA

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:

LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

OPTIĶIS LUNSKY

470 COLLEGE ST., Toronto,
WA 1-3924

Abonentu ievērībai Zviedrijā

Latvijas Amerikā abonēšanas maksu lūdzam kārtot ar DV STOKHOLMAS NODAĻU, BOX 220, STOCKHOLM.

LA apgāds

LATVIAN MUSIC

Vedevagsvingen 22 Bandhagen Sweden

atklāta

JAUNABONENTU PIETEIKŠANĀS:

Iedzīvinājiet 6 lieliešanojumi — uz nomaksu $38,40, uzreiz maksājot $34.50.

DV GRĀMATNICAI,
123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada.

Pieteiktus pasūtinājumus izpildām nekavējoties. Gaidām, ka arī jūs atsauksities tikpat nekavējoties.

Dr. ROMAN PNIEWSKY

Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē.

Speciālists iekšķigās, sieviešu un veneriskās slimībās.
3537 PARK AVE., MONTREAL, P. Q., tel. VI 5-7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no pl. 3—8 vakarā.

Jūsu VECIE draugi JAUNAJĀ zemē . . .

Wilson's SINCE 1875

COCA ORANGE
CREAM SODA GINGER ALE

BEZMAKSAS PIEGĀDE jūsu pikniku, banketu un visu citu svinību vajadzībām.

ZVANIET TORONTO

WA 1-2151

līdz 7 vakarā darbdienās

NEPIEGĀDĀJAM PRIVĀTĀS MĀJĀS

BAZNĪCAS ZIŅAS

DIEVKALPOJUMI ASV

NUJORKA

Latviešu ev. - lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15, N. Y. Dievkalpojumi Betlemes baznīcā.

Svētdien, 10. janvārī, pl. 9,30 rītā Bronksā Sv. Toma baznīcā dievkalpojums, māc. A. Ozols; pl. 3 p.p. Betlemes baznīcā dievkalpojums, pēc tam apm. pl. 4, apakšējā zālē latviešu skaņu mākslinieku kopas sarīkojums, prof. Paula Saksa referāts un mūzikālā daļa ar Veras Vilks - Zeniņas, Fannijas Viksnes, Alberta Vēciņa un Visvalža Gedula piedalīšanos, pie klavierēm Annija Vītola, Alise Dzirkale - Cenne un Mirdza Nāruna - Bogdanoviča.

Pēcpusdienā draudzes Bronksas koŗa eglīte Sv. Toma baznīcas apakš. zālē. Džamaikā dievkalpojums pārcelts uz svētdienu, 17. janvārī.

10. janvārī, pl. 1 dienā, Frīporta dievkalpojums. Māc. O. Gulbis.

DETROITA

Detroitas latviešu Sv. Pāvila un Kristus draudžu kopīgais latviešu strēlnieku pulku atceres dievkalpojums svētdien, 10. janvārī, pl. 2 p. p., Sv. Marka baznīcā. Māc. V. Liventāls un prāv. A. Skrodelis. Pēc dievkalpojuma baznīcas apakšējā zālē veco strēlnieku akts ar strēln. A. Skrodeļa strēlnieku laiku atmiņu runu. — Pl. 5 p. p. Detroitas latviešu koŗa rīkotais veco strēlnieku eglītes vakars, 688 Lawrence St.

ČIKĀGĀ

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudzē, 5015 W., Ferdinand St. Māc. A. Rautenšilds.

Čikāgas latviešu ev. - lut. Jāņa draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu, plkst. 10,00 rītā, draudzes baznīcā, 1701 N. Richmond ielā. Māc. G. Straumanis.

Māc. A. Sudars, 1630 — 30 Ave. Belwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev. lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, pl. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. Pāvils Kirsons, Meivudā, Ill., tel. FI 2-2420

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10,30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So., 11th Ave.

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, plkst. 11 dienā, 5000 W. Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9,30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru, pl. 7,30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave., tel. 44619.

Lansing Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā, pl. 2 dienā, bērniem pl. 1,15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMVA's telpās, 120 W. Lexington Ave.

Māc. A. Plebalgs, Kalamazū, 328 S. Rose St., tel. 4-8255.

un 3. svētdienā, plkst. 10 no rīta.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S. E. Grand Rapidi.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 10 no rīta un 4. svētdienā Trīsvienības baznīcā pl. 2 p.p., bērniem pl. 1.15 p.p.

Kalamazū sv. Jāņa ev. - lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības baznīcā, pl. 2 dienā, bērniem pl. 1,15.

Minneapolē St. Pāvila latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā, 3127 S. 4th Ave

Latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Spanks ielā.

MILVOKI

Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, pl. 2.00 dienā Faith ev. - lut. baznīcā, 1000 S. Layton Bulv. Māc. J. Meisters. Svētdienas skola dievkalpojuma laikā, baznīcas sabiedriskajās telpās.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis — 427 Van Norman St., Port Arthur, Ont., tel. 40392.

Svētdien, 10. janvārī, pl. 12,30 — pirmais dievkalpojums jaunajā gadā.

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

Svētdien, 10. janvārī, pl. 11,00 dievkalpojums.

Svētdien, 17. janvārī, pl. 3,00 dievkalpojums.

Svētdien, 24. janvārī, pl. 11,00 dievkalpojums.

Pēc dievkalpojuma draudzes gadskārtējā pilnsapulce.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto. Ont., tel. LE 6-2510.

10. janvārī, plkst. 2 p. p., dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā. Svētdienas skola. Iesvētes mācība.

17. janvārī, plkst. 2 p. p., dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā. Svētdienas skola.

24. janvārī, plkst. 2 p. p., dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā. Svētdienas skola. Iesvētes mācība.

31. janvārī, plkst. 2 p. p., pateicības dievkalpojums sakarā ar draudzes mācītāja 25 g. amata atceri. — Sv. Trīsvienības baznīcā. Spredīki teiks māc. V. Sēfers. Azaids Columbus Hall.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

10. janvārī, plkst. 2,30 p.p. dievkalpojums. Svētdienas skola.

24. janvārī, plkst. 2,30 p.p. dievkalpojums. Svētdienas skola.

31. janvārī, plkst. 2,30 p.p. dievkalpojums. Svētdienas skola.

Bramptonā: Latviešu ev - lut. draudzes dievkalpojums 17. janvārī, plkst. 1,30 p.p. Grace United baznīcā.

HAMILTONĀ

Māc. E. Pavasars, 209 E. 38th St., Hamilton, Ont. Tel. Fulton 3-1182.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, Sv. Trīsvienības baznīcā, 18 Victoria Ave., S., tel. CE 2-2385.

HAMILTONAS LATVIEŠU BAPTISTU MISIONĀRU

dievkalpojumi notiek Stanley Ave., baptistu baznīcā. Sniedz visus garīgus paskaidrojumus. Bībeles studēšana un lūgšanas stundas katru nedēļu. JĀ 9-1097.

VINIPEGA

Latviešu Sv. Krusta draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Lūkasa baznīcā, Hartford un McGregor ielu stūrī.

OTAVĀ

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa 8 Ontario. Tel.: RE 3-3996

SADBERIJĀ

Māc. Ed. Ķergis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont. Tel. OS 3-3284.

Sadberijā svētdien, 10. janvārī, plkst. 13 Sv. Jāņa baznīcā (232 Pine St.) dievkalpojums.

Virdžinijtaunā svētdien, 17. janvārī, plkst. 13 anglikāņu baznīcā dievkalpojums.

Norandā svētdien, 17. janvārī, plkst. 16 United baznīcā dievkalpojums.

Kristīta Sadberijā: Sandra Rita Landsberga, Aleksandra un Hertas meita.

MONTREĀLĀ

Māc. V. Sēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Tel. HU 4-8394. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

10. janvārī, plkst. 2 p.p dievkalpojums.

17. janvārī, plkst. 2 p. p. jaunatnes dievkalpojums.

24. janvārī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums.

Māc. Arturs Voitkus,

Dievkalpojumi notiek Jāņa ev. - lut. baznīcā, 4345 Marcil Ave., (pie Monkland Ave.). Draudzes nams, kanceleja un māc. dzīvoklis — 3438 Rosedale Ave., tālr. HU 9-3224.

ST. KATARĪNES

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Cahtarines, Ont Tel. MU 5-5098.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St., 10. janvārī, pl. 1,30 p.p. dievkalpojums. Dziedās no dziesmu grāmatām.

Sv. Katarīnes latviešu ev. - lut. draudzē Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave., 17. janvārī, pl. 3,30 p. p. dievkalpojums. Dziesmu lapiņas. Pēc dievkalpojuma baznīcas apakšējā zālē draudzes gada sapulce.

Niagarā (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzē anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd., 7. februārī, pl. 2 p.p. dievkalpojums.

EDMONTONĀ

Māc. Elmārs Caune (10990 - 125 St. Tālr.: HU 8-1693, Edmonton, Alta).

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 3 p.p. un trešdienās pl 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO LATVIEŠU MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā — 14 Park Rd., Bloor pazemes pieturas tuvumā. Svētdienu rītos, pl. 10.45—11.00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu; viļņu garums 1350 — Ošavas raidītājs. Tel. AM 1-4216.

PAŠU PRIEKAM IEGĀDĀJIETIES GRĀMATAS

I. Leimane — VILKACIŅA MANTINIECE	$6.80
Z. Mauriņa — IEDRIKSTETIES IR SKAISTI	4.95
TĀLĀ GAITA	4.00
ZIEMEĻU TEMAS	3.50
CILVĒCES SARGI	3.50
J. Klidzējs — DŽENITORS	4.00
CILVĒKA BĒRNS	3.75
A. Čaks — MANA MĪLESTĪBA	5.00
MANA PARADĪZE	6.00
I. Gubiņa — ZELTA IELEJA	3.00
DRAUGAM NEPIEMĒROTA SIEVA	2.80
A. Niedra — ZELTA VĀRTU PILSĒTA	3.40
MELNĀ MAGONE	3.00
PERLES MAJORES DRAUGS	3.40
J. Kilītis — ES KARĀ AIZIEDAMS	2.50
K. Zitars — PA ZAĻĀM TEKĀM	2.80
P. Klāns — SIRILUNDAS ATGRIEŠANĀS	3.90
Br. Kaudzītes MĒRNIEKU LAIKI	6.80
E. Virza — KĀRLIS ULMANIS	2.80
V. Kroders — SMIŅĒTĀJI	3.40
A. Saulietis - NEAIZBERAMA AKA	8.00
V. Strēlerte — LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS	4.25
K. Skalbes — KOPOTIE RAKSTI ā	5.50—4.50
J. Rainis — KOPOTIE RAKSTI ā	3.70—3.50
R. Blaumanis — KOPOTIE RAKSTI I kompl.	45.00
R. Bangerskis — MANA MŪZA ATMIŅAS, II	5.20
B. Pasternaks — DR. ŽIVAGO	5.90
O. Duns — JUVIKAS ĻAUDIS, 3 gr.	10.00
St. Cveigs — MARIJA ANTUANETE	5.80
J. Ziemeļnieks — KOPOTĀS DZEJAS	7.00
K. Hamsuns — BENONI — ROZE	3.80
A. Voitkus — APROCE	1.90
I. Viksna — ES SAKU PALDIES	2.75
J. Sarma — NEGANTNIEKS	4.00
K. Lesiņš AKLĀ IELA	2.60
A. Sprūdžs — ASARU LIEKŅA	2.35
AVE MARIJA — dzeju ant.	3.75
A. P. Mierkalns — ATLANTĪDA, dzejas	1.50
TRĀDIRIDIS	2.00
PURPURA SIRDS	3.50
A. Spekke — BALTIJAS JŪRA SENAJĀS KARTĒS	6.00
TĀ ZEME IR MŪSU, dz. ant.	5.50
J. Veselis — DIENAS KRUSTS	3.00
Rutku Tēvs — DUMPĪGĀ RĪGA	2.80
P. Baka — DĒLI	3.80
B. Senkēviča — ĢIMENES GODI	4.00
M. Balduma — IKDIENAS UN SVĒTKU GALDS	6.85
V. Kārkliņš — TIKAI MĪLESTĪBA	4.20
A. Niedra — KAD MĒNESS DILST	3.60
Sikspārnis	3.90
A. Dziļums — LAILA NO RĪGAS	4.00
K. Stalšans — LATVIEŠU UN LIETUVIEŠU AUSTRUMU APGABALI	5.00
LATVIEŠU TAUTAS PIEDZIVOJUMI	5.50
A. Eglītis — OTRANTO, dzejas	4.00

Krājumā ir daudz veco, kā arī jaunāko un visjaunāko izdevumu grāmatu, 1960. gada sienas kalendāri, apsveikuma kartītes, žurnāls Latvju Zeltene, ādas izstrādājumi, koka izstrādājumi — šķīvji un svečturi, dažādi audumi, kā sedziņas un spilvenu pārvalki.

Grāmatu pasūtinājumus pieņemam arī pa pastu. Pasūtinājumiem vērtībā virs $10,- pasta izdevumus sedz GRĀMATNICA. Līdz $10,- pie grāmatu vērtības jāpieskaita 25—50¢ pasta izdevumiem.

Pieprasījumus līdz ar naudas pārvedumu adresējiet:

DV GRĀMATNĪCAI,
123 HURON ST., TORONTO 2-B, Ont., Canada.

6 VĒRTĪGAS GRĀMATAS

ar 25% atlaidi Ziemassvētku brīvdienām

1) Ed. Mednis — SAULE DEJO, plašs vareno cīņu romāns (II daļa) no „Veco strēlnieku" trioloģijas 4.00
2) K. Raudives 50 gadu rakstnieka jubilejā plašs mīlestības un laulības problēmu romāns — UN PIEDOD MUMS MŪSU VAINU 3.60
3) Andr. Niedra — SIKSPĀRNIS — romāns 3.60
4) E. v. Komorzinsky — MILAS ĢENIJS MOCARTS 3.00
5) Dr. D. Biskaps — LIPIGĀS SLIMĪBAS (ar 47 ilustr.) 3.00
6) Dr. D. Biskapa „ĀRSTN. KALENDĀRS 1960. G." (6. gada gājums)

Alfr. Kalnāja apgāds,
719 W., WILLOW, CHICAGO 14, ILL., U.S.A.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St. maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St. Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

ATMIŅAS PAR VALMIERU...

(Pārnesums no 5. lpp.)

revīziju. Pēc tās viņš, paēdis kopā ar skolas vadītāju un skolotājiem pusdienas, nolasīja inspektora ziņojumu un to saplēsa. Šis gadījums, varbūt, daļēji izskaidrojams ar skolēnu nerātnībām. Minētais inspektors visādi vispār nebija populārs pilsētā. To zināja arī skolēni un vispārējā noskaņojuma ietekmē no skolas otrā sāva pa logu bija a[illegible] gājēju inspektoru ar saucienu — rublis, četrdesmit (krieviski — rub,-sorok), kā krievi mēdza apzīmēt klibotāju, kāds bija arī šis inspektors. Par to viņš bija sūdzējies skolas vadītājam, bet tas skolēnu nerātnībai nebija piešķīris nopietnu vērību.

Pilsētā bija arī privātas skolas. Tajās skolotāju sastāvs bieži mainījās; piem. 1906. gada pirmajā pusgadā tirdzniecības skolā strādāja 3 studenti, jo augstskolas bija slēgtas. Šī gada otrā pusē viņi atgriezās augstskolā. Tad tirdzniecības skolā pieņēma citus audzinātājus. Skolotāju maiņa pozitīvi ietekmē audzināšanas un mācīšanas darbu. Tomēr minētām privātskolām bija sava priekšrocība — tās ne tikai bija brīvas no pārkrievināšanas politikas, bet arī veicināja liberāli revolūcionāra gara attīstību audzēkņos. Tāpēc šo skolu skolēni gāja Valmieras sabiedrības priekšgalā cīņā par atbrīvošanos no krieviem un, varbūt, arī par sociālisma izplatīšanu tautā. Viņiem notika slepenas sanāksmes Pārgaujas mežā, un viņi centās izplatīt nelegālo literatūru, par ko daži no viņiem tika pat arestēti. Skolā viņiem reizēm izmāca konflikti ar dažiem skolotājiem.

Ar privātskolu audzēkņiem sacentās semināristi, kuru vidū bija daudz aktīvu sociāldemokrātu. Daži no viņiem vēlāk ieņēma diezgan atbildīgus postenus Padomju Savienībā. Tāda gara attīstību semināristos veicināja pārkrievināšanas politika, kas valdīja šajā mācības iestādē. Valmieras skolotāju semināra ēka atrodas uz dienvidiem no pilsētas, aiz ev. - lut. draudzes kapiem. No turienes bija ļoti ērti aiziet uz Putriņu mežu dienvidos un pa upes krastu, pārejot Gauju pa tiltu, nokļūt mežā tās otrā pusē, kur, kā jau minēts, notika slepenās sanāksmes. Semināristi mācēja arī glabāt, lasīt un izplatīt nelegālo literatūru, kas viņus noskaņoja pret absolūto monarchiju Krievijā un tās pārkrievināšanas politiku. Šajā mācības iestādē gandrīz visi audzinātāji bija pārkrievinātāji. Līdz 1907. gadam tur tikai mācītāji un viens mēģinājumu skolas skolotājs bija latvieši. Ar 1907. gadu vēsturi un ģeogrāfiju mācija latvieši. Bet viņiem līdz 1914. gadam bija iespējams tikai attiecīgās mācībās skolēnus neaudzināt pārkrievināšanas garā, bet gan zinātnisko atzinumu ietekme bija vāja, reizēm pat pilnīgi negatīva; piem., kādam zīmēšanas skolotājam, kas darbojās arī sievišķu ģimnazijā, tika pat atņemtas tiesības strādāt skolās.

Valmieras skolotāju semināra direktori bija pārkrievinātāji. Viens no pirmajiem tā dzīves vaditājiem bija spilgtākais rusifikātors Rīgas mācības apgabalā. Viņa laikā bija izraudzītas tādas mācību grāmatas, kas visu krievisko un slavisko cēla vai debesīs; piem., pirmatnējo slavu dzīve bija attēlota ļoti augstā kultūras līmenī. Kad vēlāk vēstures skolotājs mainīja mācības grāmatu un vēl pastāstīja audzēkņiem slavu dzīves zinātnisko raksturojumu, tad kāds paldagogu padomes loceklis, noklausījies gala pārbaudījumā skolēna stāstu par pirmatnējiem slaviem, jautāja audzēknim, kur viņš to esot ņēmis. Vēstures skolotājs paskaidroja, ka viņš tā raksturojis pirmatnējo slavu dzīvi pēc attiecīgo zinātnieku atzinumiem. Tad jautātājs pie sevis klusu noteicis: tie nav patrioti. Minētam direktoram bija savs uzticības kalps, mēģinājumu skolas skolotājs, kas neļāva skolēniem paraugstundās pat minēt vārdu valdība, jo visu darot un par visu atbildot ķeizars. Kad viņam vēlāk bija jāpiekāpjas vēstures skolotāja priekšā un jāmāca vēsture arī mēģinājumu skolā pēc modernākām mācības grāmatām, tad viņš ar sava bijušā priekšnieka palīdzību dabūja skolotāja vietu Rīgā.

Minētam direktoram semināra sekoja īsts paldagogs un godīgs cilvēks, bet ļoti vāja rakstura. Viņš allaž atradās kāda skolotāja ietekmē, kas tika sasniegts ar direktora sievas starpniecību. Tā satikās ar skolotāja sievām un uzklausīja veiklākās tenkotājas padomus, kuŗus viņai bija ieteicis vīrs. Direktora sieva rupējās par to, lai viņas vīrs seko šiem ieteikumiem, kas parasti bija pārkrievināšanas politikas lozungi. Reizēm gan viņam tie nav iepatikušies. Tad viņš vakaros ar labās rokas mazā pirksta nagu ir skrāpējis vaigu. Ieskrāpēto vietu viņa sieva rītā ir nopūderējusi, kāpēc skolotājiem bijis zināms, ka direktors vakarā ir nervozējis. Viņam vislielākās nepatikšanas ir sagādājušas sieviešu ģimnazijas direktrises vēlēšanas. Bijušas 2 kandidātes — krieviete un latviete.

(Turpinājums sekos)

Dr. K. R. Dzelzītis

MORĀLES UN TIESĪBU NORIETS UN TO ATDZIMŠANAS IZREDZES

Cilvēks atšķiras no zvēra ar to, ka viņš savu aktivitāti spēj koordinēt ar zināmiem morāles, tiesību vai kādiem citiem augstākiem principiem, kas vispāri atzīti cilvēcē, kādā tautā vai attiecīgā cilvēku sabiedrībā.

Kā viss pasaulē, arī morāle, tiesības un citi cilvēku sadzīves principi padoti vispārējam evolūcijas likumam. Taču arī vispārīgā evolūcija savukārt ir padota kosmiskam vibrācijas likumam — viss attīstās cikliski vai viļņveidīgi — uzplūdiem seko atplūdi u. t. t.

Runājot konkrēti par morāles un tiesību evolūciju, kā piemērus varētu minēt: Vecās derības morāles norma bija: „Zobu pret zobu", bet Jaunās derības: „Milē savu tuvāku kā sevi pašu!" Viduslaikos daudzās valstīs krimināltiesības paredzēja zagļa sodīšanu ar rokas nociršanu, bet civiltiesības parādnieka apcietināšanu par parāda nemaksāšanu, kurpretim jauno laiku kriminālkodeki par zādzību paredz tikai neilgu cietuma sodu, un modernās civiltiesības pielaiž tikai parāda piedzīšanu, bet ne vairs pilsoņa apcietināšanu (izņemot daudzā ziņā atpalikušās, archaiskās britu civiltiesības, kuŗas vēl pielaiž zināmos gadījumos parādnieka apcietināšanu). Senāk valdnieki valdīja vai nu „no Dieva žēlastības" vai uz savas dinastijas tiesību pamata — dažkārt diktātoriski un patvarīgi, bet jauno laiku valsts tiesības atjaunoja un pacēla augstākās formās kādreiz jau, senā Grieķijā pastāvējušo tautas suverenitāti.

Augstāko kalngalu morāles un tiesību evolūcijā sasniedza 19. gadusimtenis (sākumu var skaitīt ar 1814.1815. g. Vīnes kongresu), iesniedzoties arī 20. gadusimteņa sākumā, līdz Pirmajam pasaules karam, aptverot tieši 100 gadu periodu. Salīdzinot šo periodu ar pēdējiem 45 gadiem, 20. gadu simteni jau tagad ar pilnām tiesībām var dēvēt par asaru, asiņu, varmācības un lielkulības gadsimtu, kas gan nav vēl beidzies, bet jau savā pirmajā pusē prasījis apmēram 100 miljonu cilvēku dzīvību, un nav zināms, cik vēl prasīs, jo tā lielie augoņi vēl nebūt nav izauguši.

Vīnes kongress

Minēto 100 gadu periodu iezvanija augstsirdības un taisnīga miera gribas apņēvestais Vīnes kongress, kas uzņēmās izkārtot Eiropas valstu likteņus pēc asiņainajiem Napoleona karjem, un kuŗā pie miera sarunu galda sēdēja uzvarētāji un uzvarētie **kā līdzīgi.** Vīnes kongresā nodibināto pasaules miera simtgadu periodu pārtrauca tikai nedaudzi īslaicīgi lielāki kari, kā Krimas karš, vācu un franču — 1870.-1871. g.g. karš un vēl daži citi, kuŗiem tomēr piemīta lokālu karu raksturs. Tos nekādā ziņā nevarēja salīdzināt ar Trīsdesmit gadu karu vai Napoleona karjem, kuŗi aptvēra visu Eiropu, vai vēlākiem diviem pasaules karjem mūsu gadu simtenī. 19. gadusimts raksturīgs ar morāles, humānisma, tiesību un starptautiskās sadarbības strauju un plašu attīstību. Pirmoreiz vēsturē izaug un nostiprinās t. s. **„tiesiskā valsts" (Rechtsstaat), kuŗas centrā stāv pilsonis kā tiesību un pienākumu subjekts un kuŗā visi ir vienlīdzīgi, likuma priekšā un tam padoti, neizslēdzot valdniekus un valdības.**

No personas kā tiesību subjekta jēdziena nostiprinās **cilvēka tiesības,** kas bija deklarētas jau Lielajā franču revolūcijā un izveidotas jaunās lielās ASV demokratijas satversmē (1791. g. Bill of Rigths). Izveidojās **modernā demokratija** ar vispārīgām un vienlīdzīgām vēlēšanu tiesībām, arī nemantīgiem un sievietēm. Jo plaši atīstās arī starptautiskā sadarbība, kas vainagojas ar daudzu starptautisku ūniju noligšanu un **starptautisko tiesību** izveidošanos. Šīs jaunās tiesības valstis stingri respektē. Vācu - Franču 1870.-71. g. g. karš tiek vests, pieturoties stingri pie t. s. „kara likumiem", cīnoties tikai armijai pret armiju un neuzbrūkot civiliedzīvotājiem. Daudziem varbūt nebūs zināms, ka visā šī kara laikā nepārtrauktā turpinājās normāla tirdzniecība starp Vāciju un Franciju!

Taču gaišā 19. gadsimtena kermenī jau izauga 20. gadsimtena launie dīgļi, kuŗus baroja modernais kapitālisms, imperiālisms un materiālisms. Anglija, kapitālisma klasiskā zeme un jūras celu valdniece, krējojot savas daudzās kolonijas, kā arī citas atpalikušas tautas, sarauš t. s. „Viktorijas laikmetā" milzu bagātības un top par pirmo lielvalsti un pasaules bankieri. Anglijai pakaļ mantrausībā un imperiālismā steidzas citas valstis, kā: Francija, Vācija, Holande u. c. Cilvēks uzvar pār dabu, tālumu, pār jūrām un dabas spēkiem (elektrību u. c.) un lielu materiālu bagātību saraušana ved pie prāta dievināšanas, Dieva noliegšanas un materiālistiskā pasaules uzskata izveidošanās. Darvinisms un marksisms ar savām primitīvi - stereotipiskām masu patēriņam viegli pieejamām torijām top par 19. gadsimteņa otrās puses un vēl 20. gadsimteņa vispopulārākām mācībām un padara daudzās zemēs baznīcs pustukšas. Modernais kapitālisms, tehnikas progress, finanču kapitāls un izdzīvotāju straujais pieaugums koncentrē lielvalstu valdību rokās milzīgus varas līdzekļus — miljonu armijas un varenas flotes. Bruņošanās sacensība, kuŗu baro imperiālisms, un pieaugošā lielvalstu savstarpējā neuzticība, ved pie arvien pieaugošas bruņošanās. Tiesības un morāle arvien vairāk dod vietu **varas politikai.** Vācu stratēģa fon Klauzevitza teze, ka **karš nozīmē tikai politikas turpināšanu ar citiem līdzekļiem** top par populāru doktrīnu lielvalstu diplomātijas arsenālā.

Pirmais pasaules karš

Visi šie iemesli noveda pie 1. pasaules kara, un tie paši iemesli, kuŗiem vēl pievienojās netaisnais Versaļas miera līgums un jaunnodibinātās komūnisma imperijas vadoņu vēlēšanās izraisīt jaunu karu starp vadošām lielvalstīm, lai tie varētu avansēt savus pasaules dominācijas plānus (Ļeņina mācības un Staļina svētītais 1939. g.da 23. augusta Molotova - Ribentropa līgums), atzīstami arī par 2. pasaules kara galveniem cēloņiem. Abos gadījumos kara novēršanas atslēga bija Anglijas rokās, bet vai nu Anglijas vēlēšanās iznīcināt tik spējīgo tās sāncensi Vāciju vai arī angļu politiķu, nespējība pārredzēt pasaules attīstības tālākās konsekvences, paralizēja šīs toreiz vadošās lielvalsts aktīvu kara novēršanas politiku un ļāva izcelties abām pasaules katastrofām. 2. nežēligo pasaules karu toreiz varbūt vēl varēja novērst pēdējā brīdī, ja Anglija uz Polijas ārlietu ministra Beka jautājumu būtu ieteikusi Polijai niekavējoties pieņemt Hitlera ultimātu par vācu zemju, kas ar kropļīgo Versaļas miera līgumu bija piešķirtas Polijai t. s. „Poļu koridora" veidā, atpakaļatdošanu. Tai vietā Anglija uzturēja spēkā savu 1939. g. 31. marta Polijas neatkarības garantijas un militāras palīdzības solījumu, kuŗu karam izcelties negodīgi nepildīja, nesniedzot Polijai tās nevienādā cīņā ar uzbrūkošo Hitlera Vāciju ne mazāko palīdzību. Kad poļu armija varonīgi mūra, angļu spēcīgā aviācija kaisīja virs Berlīnes nevis bumbas, bet lapiņas un par spīti Polijas SOS saucieniem pēc palīdzības Polijas neatkarības garantētāja Anglija neaizsūtīja Polijai palīgā pat nevienu kaujas lidmašīnu.

Abos pasaules karos rietumu lielvalstu bruņotie spēki gan prata uzvarēt, bet abos gadījumos rietumu politiķi, būdami varas politikas doktrīnas pārāk saindēti, neprata nolīgt taisnīgu un tālredzīgu mieru, kas nenestu sevī jauna kara iemeslus (kādu, piem., bija pratuši noligt Vīnes kongresa autori), kādēļ abos gadījumos miljonu asins upuri izrādījās gluži veltīgi.

Morālā un tiesiskā progresa sagraušana

Abi pasaules kari, kuŗi prasīja apm. 30 miljonu cilvēku dzīvību, un no 1. pasaules kara izkūņojies amorālais monstrs, komūnisms, kuŗš nokāvis jau vairāk cilvēku nekā abi pasaules kari kopā, sagrāva 19. gadsimta ievadīto straujo morāles un tiesību progresu, tā vietā iezīmējot cilvēces visaugstāko vērtību attīstības norietu, tā vietā visaugstākā mastā uzvelkot **liekulības karogu.** Tagad, piem., pastāv „Apvienotās" Nācijas, kaut gan visiem ir zināms, ka īstenībā tās ir **saķeltās nācijas.** Tās pašas Apvienotās Nācijas 1948. gada decembrī pieņēma viscēlāko un vispilnīgāko cilvēka tiesību deklarāciju, kādu jebkad vēsture pieredzējusi, bet par šīs deklarācijas respektēšanu neviens neinteresējas un cilvēka un tautu tiesības tiek mīdītas kājām jo projām. Apvienotās Nācijās 10 delegāti nerepreprezentē vis savas nācijas, bet tikai attiecīgās komūnistu partijas vai pat savas tautas ienaidniekus, kā piem., Ungārijas delegāts, bet neatrod par vajadzīgu ierosināt šādus neleģitīmētus „nāciju" pārstāvjus no Apvienotām Nācijām izslēgt u. t. t., u. t. t.

Vislielāko lomu cilvēces morāliskā un tiesiskā progresa sagraušanā ir spēlējušas Padomju Savienības un Anglija. Par Padomju Savienību, par komūnismu, kā cilvēces divu tūkstošu gadu ilgās morāliskās un tiesiskās attīstības grāvēju, jau nav daudz vārdu ko tērēt. Pēc Ļeņina mācībām morāle ir „buržuazisks aizspriedums", bet tiesības — valdošo šķiru izgudroti pinekļi, ar kuŗiem tās mēģina sapīt un turēt pakļausībā izmantojamo strādnieku šķiru. Komūnistiem visi līdzekļi, kā viltus, spīdzināšana, nodevība, pat masu slepkavība, ir attaisnojami viņu mērķu sasniegšanai. Ir vairāk kā jašaubās, ka pilnīgi amorālie komūnisti būtu spējuši uzcelt kādu jaunu, labāku, morālāku un tiesiskāku iekārtu, kādu tie vislielākā liekulībā sola un propagandē, lai tikai varētu uzturēt savu varu un savas lielās privilēģijas.

(Turinājums sekos)

RESTAURĒTA BOPRĒ SLAVENĀ „CIKLORAMA"

(Canadian Scene) — Kvebekas **slaveno svētnīcu** Ste. Anne de Beaupre katru gadu apmeklē tūkstošiem Kanadas ticīgo katoļu. Galvenā pievilcība šādiem apmeklētājiem ir svētnīcas izslavētā „Cikloroma", kas attēlo notikumus, kas norisinājušies Jeruzalemes Kristus krustā sišanas laikā. Apmeklētāji uzkāpj pa vienām kāpnēm un dodas telpā ar Cikloramu, kas ir nepārtraukta siena ar 360 pēdas garu un 45 pēdas augstu audeklu. Oriģinālo gleznu pirms 80 gadiem pabeidza Minchenes mākslinieks Bruno Piglheims, nostrādājot pie tās 4 gadus. Cikloroma dod reālitātes un dziļuma ilūziju tādos apmēros, ka skatītāji jūtas, it kā tie būtu attēloto skatu dalībnieki.

1957. g. decembrī daļējs jumta iebrukums iznīcināja daļu šī lielā darba. Domājot par vecās gleznas izlabošanas un restaurācijas problēmu, Cikloramas īpašnieks Džordžs Bluēns nevarēja atrast mākslinieku, kas būtu speciālists ponorāmas mākslas laukā.

Bet Bluēna vajadzība izvērtās par Bulgārijas mākslinieka - immigranta Krista Stefanova reto izdevību. Stefanovs ir plaši pazīstāms Eiropas mākslinieks, kas priekšroku dod vēsturiskiem un drāmatiskiem tematiem. Viņš bija apmeklējis Ameriku jau 1931. gadā un atgriezās te kopā ar sāvu sievu 1952. gadā, lai apmestos uz pastāvīgu dzīvi mazā Kvebekas Labrenču kalnu pilsētiņā. 1953. gada martā Stefanovs uzņēmās izlabot un restaurēt Cikloramu". Vispirms visus audeklus, kas bija jārestaurē, bija jāmazgā un jānopernico. Viens 125 reiz 45 pēdu liels laukums bija jāpārglezno, kāds cits 240 pēdu reiz 45 pēdu liels laukums prasījās pēc pārbūves un restaurācijas. Visu šo milzīgo darbu Stefanovs pabeidza 1958. gada septembrī. Ar to saistījās strādāšana 15 stundas diennakti — galvenokārt nakti, jo izstāde dienā bija atvērta publikai.

Izlabošanas darbs ir veikts tik lietpratīgi, ka apmeklētājiem gandrīz nav iespējams atšķirt oriģinālādarbu no Krista Stefanova restaurējuma.

Bramptoniešu sekmīga's mednieks V. Martinsons ar šī gada trofejām.

INVĀZIJA SĀKUSIES

Svētki nosvinēti, vecais gads laimīgi padzīts ratā un Jaunais gads ar rožainām cerībām un lielu pārsteigumu somu kaklā ir klāt. Caurmēra jaunkanadietis vēl neko daudz nezina, ko Jaunais gads viņam nesīs. Citam, laimei pasmaidot, izdosies ievākties jaunā dārgā bangalovā. Citam pret paša gribu nāksies varbūt kāpt ar rozā samtu izoderētā „Deluksa" apbedīšanas birojā zārkā. Uz labām šeptēm jaunajā gadā taču cerē kā būvuzņēmēji, tā arī tie, kas jums ar šķipeli iedos pēdējo sitienu pa dibenu un uzliks uz smilšu čupiņas vēl padārgu piemiņas plāksni virsū.

Jaunā gada sākums necerēti laimīgs ir visādu kalibru žībulētājiem. Mani slepenie informētāji ziņo, ka pie Beijsvilles latviešu makšķernieku ir tik daudz un uz mata tikpat cieši kopā kā Roncesvales ielā latviešu delikatešu veikali. Visiem par lielu pārsteigumu, arī labi lomi neizpaliek. Trīsdesmit vai četrdesmit pēdu dziļumā ezera foreles manevrējot lielos baros un gaidit gaida, kad mūsu žībulētāji nolaidīs viņām vēsajā ūdenī kaut ko, ko likt uz kārā zoba. Ļoti daudziem bez grūtībām Jaungada dienā izdevās savilkt īsā laikā atļauto dienas normu. Lielais ezers vēl gan nav pilnīgi aizsalis un vējainā laikā ezera vidū bango prāvi viļņi. Mūsu drošsirdīgie žībulētāji, meklējot tās labākās vietas, bieži vien kāpj uz ledus, kas tikpat kā pāris collu biezs un zem smagāka vecīša svara nejauki krakšķ un plīst. Paldies Dievam, neviens viegiprātīgais vēl nav ielūzis un palicis pie ezera forelēm uz neparedzēti ilgāku laiku.

Lielais vairums latviešu žībulētāju metušies uz meistara un žībulēšanas profesora Purena metodēm, bet ir arī tādi, kas izmēģina jaunas teorijas, it sevišķi, lietojot indiāņu parauga koka zivtiņu, kas, ūdenī iegremdēta, riņķo nelielā aplī un itin labi imitē ievainotu mailīti. Citi ne par kādu naudu negremdēs ūdenī āķi, kām nebūs pievienota cūkas ādas vai speķa strēmelīte. Citi atkal dzīvo mailīti rūpīgi apsmērē ar diezgan smirdīgu eļļu, kas pievilinot foreles kaut vai no pusjūdzes attāluma.

Veco viru klasē šogad labus panākumus atzīmējis Kārlis Strautmanis seniors. Te gan jāpiezīmē, ka sezona taču ir tikai pašā sākumā un lielie lomi nākot malā tikai aprīļa beigās, kad ledus gandrīz jau nokusis.

Karsto žībulētāju meistarklasē vadībā laikam pašlaik ir Henišs, kas visu savu amata brāļu acu priekšā izcēlis tā ap 15 mārciņu smagu ezera mamzeli. Tas nav nekāds pārdabisks rekords, bet tā ir lielākā ezera forele, kas, cik mums zināms, Beijsvillē piedzīvojusi ziemas laikā galu no latviešu makšķernieka rokas.

Ne visi var skriet uz patālo Beijsvilli. Mūsu iecienītais Kočiņga un Simko ezeri ir vietas, kur pāris stundās var aizkultieš tie žībulētāji, kam laiks maksā naudu. Patiesību sakot, invāzija uz šiem diviem ezeriem ir daudz plašāka kā uz Lake of Bay iedīem. Simts smuku spuraiņu asaru savilkt pāris stundās tur neesot nekāda lielā māksla. Ledus esot diezgan pabiezs, un varot droši braukt kādus simts vai vairāk jardus ezerā ar autiņu. Kāds Toronto tautietis savam 1950. gada „Oldsmobilim" grīdā izzāģējis caurumu. Izcirtis āliņģi, viņš fiksi rāpjas atpakaļ autiņā. Uzbrauc ar savu limuzīnu tieši virsū āliņģim un tad pa autiņa grīdas caurumu mērcē ūdenī iekšā savus žībuļus. Motors darbojas. Sildītājs pūš patikamu siltumu, un radio, starp mūsdienu klasiskās mūzikas grāvējiem, katras desmit minūtes dzird arī pa balādei par „Honest Ed. Crazy Honest Ed!"

Ne jau visi mūsu makšķernieki žībulēšanas dēļ borēs saviem autiņiem grīdās caurumus. Toronto sporta veikalos bez ķīmiskiem kāju un roku sildītājiem nupat parādījušies arī tā saucamie „siltie makšķerēšanas kāti". Šo kātu rokturī iebūvēta ķīmiska apsildīšanas ierīce. Viens uzpildījums uzturkātu siltu 4-5 stundas. Protams, ka mūsu žībulētāji šad un tad lieto arī citus ķīmiskus uzsilditājus, kas nesilda kātus, bet itin labi silda pašu žībulētāju.

Par visām lietām, pat žībulēt braucot nevajaga pārāk satuntuloties. Piemēroti silti apavi un viegla, bet silta veļa, kā arī vēju necaurlaidošs vamzis būs labākie līdzekļi, kā atvairīt aukstumu. Šogad saliekamās finiera ledus būdiņas nebūs vairs žanim Bērziņam vien. Daudzi, kas ķešā var skandināt lieku dolaru, jau īrē kanadiešu zvejas būdiņas un par desmit dolariem jūsu būdiņā būs ne vien siltums, bet pat loms būs jums garantēts. Ja jūs vēl neesat savā mūžā žībulējis, tad kādā jaukā saulainā nedēļas nogalē sasēdiniet autiņā savus tuvākos asinsradiniekus un aizbrauciet uz Simko ezeru. Jo ka pēc paņemiet līdzi arī āķi un kādu konservētu mailīti. Nākošā svētdienā jūs būs grūti mājās noturēt. Svaiga asaru vira smaržos jūsu mājā līdz pat pavasarim.

☆

Mūsu Hamiltonas līdzstrādnieks Ž. Lappuķis izrādās ar vienu aci uzmanīgi seko, kā mednieklem iet vecajā zemē, mūsu krievu okupētajā Latvijā. Pazistamais mežu darbinieks mums raksta:

„Ir ziņas, ka dzimtenē kādreizējo pīļu mednieku paradīzi — Engures ezeru līdz ar apkārtējiem mežiem, pirms vairākiem gadiem savā rīcībā pārņēmusi kāda krievu mednieku biedrība. Tur par medību lietu kārtotāju iecelts veiksmīgais vilku mednieks A. Ezeriņš. Ezeriņš būdams darbīgs cilvēks, čakli kēries pie medību iecirkņa izveidošanas. Ierīkojis barotavas, dzirdinātavas. Viss gājis itin gludi, līdz Ezeriņš uzzinājis, ka Igaunijas mežos ieaudzēti lāči, kuŗus medīt brauc vīri, kam tā teikšana. Un tā arī mūsu Ezeriņš stājies sakaros ar attiecīgām iestādēm, kas panākušas, ka no Rīgas zooloģiskā dārza atved un pie Kažupītes palaiž brīvībā jaunu lāču pāri, bet ne katrreiz labi nodomi izdodas. Abi lāčēni, kas zooloģiskā dārzā pieraduši pie cilvēkiem un to baroti, tagad tikuši brīvībā, un varbūt zinādami, ka pie varas Rīgā vēl bijis kāds pavisam netīrs Lācis, salaiduši uz to lustīgāko. Tramdijuši apkārtējo kolchozu ražas apsargus, izrevidējuši visas tuvākās bišu dravas un sākuši regulāri apciemot arī jūrmalas latviešu zvejniekus, kas pekaiņiem arī nekad nav lieguši daļu no sociālistiskā ceļā nozvejotā loma. Ziņa, ka lāčēni savā izsalkumā grauj septiņgades plānu un grafiku, nonākusi līdz Rīgai. Sarkanie lielkungi augstākā padomē sprieduši ātru tiesu: lāči republikā jāiznīcina. Rīkojums arī nekavējoties izpildīts. Varbūt, ka Engures lāči nebūs vienīgie, kas piedzīvo nepieredzēti ātru un negaidītu galu."

☆

Jaungada rītā ieskanējās telefona zvans. „Tālsaruna no Sanfrancisko," nogurusi telefoniste paziņoja.

„Daudz laimes Jaunā gadā, vecīt!" skaidrā latviešu valodā runāja balss no Klusā okeana piekrastes. „Tev tāpat!" es atbildēju. Bet tad apķēros un vaicāju: „Bet kas runā?" — „Zigis! Nu, vai tu neatceries Zigi no pagājušā kara?" — Es neatceršos, bet Zigis turpināja: „Nākošā vasarā būšu Kanadā, tev būs man jāparāda tās labās makšķerēšanas vietas, par kuŗām tu runāsi. Nu tad paliec pagaidām veselš! Man vēl jānovēlē laimes Krodera m Zviedrijā. Rakstīšu!"

Saruna bija beigusies, bet ari es biju paspējis atšifrēt Ziga identitāti. Zigurds Meļķis, pianista Meļķa brālis, bija atcerējies, ka nekas tik ilgi nepastāv, kā ista draudzība. Bija patikami sākt jauno gadu ar apziņu, ka kaut kur Klusā okeana piekrastē ir vecs labs draugs, kas tevi tik negaidot ir atcerējies.

Droši vien nākamā vasarā, kad Zigis būs Kanadā, mums nekāda lielā makšķerēšana neiznāks, jo tāpat kā citi draugi, kas ilgi nav tikušies, arī mēs no aizgājušiem gadiem droši vien centīsimies izmaksķerēt atmiņu foreles, kas varbūt liks laika ratam pagriezties turpat divus gadu desmitus atpakaļ.

A. Pelēkais.

EKSISTENCIONĀLISMA FILOZOFIJA

IRRATIONAL MAN by William Barrett, Doubleday Publishers izdevums, 278 lpp., cena — $5.75.

Kad 19. g. s. strauji attīstījās zinātne un technika, it kā pasvitrodama, ka cilvēka rīcības motīvi vadās ar prāta apsvērumiem, tikai daži filozofi uzdrošinājās palikt pie apgalvojuma, ka cilvēka prātam ir savas robežas. Tās bija to filozofu balsis, kas apgalvoja, ka cilvēka varas alkas dominē pār viņa prātu, ka vainas apziņa, izbailes un uztraukums — kam nav racionāla pamata — izkropļoja un dažreiz sagrāva prāta apsvērumus, ka pats nāves fakts norāda uz pilnīgu racionāla pasaules uzskata absurdiskumu; ka neregulārs, neparedzams vēstures kurss (par spīti cilvēka pūlēm to ietekmēt) liecina pret prāta spēku. Starp šiem viriem jāmin Ničše un Kirkegords — modernā eksistenciālisma nodibinātājī.

Kaut gan „eksistenciālisms" ir samērā relātīvi jauns termins, pati filozofija nav vairs tik jauna. Kad vien cilvēki apgalvoja, ka cilvēka prāts ir aprobežots, tie vienā vai otrā veidā pieslējās Ničšem vai Kirkegordam, kā arī daudziem mūslaiku domātājiem kā Heidegers un Sartrs, jo tanīs apgalvojumos var saskatīt eksistenciālisma viedokli.

Savā grāmatā autors, kas ir viens no Amerikas oriģinālākajiem filozofiskajiem domātājiem, būdams pats universitātes profesors, arvienu modernās dzīves konkrētās reālitātes padarija par akadēmiskās filozofijas integrālu sastāvdaļu. Viņš arī bija viens no pirmajiem, kas Eiropas eksistenciālismu ieviesa Amerikā. Šis Nujorkas universitātes filozofijas profesors savā augšminētajā darbā definējis 20. g. s. eksistenciālismu, izskaidrodams filozofiju, kas tik ļoti ir iesaistīta mūsdienu literatūrā, mākslā, mūzikā un pat teoloģijā. Viņš eksistenciālisma pirmsākumus sameklējis jau Platona filozofijā, viduslaiku lielo katoļu filozofu darbos, un jaunākos laikos — Paskāla un Kanta. Viņš četrās atsevišķās grāmatas nodalās iztirzājis Ničšes, Kirkegorda, Heidegera un Sartra darbus, kā arī devis plašu ievadījumu modernā eksistenciālisma domāšanā.

Budzis.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

16. janvārī — Cēdelghēmas absolventu vakars Kroātu namā, 1650 Dupont St., Tor. Sidraba Āvas brālība un Toronto latviešu darba kopa.
Vēlējās un deja.
17. janvārī Jaunatnes koncerts Sv. Andreja baznīcas zālē.
23 janvārī Preses balle Palace Pier zālē.
31. janv. TLTA sestdienas ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma atcere Sv. Andreja baznīcas zālē. Izrāde: „Septiņas vecmeitas".
6. februārī Masku balle Palace Pier telpās, DV Toronto nod.
10. februārī V. Ruševica koncerts Unitarian Church zālē. Koncertapvienības sarīkojumā.
19. februārī — Toronto latviešu studentu kopas karnevāls „Nakts Latīņu kvartālā", Poļu zālē, Claremont ielā.
26. februārī — Mākslinieku karnevāls.
6. martā Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienību 9. gada svētki, darbu skate Sv. Andreja baznīcas telpās.

HAMILTONĀ

16. janvārī — vēco un jauno deju vakars Rainbow Room, HLB.
13. februārī — Karnevāls Figbridžā, DV sarīkojums.
20. februārī — prāv. A. Skrodeļa referāts, 47 Forest Ave.
27. februārī — Hamiltonas skautu un gaidu gada svētki.
13. martā — TLB teātra izrāde „Septiņas vecmeitas" Sv. Miķeļa zālē.
26. martā — mūzikāli literārs vakars, 47 Forest Ave.
2. aprīlī — vīru kora „Viesturs" koncerts, 752 Barton St., E.
22. aprīlī — Hamiltonas Daugavas Vanadžu sarīkojums.
7. maijā — HLB naudas loterijas izloze un balle, Rainbow zālē.